

Ingvild Tennøe Haugen

Kommentarfunksjon og egenmarkering

VG som aktør i flyktningpolitiske diskusjoner våren 2015

**Masteroppgave 2018
Master i journalistikk
OsloMet – storbyuniversitetet, Institutt for journalistikk og mediefag**

Sammendrag

Denne masteroppgaven belyser hvordan en ledende norsk avis forvalter sin kommentarfunksjon og -praksis i politiske diskusjoner. VG er landets mest leste avis og regnes som en aktør med betydelig definisjonsmakt. Her analyseres VGs politiske kommentarjournalstikk for å belyse hvordan avisen posisjonerte seg i flyktningpolitiske diskusjoner våren 2015. Jeg bygger på I. Fairclough og N. Faircloughs teoretiske og metodiske tilnærming til politisk diskursanalyse (PDA) og deres rammeverk for argumentasjonsanalyse. Analysene mine viser at og hvordan VG orienterer seg i midten av det politiske feltet. Samtidig fungerer VGs kommentarjournalistikk som produkter som markerer VG som en viktig samfunnsaktør. I mitt utvalg etablerer VG seg selv som en vaktbikkje, og som en overordnet moralsk og politisk dommer. Mine analyser bekrefter tidligere studier om kommentarjournalistikkens fokus på politisk spill fremfor praktisk politikk. Analysene viser også at VG endrer tema på en måte som sikrer at meningene holdes i midten av det politiske feltet. Med mitt materiale til grunn kan VG sies å imøtekomme kommentarjournalistikkens ideal om å fungere premissetablerende for politiske diskusjoner. Samtidig kommer VGs tekster til kort i forhold til flere av faglitteraturens idealer for pressens kommentarfunksjon.

Forord

Å lage en masteroppgave har vært et helt spesielt prosjekt. Det har vært mange ting om hverandre, blant annet veldig spennende, lærerikt og utfordrende.

Flere må takkes.

Først, tusen takk til mine solide og engasjerte veiledere, Robert Wallace Vaagan og Magne Lindholm. Deres innspill har vært svært betydningsfulle.

Takk til FrittOrd og til Fakultet for Samfunnsvitenskap ved OsloMet for tillitserklæringer og stipender til prosjektet.

Takk til inspirerende lærere og til medsammensvorne på masterlinja, spesielt til femteetasjes Guro og Linn.

Takk til alle mine kjære som har heiet!

Sist men ikke minst, takk til selveste pappa. Uten deg hadde det 1) kanskje ikke gått 2) i hvert fall blitt en langt fattigere prosess.

Ingvild Tennøe Haugen

Oslo, 06.08.2018

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1. Problemstilling	1
2. Teori	4
2.1. Politisk diskursanalyse (PDA)	4
2.2. Aktører i politisk kommunikasjon	5
2.3. Aktøren VG	6
2.3.1. VG som politisk aktør	7
2.3.2. VGs markedsposisjon	8
2.4. Pressens overordnede og tiltenkte funksjoner	8
2.4.1. Kommentarfunksjonens idealer	9
2.4.2. Kommentartjournalistikkens idealer i VG	10
2.5. Kommentartjournalistikk som sjanger	11
2.5.1. Kommentarens kjennetegn ifølge teorien	12
2.5.2. Lederartikkelens kjennetegn ifølge teorien	13
2.6. Markedsorientert journalistikk	13
2.6.1. Markedsorientert journalistikk i VG	14
2.6.2. Fokus på politisk spill	15
2.6.3. Kommentartjournalistikk som markedsposisjonering	16
3. Metode	17
3.1. Min tilnærming til PDA	17
3.2. PDAs rammeverk for argumentasjonsanalyse	18
3.3. Min mal for tekst- og argumentasjonsanalyse	20
3.4. Valg av empiri	22
3.4.1. Hvorfor VG?	22
3.4.2. Utvalgsstrategi	23
3.4.3. Valg av tekster	24
3.4.4. Forklaring til Vedlegg 11 og Vedlegg 12	26
3.4.5. VG-tekster på nett og papir	27
3.4.6. VGs merking av kommentartjournalistikk	28
4. Bakgrunn	29
4.1. Norsk innvandringspolitikk	29
4.1.1. Innvandringsdebatt	30
4.1.2. Begrepsavklaringer	31
4.2. Migrant- og flyktningssituasjonen våren 2015	32
5. Hendelsesforløp og posisjoner våren 2015	34
5.1. «Vaffelforliket»	34
5.2. De humanitære organisasjonene som agendasettere	35
5.3. De politiske partienes posisjoner	37
5.3.1. Regjeringspartiene	38
5.3.2. Opposisjonen og regjeringens støttepartier	39
5.3.3. Illustrasjon av posisjonene	41
5.4. Et overblikk på mediedekningen	41
5.5. Tidslinje for perioden	43

6. Tekst- og argumentasjonsanalyse av Utvalg 2a	45
6.1. Sak 1: «Den lange veien hjem»	45
6.1.1. Kort etablering	45
6.1.2. Tekstuell kontekst	45
6.1.3. Argumentasjonsanalyse	47
6.1.4. Overbevisende definisjoner og aktørbildet i teksten	50
6.1.5. Modelleser og -avsender	52
6.1.6. Visuelle ressurser	53
6.1.7. Oppsummering	55
6.2. Sak 2: «VG Mener: Må bidra mer»	56
6.2.1. Kort etablering	56
6.2.2. Tekstuell kontekst	56
6.2.3. Argumentasjonsanalyse	56
6.2.4. Overbevisende definisjoner og aktørbildet i teksten	59
6.2.5. Modelleser og -avsender	60
6.2.6. Visuelle ressurser	61
6.2.7. Oppsummering	61
6.3. Sak 3: «VG Mener: Hva Norge bør gjøre»	62
6.3.1. Kort etablering	62
6.3.2. Tekstuell kontekst	62
6.3.3. Argumentasjonsanalyse	63
6.3.4. Overbevisende definisjoner og aktørbildet i teksten	67
6.3.5. Modelleser og -avsender	68
6.3.6. Visuelle ressurser	69
6.3.8. Oppsummering	70
6.4. Sak 4: «Den gode vilje er ikke nok»	71
6.4.1. Kort etablering	71
6.4.2. Tekstuell kontekst	71
6.4.3. Argumentasjonsanalyse, overbevisende definisjoner og aktørbildet i teksten	71
6.4.4. Modelleser og -avsender	78
6.4.5. Visuelle ressurser	79
6.4.6. Oppsummering	80
7. Overordnet meningsanalyse av Utvalg 2b	82
7.1. Sak 5: «Støres dristige venstresving»	82
7.2. Sak 6: «EU lar dem drukne»	83
7.3. Sak 7: «Vår ære og vår avmakt»	84
7.4. Sak 8: «VG Mener: Terror i flyktingenes tid»	85
7.5. Sak 9: «På flukt fra overmakten»	86
8. VGs posisjonering	88
8.1. Konsistente syn	88
8.2. Tema- og meningsendringer	89
8.2.1. Posisjonering overfor Støre	90
8.2.2. Endrede kategoriseringer	92
8.3. VG som aktør i det politiske feltet	93
8.3.1. VG vil bevare den sittende regjeringen	95
8.3.2. Fokus på politisk spill fremfor praktisk politikk	96
8.3.3. VG som formidler og forvalter av den gode moral	97
8.3.4. Vaktbikkja som godkjenner	98
8.4. VGs kommentarjournalistikk som opplysning og markering	99
9. Konklusjon	102

<i>Litteraturliste</i>	104
<i>Vedlegg</i>	109
Vedlegg 1.....	110
Vedlegg 2.....	111
Vedlegg 3.....	112
Vedlegg 4.....	113
Vedlegg 5.....	115
Vedlegg 6.....	117
Vedlegg 7.....	118
Vedlegg 8.....	120
Vedlegg 9.....	121
Vedlegg 10.....	122
Vedlegg 11.....	124
Vedlegg 12.....	125
Vedlegg 13.....	126
Vedlegg 14.....	128
Vedlegg 15.....	129
Vedlegg 16.....	130

1. Innledning

Ett av Språkrådets nyord for 2015 var «flyktingdugnad». Ordets opprinnelse blir et gjennomgående tema i denne oppgaven. Det starter her: Den 11. mars 2015, publiserte VG kronikken «Nasjonal dugnad for syriske flyktninger», skrevet av åtte ledere i de humanitære organisasjonene Amnesty, CARE, Flyktinghjelpen, Kirkens Nødhjelp, NOAS, Norges Røde Kors, Norsk Folkehjelp og Redd Barna (Vedlegg 10). I kronikken tok de til orde for at Norge burde ta imot 10.000 syriske kvoteflyktninger i løpet av 2015 og 2016. Den samme våren fattet Ap, Sv, V, Krf og Mdg landsmøtevedtak i tråd med kronikken. Partiene vedtok altså at Norge burde ta imot 10.000 kvoteflyktninger over to år.

En idé lansert av humanitære organisasjoner ble utgangspunkt for et bredt samarbeid mellom sentrum, venstre og høyre i norsk politikk. Oppslutningen om 10.000 kvoteflyktninger over to år ledet til politiske forhandlinger mellom stortingspartiene og regjeringspartiene, Høyre og Frp. SV og Frp trakk seg fra forhandlingene, men i juni 2015 kom de øvrige partiene til enighet om at Norge skulle ta imot 8000 syriske kvoteflyktninger over tre år, fordelt på 2015, 2016 og 2017. Det ble også vedtatt å øke bevilgningene til hjelp i Syrias nærområder, til totalt 1 250 millioner i 2015 og til 1 500 millioner i 2016 (Stortinget, 2015).

Vedtaket er blitt omtalt som en spesiell hendelse i norsk asyl- og flyktingpolitikk, blant annet fordi det innebar en betydelig økning i mottak av kvoteflyktninger. Avtalen representerer dermed et brudd for Norges tradisjonelt sett restriktive flyktingpolitikk. Det er også uvanlig at det fattes Stortingsvedtak på «så kort tid», under et år etter at antall kvoteflyktninger allerede var blitt øket. Høsten 2014 ble det nemlig vedtatt at Norge skulle ta imot 4500 syriske kvoteflyktninger fordelt på 2014, 2015 og 2016.

I det endelige vedtaket fra 2015 landet man på å ta imot 8000 kvoteflyktninger over tre år, til tross for at et flertall hadde samlet seg bak forslaget om 10.000 kvoteflyktninger over to år. Resultatet var altså færre flyktninger over lengre tid enn de humanitære organisasjonene og stortingsflertallet gikk inn for, men samtidig en markant økning sett opp mot tidligere års mottak.

1. 1. Problemstilling

I moderne demokratiske samfunn er mediene sentrale arenaer for offentlige samtaler.

Journalistikken og nyhetene vi eksponeres for er av betydning for hvordan vi forholder oss til og forstår virkeligheten som omgir oss. Hvordan media forvalter synspunkter og argumenter i

forbindelse med innvandring har potensielt innflytelse på opinionens meningsdannelse og på politisk klima.

I denne oppgaven tar jeg som et utgangspunkt at mediene må betraktes som sentrale aktører i offentlige samtaler og politiske beslutningsprosesser. Ikke minst gjelder dette for landets mest leste avis, VG. Blant annet på grunn av markedsposisjonen og gjennomslaget som nyhetsprodusent regnes VG for å ha betydelig innflytelse i politiske miljøer. Som de fleste av vår tids aviser har VG ingen formelle bånd til noen politiske partier. Avisen må like fullt regnes som en viktig politisk aktør, både gjennom sine nyhetsprioriteringer og kommentarer. Denne rollen blir særlig tydelig i avisens politiske kommentarjournalistikk. Derfor har jeg valgt å undersøke VGs kommentarpraksis.

Jeg analyserer et utvalg medietekster som må regnes som politisk kommunikasjon. Et sentralt forskningsspørsmål i studier av politisk kommunikasjon blir ofte knyttet til hvor stor avstand det er mellom idealer og realiteter (Aalberg, 2012). For eksempel, hvorvidt mediene kan sies å være nøytrale, eller om det synes å være koblinger mellom redaksjoner og bestemte politiske partier eller politiske ideologier (ibid.). Denne oppgaven undersøker VGs posisjonering i de politiske diskusjonene tilknyttet Norges rolle og bidrag overfor syriske flyktninger våren 2015. Problemstillingen min er følgende:

Hvordan posisjonerte VG seg i forhold til politikere og humanitære organisasjoner i de flyktningpolitiske diskusjonene våren 2015?

For å utforske problemstillingen bygger jeg på Isabela Fairclough og Norman Faircloughs (2012) teoretiske og metodiske tilnærming til politisk diskursanalyse, PDA, for analyse av hvordan maktforhold og ideologi kommer til uttrykk gjennom språkbruk.

Jeg trekker også inn teoretiske tilleggsperspektiver som kan bidra til å forklare VGs kommentarpraksis. Det første bygger på normativ teori om kommentarjournalistikk og munner ut i en hypotese om at *VG kommenterer for å opplyse befolkningen*. Det andre teoretiske perspektivet dreier seg om markering av merkevarer i markedsorientert journalistikk. Hypotesen med utgangspunkt i dette teoretiske perspektivet er at *VG kommenterer for å markere seg*.

Spørsmålet blir da om VGs kommentarpraksis er i tråd med et normativt opplysningsideal, eller om den lettere lar seg forklare som en markering av merkevaren VG. Med det menes ikke at de to hypotesene er gjensidig utelukkende. De to teoretiske

perspektivene åpner likevel for ulik praksis, og en diskusjon av forholdet mellom de to forklaringsmodellene kan utdype bildet av VGs kommentatorvirksomhet.

I PDAs metodiske tilnærming undersøkes *praktiske argumenter* som utgangspunkt for å analysere virkelighetsrepresentasjoner og politisk diskurs. Jeg analyserer et lite utvalg tekster i lys av det jeg definerer som den *politiske konteksten*. Kontekstforståelse er avgjørende for å etablere VGs ideologiske posisjonering i diskusjonene.

Tekstutvalget for analyse består av kommentarer og lederartikler i VG, publisert i perioden fra idéen om '10 000 kvoteflyktninger over to år' ble lansert av de humanitære organisasjonene (11.03.2015) frem til offentliggjøringen om at de politiske partiene var kommet til enighet, omtrent tre måneder senere (10.06.2015).

2. Teori

2.1. Politisk diskursanalyse (PDA)

I oppgaven bygger jeg på teoretisk og metodisk tilnærming for politisk diskursanalyse, PDA, som igjen bygger på Norman Faircloughs teori og metode for kritisk diskursanalyse (CDA). CDA ble utviklet som eget felt for undervisning og forskning på 1970- og 1980-tallet, som et bidrag til kritisk samfunnsforskning som særlig orienterer seg mot språk. CDA fokuserer på relasjonen mellom språk og makt (Fairclough, 2001). Et sentralt mål er å vurdere hvordan sosiale forhold, maktrelasjoner, ideologi og holdninger produseres eller reproduseres gjennom språkbruk.

Fairclough & Fairclough (2012) fremhever tre vanlige måter å forstå diskurs på, som: a) meningsdannelse som et element av sosiale prosesser, b) språket knyttet til bestemte felt eller sosiale praksiser, c) en måte å konstruere deler av verden på som er assosiert med et bestemt samfunnsmessig perspektiv. Jeg forstår diskurs som måter å representere aspekter ved verden på, som kan identifiseres med forskjellige posisjoner eller perspektiver til ulike grupper sosiale aktører.

«Meningsdannelse er kollektiv og formidles og forandres gjennom språk; og det er denne prosessen som er diskursanalysens anliggende», skriver Bratberg (2014, s. 17). I dette ligger en forståelse om at rådende virkelighetsoppfatning både *former* og *formes* av individene som deler den (ibid.). Dette er sentralt for min forståelse av diskurs og for mitt diskursanalytiske perspektiv.

PDA er en videreføring av CDA, som orienterer seg mot politisk diskurs, og med praktisk argumentasjon som analytisk tilnærming. Fairclough & Faircloughs (2012) presentasjon av PDA bygger på Van Dijks definisjon, der PDA forstås som analyse av *politisk diskurs*. Politisk diskurs knytter seg til aktører - politikere, borgere, politiske institusjoner, organisasjoner og medier - som engasjerer seg i politiske prosesser og begivenheter. PDA fokuserer på reproduksjon og konkurranse om politisk makt gjennom politisk diskurs (Fairclough & Fairclough, 2012, s. 17).

Kontekstforståelse er avgjørende for å forstå politisk diskurs. Situasjonelle premisser kan ikke skilles fra hva og hvordan aktører vurderer noe, men er tvert imot avgjørende grunnlag for aktørers vurderinger, ifølge Fairclough & Fairclough. PDA fokuserer på *praktiske argumenter* som kjernen i politisk kommunikasjon. Argumenter for eller imot bestemte måter å handle på ligger til grunn for politiske beslutninger. Hvordan kontekst for handling representeres - fortelles, forklares og begrunnes - påvirker hvilken retning og hvilke eventuelle tiltak som foreslås, som igjen gjenspeiler konkurransen om å vinne frem med én

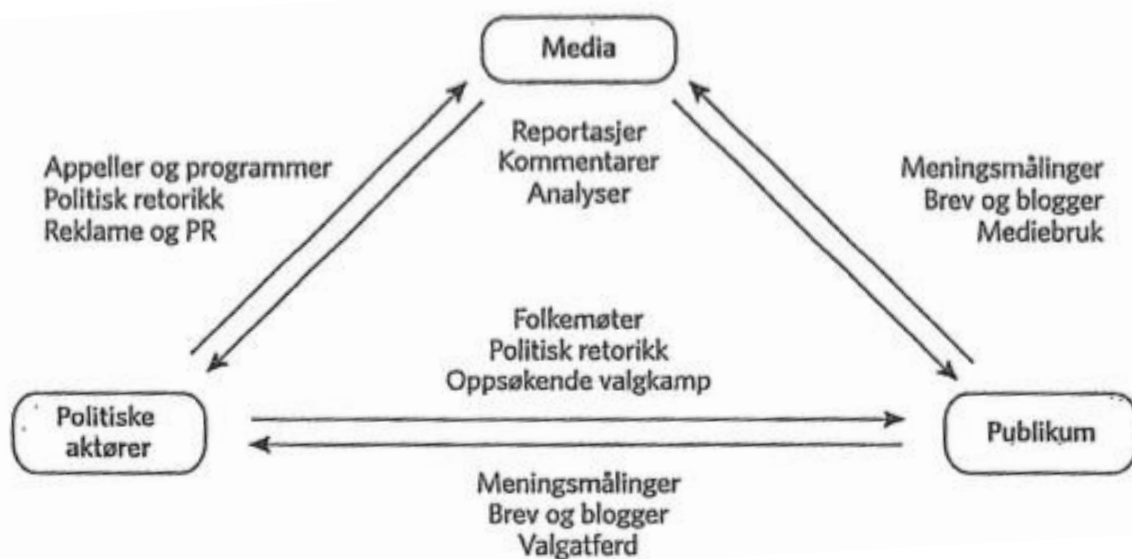
forklaringsmodell fremfor andre. Diskurs som måter å representere verden på beskriver altså ikke bare den sosiale virkeligheten, men beskriver også hvordan den *bør* være (ibid., s. 103).

I min oppgave ser jeg spesielt på VGs argumentasjon, som grunnlag for å forstå og vurdere hvordan VG posisjonerte seg i de politiske diskusjonene av interesse. Dette blir utgangspunkt for å si noe om hvilke ideologiske perspektiver VG forvaltet.

2.2. Aktører i politisk kommunikasjon

All symbolbruk og forsøk på å påvirke politisk styring kan forstås som politisk kommunikasjon (Ihlen et al., 2015, s. 13). Aktører som forsøker å påvirke den politiske beslutningsprosessen kan derfor sies å bedrive politisk kommunikasjon.

Hvordan ulike aktører søker å påvirke fordelingen av ressurser i samfunnet er sentralt fokus i studier av politisk kommunikasjon. Hovedaktørene i den sammenhengen regnes gjerne som *politiske aktører*, *media* og *publikum*. Aalberg illustrerer relasjonen mellom disse i en modell (2012, s. 207):

Både politikere, humanitære organisasjoner og mediene er sentrale aktører i det politiske feltet og i de politiske diskusjonene jeg forholder meg til. Mediene regnes derfor *også* som politiske aktører i denne oppgaven.

Kommunikasjon fra politikere og humanitære organisasjoner er viktig for VGs posisjon og argumentasjon i sammenhengen. Mediene brukes aktivt av politikere og humanitære organisasjoner for å påvirke hverandre og opinionen. Samtidig er VGs

argumentasjon av betydning for det politiske miljøet. Mediene griper inn i politikken med egne innspill, gjennom begrepsbruk og vurderinger av politiske aktørers innsats og argumenter. Mye av dette skjer nettopp i avisenes kommentarjournalistikk. Mediene har også egeninteresser, og søker å forme og påvirke politikken og opinionen basert på disse.

For å besvare oppgavens problemstilling, identifiserer jeg overordnede politiske posisjoner i debatten i løpet av perioden. Posisjonene til politikerne og de humanitære organisasjonene etableres i kapittel 5 med utgangspunkt i en redegjørelse for den politiske konteksten. Slik undersøkes VGs posisjonering i forhold til politiske partier og humanitære organisasjoner. Publikum faller utenfor mine undersøkelser, men relevante meningsmålinger som ble offentliggjort i perioden, trekkes frem som en del av konteksten.

2.3. Aktøren VG

VG ble etablert på initiativ fra en gruppe i motstandsbevegelsen i 1945, som en partipolitisk uavhengig avis.¹ Det uttalte målet den gang var å bygge bro over samfunnsmessige motsetninger og å dempe politisk strid (Kvalheim, 2016, s. 112). VGs uttalte målsetting i dag er å sette dagsorden for det *folkelige* og det *offisielle* nyhetsbildet i Norge (Schibsted, u.å.).

VG eies av Schibsted, som i skrivende stund er Norges neststørste mediekonsern etter Egmont, og blant de fire største i Norden (UiB, 30.07.2018). Eieren omtaler VG som et mediehus som produserer og leverer nyheter, underholdnings- og nyttestoff til flere plattformer (Schibsted, u.å.). Schibsted overtok fullstendig kontroll over VG i 1966. Avisen hadde lenge slitt økonomisk. Fra og med 1952 begynte VG en populariseringsprosess der innholdet ble mer innrettet mot kjendiser, personfokus og bilder (se Eide, 1998; Hågvar, 2003; Kvalheim, 2016). Målet var å få VG ut av de økonomiske vanskelighetene. VG orienterte seg mot populær- og forbrukerkultur. Det var en langsiktig prosess som startet parallelt med at VG la om fra morgen- til middagsavis.

Eide (1998) har omtalt VG som en *schizofren* avis. Schizofrenien knyttes til hvordan VG som populæravis favner om det hverdagslige, av typen daglig melodrama, hverdagsnær underholdning og forbrukerveiledning (Eide, 1998). I den andre enden tilbyr VG saker av betydning for det offentlige ordskiftet. VG er en avis som har markert seg som fanebærere for den kritiske og granskende journalistikken (ibid.). Avisen har også tradisjon for å prioritere

¹ Det vil si, det «moderne» VG. Et opprinnelig «Verdens Gang» (1868-1923) var en del av venstresidens aviser i Christiania, som etter en intern strid ble Tidens Tegn, *TT*. VG, slik vi kjenner det i dag, overtok TTs lokaler og utstyr i 1945, men med annen redaksjon, andre eiere og målsettinger (Eide, 1998; Bastiansen i Ihlen et. al., 2015; Hågvar, 2016).

den politiske nyhetsjournalistikken (Barland, 2012). I sin avhandling om VG, fremhever Kvalheim (2016) at VG-stilen som pendler mellom det tabloide og det seriøse, må betraktes både som integrert i *merkevaren* VG og i et journalistisk *tankesett* i VG.

Hågvars studier (2003, 2016) undersøker blant annet VGs nyhetsjournalistikk og -diskurs. Hågvar fremhever hvordan VG inntar sin rolle overfor leserne og hvordan VG etablerer seg selv som avsender: «VG er din venn», vennen som deler sine følelser med leseren. Samtidig etablerer VG seg som en «vaktbikkje», den som ordner opp på vegne av folket. VG formidler seg selv som en aktør som er *med* folket, og en som opptrer som vokter *på vegne av* folket (Hågvar, 2003, s. 97-103). En samarbeidspartner og forsvarer. Hågvars analyser belyser også hvordan VG endrer mening: «VG-tekstene etablerer aktøren VG som en homogen, enhetlig avsender som utad taler med én tunge - til tross for at denne tungen motsier seg selv til stadighet» (ibid., s. 354).

Som en oppsummering kan vi si at studier av VG definerer avisen som en sammensatt aktør med tvetydig profil. Dette kommer til uttrykk både i VGs overordnede målsetting og i VGs journalistiske produkter.

2.3.1. VG som politisk aktør

Som jeg var inne på innledningsvis, er VG en sentral plattform for de offentlige samtalene i Norge, og avisen har betydelig makt som agendasetter. VG har dessuten stor innflytelse i politiske miljøer på grunn av sitt gjennomslag som nyhetsprodusent og sin markedsrett (Allern, 2009, s. 50). At de humanitære organisasjonene brukte nettopp VG som publiseringsplattform for sin kronikk, er et uttrykk for dette. Kronikken regnes som toneangivende for de påfølgende politiske diskusjonene. VG er en avis som leses av mange - også av politikere og beslutningstakere.

I sine kvantitative undersøkelser av hvilke kilder som preger innvandringsdebatten i norske nyhetsmedier, finner Figenschou & Beyer (2014) at de mest brukte kildene i nyhetsdekning er representanter for «makteliten» (politikere, byråkrater og rettsvesen).² Samtidig viser studien at «vanlige folk» slipper til. Det er likevel elitene som kan sies å sette rammene for debatten. «Kultureliten» (kilder fra kultur- og mediebransjen, forskere og eksperter) er dessuten nesten eksklusivt aktive i kommentarformater, og det er mediens egne interne eksperter («kommentariatet») som får definere og tolke debatten (Figenschou &

² Studien baserer seg på en omfattende kvantitativ kildeanalyse av innvandringsnyheter og meningsyttringer i VG, Aftenposten, Dagbladet, NRK Dagsrevyen og TV 2 Nyhetene i 2011.

Beyer, 2014, s. 23). Kommentatorer i landets mest leste avis må altså regnes som aktører med definisjonsmakt også i innvandringspolitiske spørsmål.

2.3.2. VGs markedsposisjon

Som landets mest leste avis har VG en særegen posisjon i det norske avismarkedet. I følge Kantar TNS' målinger, hadde VG 2 348 500 lesere totalt på mobil, nett og papir i perioden juli 2016 til juli 2017. Til sammenlikning hadde landets nest mest leste avis, Aftenposten, 1 198 900 lesere totalt i den samme perioden.

VG opererer i dag på det bedriften selv omtaler som fem plattformer: Papiravis, nettavis, mobilutgave, VGTV og VG+. I mine analyser forholder jeg meg til VGs papiravis og nettavis. Papiravisen er en tabloid riksdekkende løssalgsavis. VG var lenge Norges mest solgte papiravis, men ligger nå bak Aftenposten, som også eies av Schibsted. På nett er VG klart størst, med en målt markedsandel på 64 prosent i 2016 (SSB, 2017). VG har eksistert på nett siden 1995 og regnes som ledende i den digitale utviklingen. Ifølge Kvalheim (2016) gjenspeiler dette at *tilgjengelighet* er en viktig satsning for VG.

VG var lenge orientert mot én hovedkonkurrent, Dagbladet. Ikke minst i lys av VGs digitale satsing har denne konkurransehorisonten ekspandert. VG konkurrer nå mot en rekke innholdstilbydere, nyhetsmedier, underholdningsleverandører og sosiale medier. Samtidig opererer VGs nettutgave og papirutgave på ulike konkurransemarkeder.

VG satser både på politisk journalistikk, kritisk granskende journalistikk og på underholdningsjournalistikk, som isolert sett selger mer. I Barlands (2012) avhandling om hvordan økt kommersialisering påvirker journalistikken, kommenterer tidligere redaktør og administrerende direktør i VG, Torry Pedersen, avisens todelte praksis slik: «Det er jo denne miksen som er litt unik med VG, at politikerne og de ressurssterke må forholde seg til VG i kraft av de avsløringene vi har» (s. 156). I Barlands studie uttaler redaktører i VG at avisen styres av kommersielle og forretningsmessige mål, men at dette ikke utelukker de journalistiske målene.³

2.4. Pressens overordnede og tiltenkte funksjoner

Det råder mange oppfatninger om mediens tiltenkte funksjoner i demokratiske samfunn.

Man snakker gjerne om medias rolle som en fjerde statsmakt, med samfunnsoppgave om å overvåke myndighetene, eksponere urett, avdekke maktmisbruk og tilby mangfoldig

³ Barlands studier tar utgangspunkt i de Schibsted-eide avisene VG og svenske Aftonbladet, på nett og papir fra 1995 til 2010.

informasjon til samfunnsborgere. Ideen om pressen som en fjerde statsmakt anerkjennes av myndighetene, blant annet gjennom tildelingen av pressestøtte og momsfristak for aviser.

Olof Petersson (1994) navnga «journalismen», tanken om at mediene ideelt sett skal fungere som et kritisk korrektiv eller motmakt til andre makthavere. Denne ideologien står sterkt innen journalistikkens selvoppfatning (Aalberg, 2012). Den preger også offentlighetens forståelse av mediernes oppgaver og samfunnsoppdrag (ibid.).

Basert på offentlige maktutredninger konkretiserer Brurås (2014) fire overordnede funksjoner i pressens samfunnsoppgave. Disse kan leses i sammenheng med Vær Varsom-plakatens kapittel om pressens samfunnsrolle. I et utstrakt og variert medielandskap er det særlig journalistikken som forholder seg til og identifiserer seg med retningslinjene i Vær Varsom-plakaten.

En grunnleggende funksjon er, ifølge Brurås (2014): *Informasjonsfunksjonen* (1). I denne ligger at pressen skal gi publikum nødvendig informasjon for at publikum så skal kunne ta stilling til samfunnsspørsmål. Dette bygger på grunntanken om at informasjon og innsikt er avgjørende for at folk flest skal kunne ta stilling i samfunnsspørsmål, og ta del i demokratiet og den offentlige samtale. Samtidig skal pressen fungere som en instans som gir politikere informasjon om og fra borgerne.

Overvåkningsfunksjonen (2) handler om at pressen skal granske og kontrollere de som har makt og innflytelse i samfunnet.

Gruppekommunikasjonsfunksjonen (3) dreier seg om at mediene bør fremme kommunikasjon innen og mellom politiske, faglige og ideelle organisasjoner.

Kommentarfunksjonen (4) går ut på at massemediene skal kommentere og analysere samfunnsforholdene.

Til grunn for de fire funksjonene ligger en rekke tiltenkte idealer for pressen, som ikke nødvendigvis er sammenfallende med praksis. I min oppgave undersøker jeg praksisen, slik den tar form i et utvalg av VGs kommentarjournalistikk.

2.4.1. Kommentarfunksjonens idealer

Politisk journalistikk i aviser knyttes gjerne til kommentarer og lederartikler. Rogstad (i Ihlen et al., 2015) påpeker at kommentarer i avisene utfordres av sosiale medier som en sentral plattform for debatt og diskusjoner. Likevel regnes avisenes kommentarvirksomhet fremdeles for å ha betydelig offentlig definisjonsmakt.

Aviskommentatorer har sentrale stemmer som fortolkere i og av pågående politiske diskusjoner. Deres oppgave er å gjøre kompleks politikk forståelig for resten av oss, skriver

Rogstad (i Ihlen et al., 2015, s. 105). De fremstår gjerne som «allround-eksperter» uten eksplisitt partipolitisk agenda. Allern (i Ihlen et al, 2015) fremhever at kommentarene offisielt står på den enkelte journalist sin regning, men at de ofte gjenspeiler, mer eller mindre tydelig, avisens ideologiske tilhørighet.

Basert på intervjuer med 11 kommentatorer og redaktører i norske aviser beskriver Mathisen & Morlandstø (2016) hovedoppgaver for kommentarjournalistikken som å være *meningsbærende, folkeopplysende og kritisk*. Informantene til Mathisen og Morlandstø uttalte seg samstemte om et slags grunnlag for kommentarjournalistikken: Kommentarer forsøker å endre og påvirke, provosere og skape debatt. Sentrale idealer for kommentarjournalistikk knyttes til å skape og legge premisser for politiske diskusjoner.

En annen viktig funksjon informantene vektla, er å forklare sammenhenger (Mathisen & Morlandstø, 2016). Det vil si å analysere konsekvenser og årsaker, og å vise hvordan ulike saker henger sammen. Kommentarjournalistikk skal ideelt sett fungere etablerende for politiske diskusjoner og samtidig gjøre kompleks politikk forståelig og tilgjengelig for den presumptivt uvitende befolkningen. Dette knyttes til spredning av kunnskap om politiske forhold og sammenhenger, og til *maktkritisk* analyse. Informantene til Mathisen & Morlandstø bekreftet at det maktkritiske idealet står sterkt.

2.4.2. Kommenterjournalistikkens idealer i VG

Politisk redaktør i VG, Hanne Skartveit, har blant annet uttalt at hennes oppgave er å bidra til at VGs kommentarjournalistikk bygger opp under den redaksjonelle linjen i VG (Barland, 2012). Ifølge Skartveit innebærer dette følgende: «Det grunnleggende er at vi er maktkritiske. Vi er jo kjent for å være vaktbikkje» (ibid., s. 260). Uttalelsen vitner om en selvoppfatning i VG som klinger godt sammen med journalismens tankesett og med Mathisen & Morlandstø (2016) sine funn. Uttalelsen indikerer dessuten at VG bruker kommentarene for å markere sin egen profil.

Barland finner at VG løfter frem kommentarjournalistikk for å bli oppfattet som en viktig samfunnsaktør. Dette begrunner Skartveit som en ambisjon om å utvikle seg i takt med leserne:

Det er fordi du ser at jo mer komplekst samfunnet blir, jo mer trenger man analysene, å sette ting i sammenheng. [...] Befolkningen er blitt mye mer utdannet. Leserne stiller jo også andre krav nå enn de gjorde før. Det er mange, mange flere med høyere utdanning. Folk kan mer, leser mer, vil ha mer dybde, kunnskap. (Barland 2012, s. 260).

Skartveit uttrykker at kommentarjournalistikken i VG skal innrette seg etter en befolkning som stadig stiller høyere krav til dybde og kunnskap, og at dette er den sentrale motivasjonen bak avisens kommentarpraksis. Av det må man forstå at VG selv ser det som en sentral oppgave å leve opp til idealer om å tilby leserne dybde og kunnskap, altså å opplyse om og forklare kompleks politikk.

Med dette til grunn, har jeg etablert utgangspunktet for min første hypotese som ble presentert innledningsvis. Hypotesen om at VGs kommentarpraksis kan forklares ut fra følgende mål: *VG kommenterer for å opplyse befolkningen.*

2.5. Kommenterjournalistikk som sjanger

Til nå har jeg etablert sentrale idealer for pressens kommentarfunksjon. Et annet sett med idealer for kommentarjournalistikk ligger på sjanger- og tekstnivå.

Roksvold kategoriserer tre hovedsjangre i journalistikken: Nyhetsjournalistikken opplyser om hva nytt som har skjedd, eller skal skje, kommentarjournalistikk drøfter hvordan vi skal forholde oss til det som har skjedd eller skal skje, mens featurejournalistikk skildrer det som har skjedd på en engasjerende måte (1997, s.10). I Hågvars (2003) sjangerdiskusjon fremheves Roksvolds tredeling som etablerende for «sjangerkataloger». En sjangerdefinisjon som ikke tar hensyn til at ulike aviser skaper ulike tilbakevendende retoriske situasjoner (Hågvar 2003, s. 64). Jeg forholder meg til forståelsen av kommentarjournalistikk som en overordnet sjanger, og til kommentarer og lederartikler som spesifikke sjangere, som også kan forstås som aktivitetstyper.

Et grunnleggende poeng som Hågvar løfter frem er at «sjangere finnes fordi de forenkler kommunikasjonen» (2016, s. 19). En av sjangernes funksjoner er å gjøre kommunikasjon forutsigbar i bestemte situasjoner (ibid.). Utvalget mitt består av tekster der sjangermerkeklapper er gitt. Jeg forholder meg til VGs merking av 'kommentar' og 'leder'. Dette er altså merkelapper VG selv benytter seg av, som skaper visse leserforventninger. Man forbinder bestemte sjangere - og aviser - med ulike konvensjoner, tradisjoner og stiler.

Innen de spesifikke sjangerne er det ingen *grenser*. Mange tekster som plasseres i en sjanger må forstås som hybrider som trekker på tendenser fra andre overordnede og spesifikke sjangere. Samtidig er sjangerne knyttet til tekstnormer, kulturelle betingelser, rådende diskurser, den retoriske situasjonen og mediet i seg selv.

Tekstnormbegrepet er tett forbundet med sjangerbegrepet: «En tekstnorm er en kulturelt betinget føring på hvordan en tekst skal skrives i en gitt sammenheng» (Hågvar,

2007, s. 23). Diskurs og sjanger inneholder og bestemmes av tekstnormer. Tekstnormer og sjangere vil dessuten alltid samvirke med diskurser. Tekstnormer er altså med på å skape sjangerforståelse og diskurser, og vice versa. Politiske diskurser som kan kyttes til bestemte ideologiske posisjoner, både utgjør og uttrykkes altså i form av et samspill mellom tekstens omringende og indre elementer.

Jeg har hovedsakelig funnet frem til tidligere studier som omhandler tekstnormer relatert til VGs *nyhetsjournalistikk*. I lærebøker om journalistikk finnes mange «oppskrifter» for kommentarer og ledere. Oppskriftene sier en hel del om tekstnormer og idealer for kommentarjournalistikk. Det betyr ikke at de er definerende for VGs praksis, men sentrale idealer etableres her med tanke på senere analyse.

2.5.1. Kommentarens kjennetegn ifølge teorien

Det viktigste kravet en kommentar skal oppfylle er at teksten må argumentere for et standpunkt, ifølge kommentator S. Sneve (i Mathisen & Morlandstø, 2016). Argumentasjon må forstås som et sentralt mål og ideal forbundet med sjangeren. Alnæs (u.å.) skriver at argumentasjonen i en kommentar *er åpen og synlig*. Altså må dette betraktes som idealer for hvordan argumentasjon bør fremlegges i kommentarer. Videre etablerer Alnæs kommentaren slik: Innhold tar utgangspunkt i et aktuelt synspunkt eller en problemstilling.

Bakgrunnsinformasjon ligger til grunn for journalistens meninger og argumenter. Tittel og ingress gir klare signaler på hva teksten handler om, og brødteksten bygger opp mot en konklusjon.

Kommentarer har ofte en personlig tone, som fremmer journalistens subjektive meninger og perspektiver i jeg-form. Kommentarjournalistikk som sjanger innehar en særegen funksjon innenfor journalistikken, da den i større grad tillater subjektivitet, spekulasjon og fortolkning, skriver Enli (2009, s. 121). At sjangeren omtales som subjektiv tilsier at den representerer en kontrast til en mer objektiv form for journalistikk, et ideal man gjerne knytter til nyhetsjournalistikken. Det kan vanskelig benektes at en fortolkning av virkeligheten, en tekst, det som formidles fra et menneske til et annet, alltid vil ha en subjektiv dimensjon. En vesensforskjell fra nyhetsjournalistikk er likevel at kommentaren ideelt sett *skal* ytre journalistens personlige meninger, holdninger og verdier på en åpen måte.

2.5.2. Lederartikkelens kjennetegn ifølge teorien

Lederartikkelen er en klassisk sjanger i politisk journalistikk (Allern i Ihlen et al., 2015). Mange av tekstnormene for kommentarer er tilsvarende for lederartikler, men i lederen er det avisens «vi» som taler. Lederen skal uttrykke medieorganets syn, og gjerne i en upersonlig tone (Roksvold, 1997, s. 16). Den «er skrevet som en åpen argumentasjon med premisser og konklusjon» (ibid.).

Nordenson (2011) viser til en svensk studie fra 2001 der 82 lederskribenter ble spurt om hva som var det viktigste i deres arbeid med lederartikler. Det som ble fremhevet som det 'viktigste' for en lederside i en avis, var at den er *konsekvent*. En konsekvent linje, en fast ideologisk grunn som stemmer overens med avisens formulerte retningslinjer, ble formidlet som det sentrale målet. Dette taler for at lederne i en avis uttrykker en ideologisk posisjonering, som vil kunne være gjennomgående i politiske diskusjoner.

2.6. Markedsorientert journalistikk

Journalistikken har alltid orientert seg etter markedet for å overleve (Barland, 2012, s. 3). McManus (1994) har forsket på markedsorientert journalistikk og hvordan markedslogikk styrer kommersiell nyhetsproduksjon. Han er kritisk til at journalistikken tar for mye hensyn til økonomiske resultater på bekostning av journalistikkens samfunnsoppdrag. McManus' analyser tar utgangspunkt i det amerikanske mediesystemet, i det man gjerne omtaler som *den liberale modellen*. Her er det, i enda større grad enn i Norge, markedet som dominerer.

Mediesystemet i Norge og øvrige land i Nord-Europa kan beskrives som et *demokratisk-korporativt mediesystem*. Dette kjennetegnes ved at 1) avisene har høye opplag og lesere fra et bredt lag av befolkningen, 2) har utviklet seg fra en sterk partipresse mot å bli mer kommersiell og i større grad politisk nøytrale, 3) stor grad av profesjonalisering og institusjonalisert selvregulering 4) sterk grad av statlig intervensjon gjennom regulering og subsidier, samtidig som det er beskyttelse av pressefriheten (Krumsvik, 2011, s. 17).

Journalistikken har et ideal om å være fri og uavhengig, men Barland peker på flere faktorer som illustrerer journalistikkens *avhengighet*: «Den er avhengig både av markedene den skal selges i, sine kilder, av sine eiere, av teknologi og praktiske muligheter, og av de politiske omgivelsene» (2012, s. 13).

En grunnleggende forutsetning for all VGs praksis er at de opererer i et marked. I den økte konkurransen blir det enda viktigere for mediehusene å få de journalistiske produktene til å fungere i et marked, skriver Barland (2012, s. 12). Ut fra dette perspektivet kan

journalistiske produkter forstås som varer som produseres for salg. Dette perspektivet er vesentlig for McManus. Barland legger grunn at journalistikken *både* har en selvstendig samfunnsoppgave *og* at den inngår i produkter som skal bringe inntekter, og at det ene formålet ikke nødvendigvis går på bekostning av det andre. Samtidig forutsetter Barland at eieren påvirker journalistikken i mediehusene indirekte, som følge av eierkonsernets forretningsstrategier.

2.6.1. Markedsorientert journalistikk i VG

VGs overordnede mål er å skaffe og holde på lesere for å skaffe og holde på annonsører. Annonsørene er avgjørende for økonomien, og økonomien er avgjørende for VGs eksistens og praksis. VG kan betraktes som en av de fremste representantene for markedsorientert journalistikk i Norge (Barland, 2012). I Barlands studie argumenterer nåværende og tidligere VG-redaktører for at det er samsvar mellom stor utbredelse og gode økonomiske resultater på den ene siden, og evnen til å drive uavhengig, kostbar og mangfoldig journalistikk med høy kvalitet på den andre siden.

Barlands studie bekrefter også at VG tilstreber å bli oppfattet som en *viktig* samfunnsaktør, og at det må forstås som en sentral del av mediehusets markedsstrategi. Schibsted har interesse av å ivareta at mediehusene presterer godt i markedet og samtidig utøver en journalistikk som fyller sin samfunnsrolle. Dessuten legitimerer sistnevnte praksis VGs mottak av statlige privilegier. Barland avdekker flere konkrete tiltak VG har gjort nettopp for å bli oppfattet som en viktig aktør i samfunnet. Mer vekt på kommentar og debatt blir av VG-informantene trukket frem som et sentralt tiltak.

VGs ledende markedsposisjon tilsier at VG aktivt søker å tilfredsstille et variert publikum. Det er derfor nærliggende å tenke at VG jobber for å etterleve journalistiske idealer på en måte som også ivaretar markedsposisjonen og kundesegmentene man vil nå. VG har blant annet markedsført seg selv som «hele folkets avis». Et overordnet mål er å nå mange og bredt, som gjenspeiler VGs markedsposisjon. Dette påvirker hva VG produserer. Spørsmålet blir om det også påvirker *meningene* VG formidler. Et tilsiktet mål om at folk flest skal føle seg hjemme og ivaretatt når de leser VG, kan peke mot en ideologisk plassering i midten av det norske politiske feltet.

2.6.2. Fokus på politisk spill

Kommentarjournalistikk knyttes ofte til fokus på politisk spill. I nyere tid preger underholdning i større grad de kommersielle nyhetsmediene. I dette ligger blant annet et økt fokus på politisk spill og politiske skandaler (Allern i Ihlen et al., 2015; Aalberg, 2012).

Flere studier viser at kommentarjournalistikken ofte fokuserer på politisk spill fremfor praktisk politikk (Rogstad i Ihlen et al., 2015). I den sammenhengen er det blitt rettet kritikk mot kommentarjournalistikken, for eksempel i Thorbjørn Røe Isaksen (H) og Audun Lysbakkens (Sv) kronikk «Kommentariatets diktatur» (Dagbladet, 03.03.2008). Kritikken deres gikk blant annet på at sjangeren virker smittet av sportsjournalistikkens fokus på kamp og duell.

Rammebegrepet, eller 'framing', er et sentralt teoretisk begrep innen studier av politisk kommunikasjon og nyheter. Blant de innflytelsesrike på feltet er Robert Entman, som omtaler rammer som et konsept for å beskrive makt i en kommuniserende tekst. Ifølge Entman (1993) innebærer rammer at noen aspekter ved virkeligheten velges ut og fremheves, mens andre ekskluderes. Bredt definert blir spillrammen ofte forbundet med fokus på spill, politikere og politiske partier som vinnere og tapere, og vekt på strategi og taktikk (Aalberg, Strömbäck & de Vreese, 2012). Spillrammen forstås som en kontrast til fokus på politisk substans. Et motstykke til denne rammen vil derfor kunne være en *saksorientert* ramme. Aalberg et al. (2012) fremhever for øvrig at forskning indikerer at spillfokus både kan fjerne fokus fra politikk og bidra til at flere lar seg engasjere av politikk.

Allern (i Ihlen et al., 2015) mener at synet på politikk i markedsorienterte medier har blitt mer *pragmatisk* og markedsinnrettet, og at dette kommer til syne gjennom mediernes fokus på politiske skandaler og politisk spill. Spillfokus tolkes som en konsekvens av økt mediekonkurransen. Den representerer en lite ressurskrevende form for journalistikk, og gjør det lettere for journalister å produsere saker som bygger på journalistikkens kommersielle orientering mot drama, konflikt, personifisering og individeksponering. Spillfokus forstås samtidig som et resultat av at politiske partiers kommunikasjonsform er blitt mer profesjonalisert, og at journalistene ser det som sin jobb å avdekke politikernes og kommunikasjonsrådgiveres bakenforliggende strategier.

Tradisjoner innen norsk politisk journalistikk - både knyttet til allmennkringkasteroppdraget og de trykte avisers historie - motvirker i noen grad at politikk reduseres til spill og skandaler, ifølge Allern (i Ihlen et al., 2015, s. 205). Han fremhever at vi vet lite om hvordan motstridende tendenser påvirker journalister og redaksjoners

prioriteringer og tankesett, ei heller hvilken betydning dette har for den politiske journalistikkens samfunnsrolle. Her er forskningen begrenset.

2.6.3 Kommentarjournalistikk som markedsposisjonering

Fra 1990-årene har kommentarjournalistikk fått stadig mer sentral plass i mediene (Allern i Ihlen et al., 2015). At sjangeren vokser forklares blant annet i sammenheng med økt mediekonkurransen, og sjangerbruken og -fremhevingen som tiltak for å tilføre avisene særpreget. Kommentarjournalistikk er en sjanger avisene bruker til å markere seg.

Kommentarjournalistikken er også rimelig å produsere, sammenliknet med for eksempel oppsøkende og undersøkende journalistikk.

Parallelt med at kommentarjournalistikken er blitt mer utbredt, har kommentatorene blitt mer synlige. Et sjikt av kjendiskommentatorer er blitt dyrket frem i de store avishusene. Kommentatorer er blitt mer eksponert, blant annet gjennom bruk av *jeg* i tekstene og bildebylines i avisene (Mathisen & Morlandstø, 2016). Trenden underbygges av øvrige mediers bruk av utvalgte aviskommentatorer som 'eksperter' i politiske analyser og diskusjoner på TV og radio. Til Barland (2012) bekrefter VGs Skartveit at de utvikler enkelte VG-medarbeidere til å bli profilerte debattanter (kommentatorer) for å styrke oppfatningen av VG som viktig aktør. Kommentatorene kan altså forstås som merkevarebyggende for avisen.

Teori knyttet til markedsorientert journalistikk og kommentarjournalistikk som markedsposisjonering, reflekteres dermed i en annen mulig forklaring for VGs kommentarpraksis, nemlig at *VG kommenterer for å markere seg*. Spørsmålet blir om og hvordan dette kommer til uttrykk i tekstene jeg analyserer.

3. Metode

3.1. Min tilnærming til PDA

Min metodiske tilnærming bygger på Fairclough og Faircloughs (2012) presentasjon av politisk diskursanalyse, PDA. I PDA kombineres teori om argumentasjon i rammeverket for kritisk diskursanalyse, CDA. Min tilnærming til PDA har altså både teoretisk og metodisk utgangspunkt. En tilnærming som også har hatt konsekvenser for de empiriske avgrensingene i oppgaven.

PDA har vært avgjørende for mitt analysefokus, nemlig analyse av praktisk argumentasjon. Som metode etablerer Fairclough og Faircloughs PDA et anvendelig rammeverk for argumentasjonsanalyse av politiske tekster. Den multimodale tekst- og argumentasjonsanalysen er kjernen i denne oppgaven, og redegjøres nærmere for i neste delkapittel.

I oppgaven etableres det jeg omtaler som den *politiske konteksten*. Dette kan forstås som et overordnet analysenivå, med utgangspunkt i N. Faircloughs (1992) presentasjon av CDA. I Faircloughs CDA skilles det metodisk mellom tre analysenivåer - *tekst, diskursiv praksis* og *sosial praksis*:

- 1) Første nivå omfatter næranalyse av tekst. For verbaltekst innebærer dette analyse på ord- og setningsnivå. Et analysenivå som sammenfaller med det jeg omtaler som tekst- og argumentasjonsanalyse i denne oppgaven.
- 2) Diskursiv praksis dreier seg om selve prosessen rundt tekstproduksjonen, - distribusjonen og -konsumpsjonen.
- 3) Sosial praksis forstår jeg som det kulturelle bakteppet for teksten, de overordnede samfunnsmessige forholdene som teksten er blitt skapt i.

I denne oppgaven, forstås den politiske konteksten som et slikt bakteppe. Jeg oppfatter den politiske konteksten og øvrige politiske aktørers posisjonering som avgjørende for VGs posisjonering og argumentasjon. Dette blir da vesentlig å etablere for å kunne analysere VGs tekster.

Kontekst av betydning for VGs argumentasjon i sammenhengen har i realiteten udefinerbare grenser. Jeg har avgrenset meg til en overordnet etablering av posisjonene til humanitære organisasjoner og politiske partier på Stortinget og i regjering. Det vil si, de uttalte posisjoneringene som kommer til uttrykk gjennom tilgjengelige tekstdokumenter. Mitt utgangspunkt er partienes landsmøtereferater fra våren 2015 og de humanitære organisasjonenes kronikk i VG (Vedlegg 10). Dette er tekster der aktørene er avsendere og

formulerer sine standpunkter. Jeg bygger også på Wolds (2016) statsvitenskapelige masteroppgave om den politiske beslutningsprosessen som ledet til vedtaket.

Det overordnede politiske og nærhistoriske bakteppet etableres kortfattet i kapittel 4, og må i seg selv forstås som bakgrunn for de politiske diskusjonene og posisjonene, som etableres nærmere i kapittel 5.

3.2. PDAs rammeverk for argumentasjonsanalyse

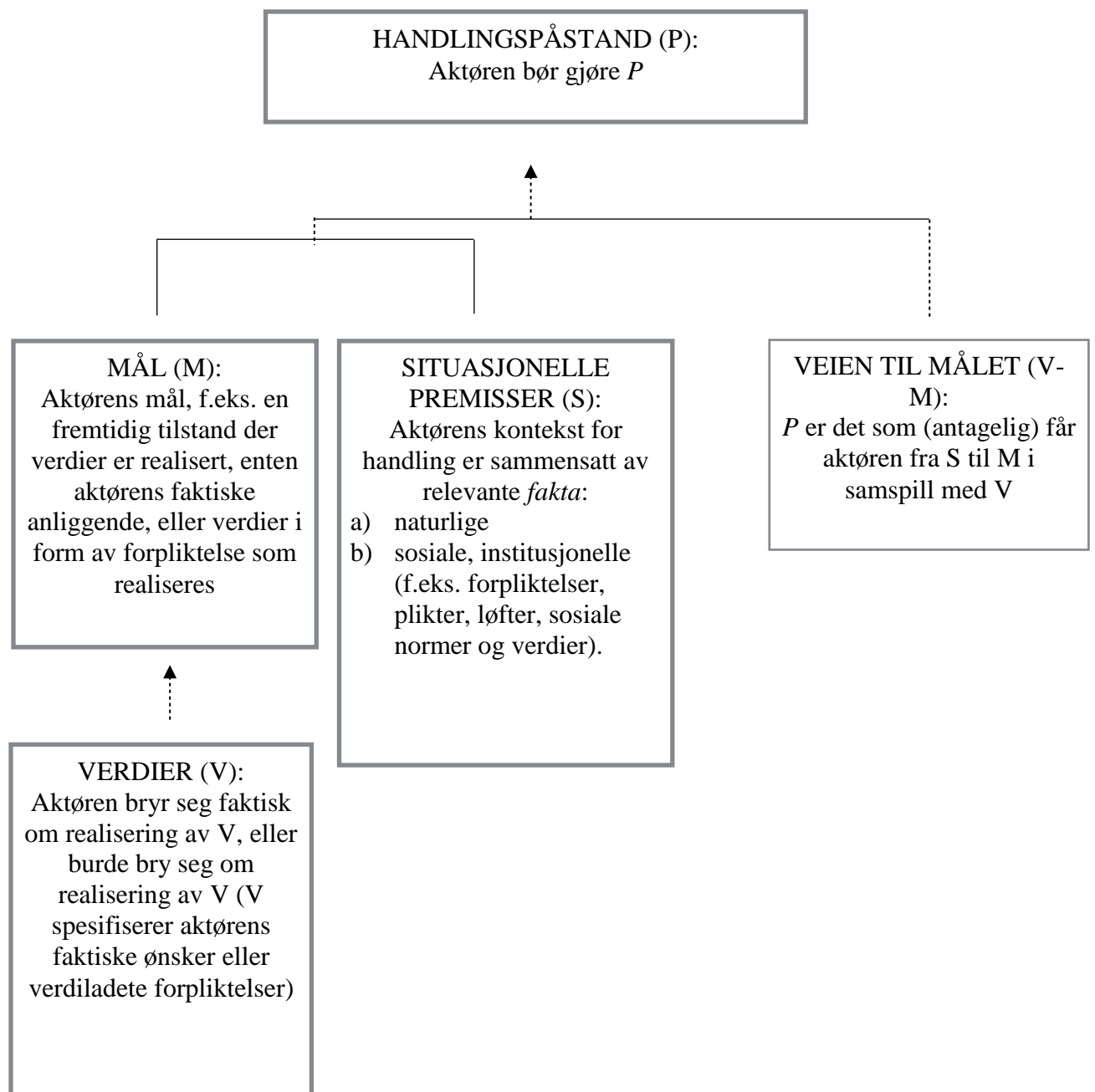
Jeg forstår argumenter som sett med meningsytringer (eksplisitte eller implisitte), som består av konklusjon (påstand) og av premisser.

Teori om argumenter knyttes til retorikken. I sammenheng med retorisk argumentasjon snakker man gjerne om sannsynlige premisser, mens den klassiske logikken forholder seg til utsagnstyper som sanne eller falske (Kjeldsen, 2015). Faircloughs & Faircloughs (2012) tilnærming til analyse av struktur i praktisk resonnering bygger i hovedsak på teori om *plausible argumenter*. Plausible argumenter er tuftet på antagelser og passer når foreløpige konklusjoner skal trekkes, under forhold der det råder usikkerhet eller ikke finnes tilstrekkelig kunnskap (gjerne som følge av tidsbegrensning el.), altså der grunnlaget for begrunnelser eller handling er provisorisk (Fairclough & Fairclough, 2012). Plausible argumenter serveres gjerne med stor sikkerhet, selv om de i utgangspunktet bare kan være tentative eller provisoriske.

Det samme gjelder for *praktiske argumenter*. I praktisk resonnering vil aktører komme med påstander for handling som antagelser for hva som leder mot et ønsket mål. Praktisk resonnering kan forstås som en prosess, og som en respons på et praktisk problem eller spørsmål. Et praktisk argument er premiss-konklusjon-strukturen som korresponderer med resonneringen (Fairclough & Fairclough, 2012). Fairclough & Fairclough peker tilbake til Arisoteles' teori om politikk når de etablerer *politikk* som *handling*. Begrunnelse for handling forstås som kjernen i politisk kommunikasjon. Samtidig forstås begrunnelse for handling som premisset i praktisk argumentasjon.

Et sentralt fokus i CDA er analyse av representasjon av sosial handling, aktører og andre aspekter av verden (altså analyse av diskurs). Utgangspunktet for PDA ihht. Fairclough & Fairclough (2012) er at argumenter i seg selv skaper representasjoner av virkeligheten. Det vil derfor være hensiktsmessig å forstå representasjon som premiss i argumenter, altså måter å representere verden på, som premissene som legges til grunn for hva vi burde gjøre. I stedet for å se på representasjoner av verden isolert sett, vurderer jeg representasjon som en del av premisset i argumentet.

Hovedfokuset mitt i analysene i kapittel 6 ligger altså på selve argumentasjonen, som utgangspunkt for å avdekke tekstens representasjoner av situasjoner og aktører. Jeg foretar analyse av hovedargumentene i hver tekst i utvalget. I analysene viser jeg hvordan det jeg oppfatter som hovedargumentet i teksten kan rekonstrueres. Min modell for dette bygger på Fairclough og Faircloughs modell (2012, s. 48):

Handlingspåstanden (P) forstås som den/de handlingene tekstskaperen forfekter. Målet (M) er det man ønsker å oppnå med handlingen (P). Til grunn for målene ligger verdipremisser (V).

Et verdipremiss må ikke nødvendigvis være det aktøren faktisk begjærer eller ønsker, men kan forstås som en fremtidig mulig tilstand aktøren ser for seg, som er i overensstemmelse med aktørens interesser. Det kan dreie som om behov, ønsker eller forpliktelser i henhold til normer, regler, lover eller liknende. De situasjonelle premissene (S) tar utgangspunkt i tekstens etablering av omstendigheter som påberoper seg handling. Situasjonelle premisser og mål- og verdipremisser utgjør et grunnlag som bygger opp under handlingspåstanden. For å oppnå M i samspill med S og V, må aktøren gjøre P, og dette utgjør veien til målet (V-M).

Intensjonen med argument-orienteringen bygger forståelsen av praktiske argumenter som utgangspunkt for å analysere politisk diskurs. I lys av øvrige kontekster, danner dette grunnlag for min undersøkelse av VGs tilnærming til og posisjonering i de politiske diskusjonene.

3.3. Min mal for tekst- og argumentasjonsanalyse

I oppgaven bygger jeg på Fairclough & Fairclough (2012) sitt rammeverk for argumentasjonsanalyse, men den tekstanalytiske «verktøykassen» min rommer også analysebegreper slik de blir presentert av Hågvar (2003; 2007), Skovholt & Veum (2015) og Kress & van Leeuwen (2006). Det finnes ingen ferdig mal for hvordan tekst- eller argumentasjonsanalyse skal gjennomføres. Jeg har laget min egen mal for å belyse problemstillingen.

Det sentrale fokuset er VGs argumentasjon og forklaringsmodeller som angår situasjonen for syriske flyktninger og Norges bidrag i den sammenhengen. Ordbruk som er med på å definere aktørene i tekstene, rollefordeling, kategoriseringer av disse og av situasjoner, står sentralt i analysene. Sentralt er også hvordan VG-tekstene etablerer seg overfor mottakeren, og med dette hvordan VG etablerer seg selv som avsender og aktør i diskusjonene.

Jeg ser på én og én tekst med tilhørende illustrasjoner. Jeg starter med en *kort etablering* av sakens tema og *situasjonskontekst*. Med situasjonskontekst sikter jeg til det som kan forstås som sakens utgangspunkt, rammen som teksten er blitt skapt i (Skovholt & Veum, 2015).

Deretter etablerer jeg kortfattet det jeg anser som mest relevant for den *tekstuelle konteksten*. Dette omhandler både *tekstsamspill* og *tekstnormer*. Når jeg ser på tekstsamspill belyser jeg intertekstuelle referanser som fremstår sentrale og påvirkende for saken jeg analyserer, særlig med henblikk på øvrige tekster i utvalget. Hvordan teksten eventuelt representerer sjanger- og normbrudd inngår også i den tekstuelle konteksten (Hågvar 2007). Av ressurs hensyn fokuserer jeg på de mest fremtredende tekstnormene og normbruddene.

Hovedfokuset mitt er på selve argumentasjonen og på representasjoner av situasjoner og aktører i teksten. Jeg gjør *argumentasjonsanalyse* av hver tekst med utgangspunkt i Fairclough og Fairclough (2012). Jeg viser hvordan det jeg anser som hovedargumentet, kan rekonstrueres. Deretter analyserer jeg argumentasjonen. Det innebærer hvordan handlingsalternativer, motargumenter og latente argumenter formidles (eventuelt *ikke* formidles) i teksten.

Dette utgjør grunnlag for nærmere analyse av representasjoner i teksten. Jeg identifiserer hvordan *overbevisende definisjoner* etableres gjennom ordvalg, verdiladet språk og kategoriseringer. Dette henger tett sammen med hvordan *aktører* etableres i hver tekst. Hvem som fremstilles hvordan i argumentasjonen er avgjørende, fordi dette underbygger og tydeliggjør VGs posisjonering i forhold til de øvrige aktørene. På hvilken måte språket er med på å kategorisere situasjoner og definere aktører og roller, får sentralt fokus.

Avsnittene med *overbevisende definisjoner* og *aktørbildet i teksten* må forstås som en forlengelse av argumentasjonsanalysen. Inndelinger med undertittel underveis er gjort for å skape en mer leservennlig tekst. I én av analysene har jeg riktignok funnet det mest hensiktsmessig å smelte delene sammen (argumentasjonsanalyse, overbevisende definisjoner og aktørbilde), nettopp fordi dette er svært sammenvevete elementer i denne teksten (sak 4).

Videre gjør jeg kort rede for hvordan teksten etablerer seg overfor mottakeren. *Modelleser* er et begrep som blir brukt om hvordan en tekst konstruerer en slags ideell leser. Med det menes et 'leserførerbilde' som leseren må identifisere seg med for å lese teksten på en relevant måte (Skovholt & Veum, 2015, s. 47). Mitt fokus er hvordan teksten kan sies å posisjonere seg overfor leseren.

I den sammenhengen kartlegger jeg språklig *modalitet*. Modalitet kommer til syne gjennom de språklige ressursene vi har tilgjengelige for å uttrykke påstander som mer eller mindre mulige, sannsynlige eller sikre (Skovholt & Veum, 2015, s. 88). En skråsikker framstilling har en sterk modalitet, mens en med mange forbehold har svak modalitet. Modale hjelpeverb som *må*, *bør* og *trenger* uttrykker høy modalitet og figurerer ofte i forbindelse med argumentasjon tilknyttet handlinger (Fairclough & Fairclough, 2012). Med *epistemisk modalitet* menes uttrykk for hvor mulig, sannsynlig eller sikker en påstand er (Skovholt & Veum, 2015). Oppfordringer kan også uttrykkes med ulik grad av ønskelighet eller nødvendighet, da snakker man gjerne om *deontisk modalitet*. Modale hjelpeverb som *må*, *måtte*, *burde* er uttrykk for påbud eller råd med høy modalitet. Bruk av modale hjelpeverb er med på å skape et bilde av hvem VG henvender seg til, og hvilken relasjon som etableres til mottakeren. Gjennom å analysere modelleser, nærmer jeg meg dessuten hvilken rolle VG

inntar som *modellavsender*. Hvordan VG etablerer seg som avsender, er avgjørende for å få en forståelse av hvilken posisjon og rolle VG inntar i diskusjonene.

Deretter analyseres *visuelle ressurser*, det vil si illustrasjoner som følger saken. I mitt utvalg består disse av karikaturer eller fotografier. Jeg bygger på Skovholt & Veum (2015) og Kress & van Leuweens (2006) begrepsapparat i de visuelle analysene. Også her er *modalitet* et sentralt begrep. Man skiller for øvrig mellom lingvistisk modalitet og sosiosemiotisk modalitet. I sosiosemiotikken brukes modalitet om klasser av uttrykksmåter (altså semiotiske ressurser) som skaper mening i en gitt situasjon, for eksempel skrift, tale, bilde, musikk, layout, bevegelse, kroppsspråk (Skovholt & Veum, 2015). *Kodingsorientering* er med på å uttrykke modalitet, som jeg kommer nærmere tilbake til underveis i analysene. Jeg analyserer narrativ i illustrasjonene og hvordan visuelle ressurser skaper en relasjon mellom avsender og mottaker. Hvordan narrativ er med på å underbygge argumentasjon og representasjoner med betydning og relevans for VGs posisjonering i saken, får hovedfokus.

Til slutt kommer en oppsummering tilknyttet hver sak. Hver tekst er unik og representerer noe eget. Hva som får mest fokus i hver enkelt analyse, vil derfor variere fra sak til sak. Tekstene varierer blant annet i lengde og omfang, som gir utslag i analysene. Jeg har gjort en segmentering av hver tekst, som ligger som vedlegg. Jeg refererer til disse vedleggene underveis. Hver sak ligger også som vedlegg.

3.4. Valg av empiri

3.4.1. Hvorfor VG?

Jeg forholder meg til et lite utsnitt av hva nyhetsmedia formidlet i forbindelse med de politiske diskusjonene om Norges bidrag overfor syriske flyktninger våren 2015. Jeg tar bare for meg dekning i én *avis*, en overordnet empirisk avgrensning i denne oppgaven.

Aviser regnes fremdeles som en primærkilde til nyheter, selv om nyhetenes økosystem kan sies å ha endret seg dramatisk de siste årene. Tall fra Norsk mediebarometer, viser at en befolkningsandel på 79 prosent leser enten papiraviser eller nyhetssider på nett i løpet av en gjennomsnittsdag (SSB, 2017). 39 prosent av disse oppgir at de leser papiravis, mens 56 prosent oppgir at de leser én eller flere nettaviser daglig (ibid.).

Som landets mest leste avis målt i totallesing, har VG betydelig makt som agendasetter, og var en viktig politisk aktør i diskusjonene oppgaven tar for seg (jf. kapittel 2.3.1). Av den grunn falt valget på VG som studieobjekt. Mitt ønske har vært å studere nettopp VGs standpunkter og posisjonering i en politisk prosess.

Avgrensningen til én avis gir grunnlag for en oversiktlig analyse av et overkommelig materiale. Som metode krever PDA at man går svært dypt ned i den enkelte teksten. Uten en hardhendt prioritering av materialet ville ikke analysen være mulig å gjennomføre i en masteroppgave. Av den grunn har det ikke vært plass til en komparativ analyse. Eventuelle endringer i avisens standpunkter over tid blir likevel tydelige.

3.4.2. Utvalgsstrategi

Tilnærming til utvalg tydeliggjør forskjellen i logikken bak kvalitative og kvantitative metoder. Typisk for kvalitative studier er at man går i dybden på et relativt lite utvalg. Å studere en case kan gi dyptgående forståelse av et fenomen, men gir ikke grunnlag for generaliseringer på matematisk grunnlag.

Utvalgsstrategien må passe formålet med studien, de tilgjengelige ressursene, spørsmålene som reises og begrensningene man har å forholde seg til. Min strategi har vært *kritisk case utvalgsstrategi*. Med det menes avgrensning av undersøkelsesmaterialet til ett eller noen få case som er de mest informasjonsrike (Patton, 2002). Man velger enheten som er 'kritisk', den som har mest informasjon med tanke på undersøkelsesformålet. Med min utvalgsstrategi forholder jeg meg dessuten til «utvalg i utvalget». Hensikten med denne strategien er å få et bilde av variasjoner heller enn å indentifisere én tendens, selv om hypoteser også kan belyses i analysen, ifølge Patton (2002). Jeg ønsker å påvise tendenser ved et utvalg av interesse, og forholder meg til utvalg i utvalget på flere nivåer.

Jeg er på jakt etter VGs rolle og stemme i en politisk diskusjon og går derfor bare grundig til verks i tekster skrevet av VG-journalister.

VG var en sentral plattform for de offentlige samtalene, og for *argumentasjonen* jeg ønsker å studere. PDA fremmer et argumentativt perspektiv for 'måter å representere virkeligheten på'. Jeg har orientert meg mot analyse av argumentasjon, og dette utgjør utgangspunkt for avgrensninger og fokus. I og med at argumentasjon er mitt fokus, har jeg avgrenset meg sjangermessig til kommentarjournalistikk. Ledere og kommentarer er sentrale sjangere for politisk journalistikk (Allern i Ihlen et al., 2015). Tekster som inngår som nyhetsjournalistikk eller feature, må likevel også forstås som relevante for å belyse VGs posisjonering. Praktisk argumentasjon og posisjonering kommer likevel tydeligst frem i de kommenterende tekstene. Det har vært styrende for min sjangeravgrensning.

Argumentasjonen jeg leter etter, er knyttet til tema for en bestemt politisk diskusjon og en bestemt periode da diskusjonene foregikk, fra 11.mars til 10.juni 2015. Begrensninger i utvalget knytter seg blant annet til tidsavgrensningen. Jeg ser på tekster publisert i løpet av en

relativt kort periode, tre måneder. Perioden følger likevel en spesifikk diskusjon fra en slags «start» til «slutt», det vil si fra diskusjonenes opptakt til et vedtak fattes.

På bakgrunn av dette er utvalget for tekst- og argumentasjonsanalyse avgrenset til fire tekster. Dette er et hensiktsmessig antall i en masteroppgave.

Én eller noen få kritiske caser gir ikke grunnlag for generalisering til liknende tilfeller, for eksempel til liknende flyktningpolitiske diskusjoner eller all kommentarjournalistikk i VG. Ved å gå i dybden i et lite, nøye begrunnet utvalg kan studien gi grunnlag for å formulere hypoteser, som kan testes ut empirisk på et større utvalg. Utvalget gir uansett et utgangspunkt for å analysere hvordan VG posisjonerte seg en diskusjonen av betydelig nasjonal interesse.

3.4.3. Valg av tekster

Medieovervåkingsselskapet M-Brain var behjelpelige med artikkelsøk i VG for perioden jeg tar for meg. Søket ble avgrenset til VG nett og papir, med følgende søkeord: syrisk* kvoteflyktning* OR syrisk* flyktning* OR syrisk* OR syria* NEAR flyktning* OR kvoteflyktning*. I løpet av perioden fra 11.mars til 10.juni 2015 utgjorde søket et treff på totalt 55 saker.

Blant de 55 sakene kommer flere to (enkelte, også tre) ganger, blant annet fordi de er publisert både på nett og papir. Totalt består utvalget av 41 selvstendige saker. Herunder er nett- og papiroppslag og eventuelle andre treff (blant annet henvisning til sak, som utgjør treff) regnet som én sak. Dette utgjør *Utvalg 1*. Jeg har foretatt en gjennomgang av dette materialet for å komme ned til sakene som tilfredsstillende mine utvalgskriterier for tekst- og argumentasjonsanalyse. Jeg har altså gjort kodingen selv. Kriterier som ligger til grunn for kodingen er:

- 1) Sjanger: Saken inngår som kommentarjournalistikk.
- 2) Tekstskaper: Saken er skrevet av journalister i VG.
- 3) Tema: Treff på søkeord.

For en oversikt over treff i lys utvalgskriterier, se Vedlegg 11 og forklaring til tabell i neste avsnitt (3.4.4). En gjennomgang av alle 41 saker viser variasjon av i hvilken grad og på hvilken måte problematikken relatert til syriske flyktninger tematiseres. Det samme gjelder for hvordan syriske flyktninger og norsk politikk overfor denne gruppen tematiseres. Blant de 41 sakene er det flere saker som ikke samsvarer med utvalgskriteriene 1 og 2:

- 12 saker er skrevet av eksterne aktører (ikke av VG-journalister) og er derfor ikke aktuelle for tekst- og argumentasjonsanalyse. Én av disse er kronikken av de humanitære organisasjonene. To andre saker skrevet av de humanitære organisasjonene inngår som debattinnlegg senere i perioden. Ni saker er kronikker og debattinnlegg skrevet av aktører som enten representerer andre interesseorganisasjoner (de fleste), eller «vanlige personer» som ytrer en mening.
- 19 tekster er nyhetssaker (dette inkluderer reportasjer), som blant annet knytter seg til uttalelser fra politikere under landsmøter eller i intervjuer. Flere saker er reportasjer som omhandler situasjonen for migranter og flyktninger som kommer til Europa over Middelhavet og/eller migrant- og flyktningssituasjonen i Europa.

Totalt er det *ni* kommentarer og ledere skrevet av journalister i VG, som i en eller annen grad berører temaer knyttet til syriske flyktninger og/eller og Norges rolle i den sammenhengen (nett og/eller papir). Dette er utvalget jeg omtaler som *Utvalg 2*, og består av:

- Tre lederartikler (VG Mener).
- Seks kommentarer.
- Åtte saker er publisert på nett.
- Én sak er bare publisert på papir.
- To saker er bare publisert på nett og ikke på papir.
- Én av kommentarene var en *pluss*-sak, bak betalingsmur på nett.

Videre har jeg gjennomgått hver av de ni sakene i lys av problemstillingen min, for å komme til et håndterlig utvalg for tekst- og argumentasjonsanalyse. Jeg har vært på jakt etter argumenter og ideologiske perspektiver tilknyttet en spesifikk sak. Jeg går derfor bare grundig til verks i de av tekstene som 1) fremmer *praktiske argumenter*, og 2) har politiske spørsmål knyttet til Norges bidrag overfor syriske flyktninger som *hovedtema*. Det vil si kommentarer og ledere der handlingsforslag om tiltak overfor syriske flyktninger etableres og/eller diskuteres. Følgende saker sammenfaller med disse kriteriene, og utgjør *Utvalg 2a* for tekst- og argumentasjonsanalyse (i kronologisk rekkefølge):

- 1) Kommentar: «Den lange veien hjem» av Per Olav Ødegård (11.03.2015).
- 2) Leder: «VG Mener: Må bidra mer» (17.04.2015).
- 3) Leder: «VG Mener: Hva Norge bør gjøre» (30.04.2015).
- 4) Kommentar: «Den gode vilje er ikke nok» av Hanne Skartveit (02.05.2015).

For en oversikt over de ni tekstene i lys av utvalgsriterier, se Vedlegg 12, og forklaring til tabell i neste avsnitt.

Selv om kun fire tekster inngår i tekst- og argumentasjonsanalyse, må flere tekster i utvalget (på 41 saker) regnes som relevante som tekstuell og tematisk kontekst. Ikke minst gjelder dette for de fem øvrige kommenterende tekstene i Utvalg 2. I disse sakene er *ikke* politiske spørsmål relatert til Norges bidrag for syriske flyktninger og/eller de politiske diskusjonene hovedtema, og/eller rommer ingen argumentasjon i den forbindelse. Sakene tilfører likevel perspektiver og virkelighetsrepresentasjoner som kan knyttes til tematikken, i mer eller mindre grad. Meningsinnholdet i sakene som forstås relevant for min problemstilling, presenteres derfor kortfattet i kapittel 7. De brukes til å belyse den tekstuelle og politiske konteksten rundt de fire sakene i hovedanalysen. De fem sakene utgjør det jeg omtaler som *Utvalg 2b*, og består av følgende saker (i kronologisk rekkefølge):

- 1) Kommentar: «Støres dristige venstresving» av Hans Petter Sjøli (18.04.2015).
- 2) Kommentar: «EU lar dem drukne» av Harald Berg Sævereid (19.04.2015).
- 3) Kommentar: «Vår ære og vår avmakt» av Yngve Kvistad (23.04.2015).
- 4) Leder: «VG Mener: Terror i flyktingenes tid» (02.06.2015).
- 5) Kommentar: «På flukt fra overmakten» av Frithjof Jacobsen (10.06.2015).

For å oppsummere, tar hovedanalysen min (tekst- og argumentasjonsanalysen i oppgaven) utgangspunkt i fire saker. Dette er Utvalg 2a. Jeg gjør også en overordnet meningsanalyse av fem saker. Dette er Utvalg 2b.

3.4.4. Forklaring til Vedlegg 11 og Vedlegg 12

Vedlegg 11 og Vedlegg 12 viser hvordan sakene møter utvalgskriteriene mine. Vedlegg 11 utgjør en oversikt over alle 41 saker i kronologisk rekkefølge. Tabellen viser hvor mange treff hver sak utgjør. Under 'Forfatter' spesifiseres aktøren bak saken, nærmere bestemt om det er en/flere VG-journalister, humanitære organisasjoner (samlet) og/eller eventuelle *andre* aktører, som har skrevet teksten. Under kolonnen 'Sjanger' etableres tekstens sjanger, som kronikk, kommentar, leder, nyhetssak (blant annet reportasjer) og/eller andre sjangere. Under 'Andre sjangere' inngår blant annet debattinnlegg, men også øvrige tekster som utgjør treff (blant annet notis eller henvisning til saken). Under 'tema' har jeg gjort en overfladisk analyse av tema, og etablerer om teksten knytter seg til: a) syriske flyktninger og/eller b) norsk flyktningpolitikk og/eller (bare) annet. Tekstene som er merket gult i tabellen, utfyller mine utvalgskriterier. Det er disse sakene som utgjør tabellen i Vedlegg 12, altså Utvalg 2.

Vedlegg 12 viser hvordan de ni sakene møter utvalgskriteriene for tekst- og argumentasjonsanalyse. Kategoriene i tabellen etablerer følgende tekstegenskaper: 1) Hvor teksten er publisert: På nett og/eller papir og eventuelt om dette var en sak bak betalingsmur

på nett. 2) Tema: Om hovedtema er syriske flyktninger og/eller norsk flyktningpolitikk. 3) Sjanger: Kommentar/leder. 4) Argumenter: Om det fremmes argumenter som ytrer synspunkter knyttet til hva Norge bør gjøre i sammenheng med tema for vedtak. Tekstene som er markert gult utfyller utvalgs-kriterier for tekst- og argumentasjonsanalyse, Utvalg 2a. Det er disse sakene som analyseres i kapittel 6. De som er ikke er merket utgjør Utvalg 2b, som analyseres i kapittel 7.

3.4.5. VG-tekster på nett og papir

I sin doktoravhandling om nyhetssjanger i nettaviser intervjuet Hågvar (2016) redaksjonssjef i VG, Christian F. Brændshøi (i skrivende stund er han redaksjonell leder for VGs nye nyhetsapplikasjon, Peil). Brændshøi uttalte at den største forskjellen mellom papir- og nettjournalistikken er leserkontakten. Et annet sentralt aspekt for skillet mellom nett og papir, ifølge Brændshøi, er hurtighet: «Muligheten for å dekke en hendelse i sanntid kan føre til en annen type saker i nettavisa; nyhetsbildet blir mer fragmentert og kildebruken annerledes» (Hågvar, 2016, s. 89).

I VGs nettavis skiller det mellom betalte og åpne saker. Brændshøi beskriver prosedyrene slik: «Gode egensaker som det er vanskelig for konkurrentene å kopiere, og som ikke haster, går gjerne som «betalt», mens hendelsesnyheter og fellessaker som konkurrentene har tilgang til, legges «åpent» (Hågvar, 2016, s. 89). Journalistene selv, eventuelt i samråd med nyhetsleder, avdelingsleder eller redaksjonssjef, tar beslutningene om dette fortløpende.

Hva gjelder tekstene i mitt utvalg for tekst- og argumentasjons analyse (to kommentarer og to ledere), er to av sakene publisert på både nett og papir. Én lederartikkel er bare publisert på papir, og én kommentar er bare publisert på nett. Én av kommentarene lå bak betalingsmur. Hvorvidt hver tekst i utvalget er skrevet spesifikt med tanke på den ene, andre eller begge publiseringsplattformene, har jeg ikke forutsetninger for å vite. Jeg kan bare vurdere tekstene slik de fremstår.

De endringene jeg har funnet mellom nett- og papirversjonene av samme sak er marginale. Nett- og papirversjonen gir naturligvis ulikt grafisk uttrykk og forskjellige leseropplevelser, ellers er endringene av ubetydelig omfang for meningsinnholdet. Den betydningsfulle forskjellen må sies å være nettetvisens fremheving av direktekoblinger til andre relaterte saker.

Jeg har bedt VG om klikktall for sakene som er publisert på nett, men de har dessverre ikke funnet å være hjelpelige med det.

3.4.6. VGs merking av kommentarjournalistikk

Basert på en gjennomgang av utvalget mitt har jeg funnet noen tendenser for VGs merking av kommentarjournalistikk. Alle kommentarer og ledere er merket. På hvilken måte varierer noe, ikke minst mellom nett og papir. Kommentarmederking er tidlig etablert (nett og papir). På nett varierer det om merkingen er foran tittel og/eller foran ingress. I papirutgaven er alle kommentarene i utvalget på side to og tre, under overordnet merking 'Leder & kommentar'. Med lederartikkelen til høyre, kommentaren til venstre. Ledere på papir, er merket 'VG Mener' med VGs logo integrert. En overskrift relatert til tema, kommer under. På nett er 'VG Mener' ikke integrert i overskriften, men 'leder' står før ingressen. Et sentralt fellestrekk som kan forstås som formgrep, men også som et aspekt av VGs profil- og merkevarebygging, er at alle kommentarene har bildebyline med journalisten som har skrevet saken. Dette gjelder for både nett og papir.

VGs kommentatorer skriver kommentarer, «alle andres» kommenterende tekster inngår som kronikker eller debattinnlegg. Tekstskaperen er altså avgjørende for VGs sjangermerking innen kommentarjournalistikkens spesifikke sjangere. Kommenterende tekster som ikke er merket 'kronikk', er merket 'debatt' på nett. De har ingen sjangermerking på papir, men er plassert på dobbeltsiden med merkingen 'si det' (som leserinnlegg). Noen av disse tekstene er kortere (av færre ord) enn sakene som er merket kronikk. Det kan være argumenterende tekster skrevet av «folk flest», eller av representanter fra interesseorganisasjoner og liknende. Noen tekster som er debattmerket er derimot lengre enn kronikkmerkete saker. 'Ekspertkompetanse' hos tekstskaper kjennetegner kronikker, ifølge Roksvold (1997).

4. Bakgrunn

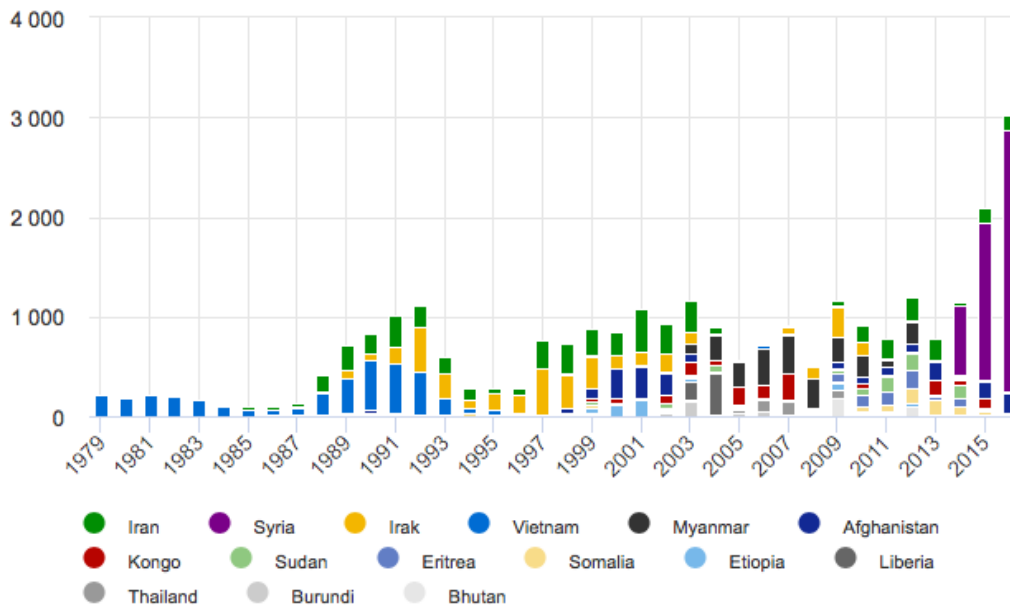
I dette kapittelet etableres noen sentrale overordnede rammer for den politiske konteksten og de flyktningpolitiske diskusjonene våren 2015.

4.1. Norsk innvandringspolitikk

Innvandringspolitikk er et komplekst felt som nødvendigvis påvirkes av mange faktorer og i praksis styres gjennom samhandling mellom ulike organisasjoner, kommuner, etater og departementer. Politikken blir påvirket og begrenset av internasjonale avtaler og forpliktelser. Dels er Norge forpliktet av FNs flyktningkonvensjon og dels gir Norge opphold til familiemedlemmer av tidligere innvandrere. Dessuten innebærer EØS-avtalen at Norge har blitt en del av EUs indre marked, med åpning for EØS-borgeres rett til å søke arbeid (Brochmann & Grödem, 2017). Disse avtalene forstås som medvirkende for at innvandring til Norge har økt i løpet av de fire siste tiårene, til tross for en restriktiv politikk (ibid.).

Vedtaket fra juni 2015 omhandler kvoteflyktninger. Å ta imot kvoteflyktninger er delvis styrt av internasjonale forpliktelser, som FNs flyktningkonvensjon, men Norge er ikke forpliktet til å hente ut personer fra krigsherjede områder. Det er i hovedsak et humanitært, politisk spørsmål som bestemmes av norske politikere. FNs flyktningkonvensjon definerer *hvem* som kan regnes som flyktninger og hvilke rettigheter flyktninger har (FN-sambandet, 2018). Selve flyktningkvoten settes av politikerne.⁴ Kvoten brukes i realiteten som en øvre grense for antallet flyktninger Norge skal ta imot. Figuren under viser Norges inntak av kvoteflyktninger i 2015 sett opp mot tidligere år (hentet fra Enes, SSB, 2017):

⁴ «Den årlige kvoten for overføringsflyktninger blir fastsatt av Stortinget, på grunnlag av regjeringens forslag til statsbudsjett. Kvoten angir hvor mange overføringsflyktninger som kan komme til Norge. Justis- og beredskapsdepartementet (JD) fastsetter kvotens sammensetning. De har først fått innspill både nasjonalt og internasjonalt, blant annet fra: Utlendingsdirektoratet (UDI), Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) og Utenriksdepartementet (UD) (Justis- og beredskapsdepartementet 2015). Kvotene fastsettes for treårsperioder. Både flyktninggruppens størrelse og sammensetning endrer seg derfor fra år til år». (Enes, SSB, 2017).

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabellen viser en relativt drastisk økning i det totale antall kvoteflyktninger som kom til Norge i 2015. Syrere representerer her en ny gruppe flyktninger i norsk sammenheng. Det politiske vedtaket oppgaven omhandler, skiller seg altså ut som et spesielt fenomen, fordi det representerer et markert brudd på en langvarig, stabil trend.

Norsk flyktningpolitikk omfatter naturligvis mer enn bestemmelser knyttet til inntak av kvoteflyktninger. Det finnes en rekke mål, regelverk og tiltak for å forebygge og løse flyktningproblemer og hjelpe flyktninger, både nasjonalt og internasjonalt. Flyktningpolitikk berører både utenrikspolitikken og bistandspolitikken. Flyktningpolitiske virkemidler foruten vern og asyl, er blant annet forebyggende virksomhet, nødhjelp, gjenbosetting og tilbakevendingsstiltak (Flyktninghjelpen, 2018).

4.1.1. Innvandringsdebatt

Det finnes flere studier som har tatt for seg norsk innvandringsdebatt fra ulike innfallsvinkler. Debatten omtales ofte som polarisert, med steile fronter. Den er blant annet blitt kritisert for å være moralistisk og dominert av en politisk korrekt elite. Brox (1991) har karakterisert norsk innvandringsdebatt som et «moralmesterskap». Ifølge Figenschou & Beyer (2014), viser bredden av tekstanalyser av norsk innvandringsdebatt fra 1980-tallet at nyhetsdekning på innvandringsfeltet har vært så omfattende og sammensatt at de fleste sannsynligvis vil kunne finne belegg for sin forståelse av debatten.

Benson & Wood (2015) sine rammeanalyser viser at dekning i norske, franske og amerikanske medier i stor grad knyttet seg til *problemer* ved innvandring, fremfor årsaker og løsninger. Dette var et gjennomgående funn i alle tre land i en periode fra 2011 til 2012.⁵ Med problemer menes både problemer for innvandrere, og for myndigheter og samfunnet.

Hognestad & Lamark (2017) sine rammeanalyser av dekning i norske lokalmedier relatert til flyktningssituasjonen i 2015 og 2016, viser derimot at 'hjelpesperspektivet' dominerte i perioden. Det vil si, fortellinger om mennesker som ville hjelpe flyktninger, og saker som fokuserte på asylsøkeres opplevde behov for hjelp. Etter dette fulgte dekning relatert til 'flyktninger som problem'. Jeg har for øvrig ikke funnet tilsvarende studier av norske riksdekkende mediers dekning i perioden.

Både politikere og medier er blant annet blitt kritisert for ikke å skille spesifikt mellom ulike grupper og nasjonaliteter når innvandring diskuteres. Bransjeavisen Journalisten undersøkte mediernes bruk av betegnelse 'migrant' og 'flyktning' i dekning av situasjonen i Middelhavet våren 2015 (Journalisten, 04.09.2015). De fant at 'flyktning' og 'migrant' ble brukt om hverandre, men at flyktning var klart mest brukt. Journalisten fant at NRK, Aftenposten, Dagbladet og Dagsavisen skilte seg ut ved å bruke flyktning alene, oftere enn andre medier. VG og Nettavisen brukte ofte flyktning og migrant samtidig, ifølge undersøkelsen. «Flyktningdebatten har blitt vevet sammen med den generelle migrasjonsdebatten», skriver Vevstad (2017, s. 8). Hun mener at upresis språkbruk kan forsterke unødvendig uro og negative holdninger, og skape uklarheter om rettigheter og plikter som kan undergrave respekten for internasjonale avtaler og forpliktelser.

4.1.2. Begrepsavklaringer

Når jeg snakker om innvandring omfatter dette mennesker som defineres som ulike grupper, for eksempel som arbeidsinnvandrere, familieinnvandrere og flyktninger. Dette utgjør grupperinger som knytter seg til ulik jus og ulike politiske mål og vedtak. Betegnelsene må også forstås som 'merkelapper' og verdiladete kategoriseringer, som brukes argumentativt i innvandringspolitiske diskusjoner. Ikke minst i argumentasjon som angår hvor mange og hvem som bør eller ikke bør få komme, og hvem som bør få bli i landet eller ikke. Her spiller nødvendigvis mediene en sentral rolle. Mediene er med på å skape og etablere ikke bare forståelse, men også verdier og holdninger.

⁵ Analysen tar for seg nyhetsdekning i følgende norske medier: VG, Dagsavisen, Aftenposten, NRK og TV2, i tidsrommet 01.januar 2011- 30.juni 2012.

Diskusjonene og vedtaket fra 2015 omfatter syriske flyktninger og mer spesifikt kvoteflyktninger (også kalt overføringsflyktninger). Kvote­flyktninger defineres av UDI som «personer som vanligvis er registrert som flyktninger hos UNHCR, men som ikke kan tilbys en varig løsning i det landet de befinner seg og som derfor presenteres for overføring til et tredje land» (UDI, u.å.).

UDIs definisjon av flyktning bygger på FNs. En flyktning er en som befinner seg utenfor hjemlandet, som har *velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av etnisitet, avstamning, hudfarge, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe eller på grunn av politisk oppfatning, eller står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff hvis de må reise tilbake til hjemlandet* (UDI, u.å.).

Migrant-betegnelsen omfatter *alle* som befinner seg utenfor hjemlandet, over kortere eller lenger tid (Vevstad 2017). Migrant-betegnelsen vil altså inkludere flyktninger. Asylsøker brukes om en som har søkt om opphold i et land, men som ikke har fått søknaden endelig avgjort. Innvandrere betegner en som er født i et annet land men som nå er bosatt i Norge (Flyktninghjelpen, 2018). Disse definisjonene ligger til grunn for min forståelse og ordbruk i oppgaven.

4.2. Migrant- og flyktningssituasjonen våren 2015

Den flyktningpolitiske debatten i Norge i 2015 må ses i sammenheng med den globale flyktningssituasjonen på tidspunktet. Jeg skal bare gi noen svært overordnede riss, først og fremst for å klargjøre hva som var (og ikke var) situasjonen i perioden fra 11.03.2015 til 10.06.2015.

2015 var et svært spesielt år med tanke på folkevandringer til Europa. En situasjon som blir karakterisert som den mest omfattende innvandringsbølgen til Europa siden andre verdenskrig (Brochman & Grødem, 2017). UNHCR anslo at over en million flyktninger og migranter kom sjøveien til Europa i 2015. Samtidig fryktes det at 4000 omkom i Middelhavet samme år (UNHCR, 2015). Situasjonen var dramatisk og Europas mottaksapparater var verken forberedt eller rustet til å møte tilstrømmingene.

UNHCR anslo at 65.3 millioner mennesker var på flukt i verden i løpet av 2015. Blant disse ble 21.3 millioner definert som mennesker på flukt utenfor hjemlandet, 40.8 millioner som internt fordrevne og 3.2 millioner som asylsøkere (UNHCR, 2016). Dette representerer en gradvis men markant økning siden 2012. Situasjonen i 2015 ble hyppig omtalt som en «flyktningkrise», et begrep som preget ordskiftet i Norge og i Europa for øvrig. Med et

europaisk perspektiv til grunn må perioden jeg forholder meg til sies å utgjøre en slags første fase av «krisen». Antallet mennesker som flyktet til Europa eskalerte ytterligere utover sommeren og høsten 2015.

Syrere utgjorde den klart største gruppen som kom til Europa (Eurostat, 2016). Det var også syrere som ble fremhevet som de mest utsatte i perioden. Den nye og store tilstrømningen av syrere skyldes borgerkrigen i Syria som brøt ut i 2011. Situasjonen i Syria i 2015 ble av FN regnet som den største humanitære krisen verden stod overfor. I april 2015 slo FN fast at omlag 7.6 millioner syrere var internt fordrevne og at 4.8 millioner var på flukt i andre land (UNHCR, 2016).

I 2015 kom rekordmange asylsøkere til Norge, i overkant av 30.000. Av disse var 10.000 fra Syria (Østbye, SSB, 2016). De fleste kom *etter* at kvoteflyktningsvedtaket ble fattet i juni 2015. «Krisen» kom tettere på oss i Norge da mennesker kom syklende over grensen til Storskog. Dette hadde følger for en mer restriktiv asylpolitisk utvikling i Norge fra og med høsten 2015. «Den kraftige oppgangen i antall asylsøkere høsten 2015, ga opphav til sterk uro og usikkerhet, og ble grunnlaget for en serie politiske forlik i Norge» (Østbye, 2016). Flere av disse vedtakene ble i ettertid kritisert av FNs Høykommissær for å bryte med internasjonale konvensjoner.

I 2018 er det totale antallet mennesker på flukt 65.8 millioner, altså høyere sett opp mot den globale situasjonen i 2015 (UNHCR, 2018b). Det samme gjelder for syrere på flukt. I juni 2018 er det registrert over 5.6 millioner syriske flyktninger (UNHCR, 2018a). Færre finner riktig nok veien til Europa (og Norge), blant annet som følge av EUs avtaler med tredjeland og EU-eksterne grensekontroller. Flyktning- og asylproblematikken har kommet mer på avstand rent geografisk. Det i seg selv later til å skape større avstand til dekning i norske nyhetsmedier.

5. Hendelsesforløp og posisjoner våren 2015

I dette kapittelet etableres den politiske konteksten, med fokus på hvordan de humanitære organisasjonene og politiske partiene posisjonerte seg i løpet av diskusjonene.

5.1. «Vaffelforliket»

Våren 2015 hadde Høyre og Frp sittet i regjering siden 2013, med statsminister Erna Solberg som regjeringssjef. Daværende barne-, likestillings- og inkluderingsminister var Solveig Horne (Frp).⁶

Høsten 2014 var det blitt fattet Stortingsvedtak om at Norge skulle ta imot 1500 syriske kvoteflyktninger per år i 2014, 2015 og 2016, altså 4500 syriske kvoteflyktninger over en treårsperiode. I kronikken av de humanitære organisasjonene kom idéen om en «nasjonal dugnad» og at Norge burde ta imot 10.000 kvoteflyktninger over to år (Vedlegg 10). I løpet av mars, april og mai avholdt de politiske partiene sine landsmøter. Både V, Ap, Sv, Krf og Mdg hadde den nasjonale dugnaden høyt på agendaen. Landsmøte-vedtakene deres var nokså tilsvarende: Norge skal ta imot 10.000 kvoteflyktninger fra Syria i løpet av 2015 og 2016.

Partienes oppslutning om 10.000 kvoteflyktninger ledet til politiske forhandlinger med regjeringspartiene. Det første offisielle forhandlingsmøtet mellom de parlamentariske lederne fant sted 19. mai 2015. Forhandlingene ble ledet av Høyres parlamentariske leder Trond Helleland. 5. juni ble det klart at Frp brøt forhandlingene, med begrunnelsen at antallet kvoteflyktninger var for høyt. 10.juni trakk SV seg fra forhandlingene med begrunnelsen at antallet var for lavt. Samme dag ble det bekreftet at gjenværende flertall var kommet til enighet. I løpet av ettermiddagen orienterte Ola Elvestuen (V), Knut Arild Hareide (Krf), Trond Helleland (H), Jonas Gahr Støre (Ap), Marit Arnstad (Sp) og Rasmus Hansson (Mdg) om avtalen under en pressekonferanse i Vandrehallen på Stortinget (10.juni 2015).

Den skriftlige avtalen, representantforslaget, kom på plass og ble gjort offentlig 17. juni 2015. Avtalen ble signert av partene 19. juni 2015. Avtalens oversikt over mottak av syriske kvoteflyktninger vises i tabellen under (Stortinget, 2015, s. 2):

⁶ Sylvi Listhaug (Frp) ble innsatt i nyopprettet ministerpost, som innvandrings- og integreringsminister, i desember 2015.

Mottak av syriske overføringsflyktninger 2015–2017	
År	Totalt
2015	2 000
2016	3 000
2017	3 000
Totalt mottak av syriske overføringsflyktninger	8 000

I avtalen ble humanitær bistand til Syria og nabolandene trappet opp med 250 mill. kroner, til 1 250 mill. kroner i 2015. Det ble også vedtatt opptrapping på ytterligere 250 mill. kroner i 2016, til totalt 1 500 millioner kroner (Stortinget, 2015, s. 1). Som bevilgninger til gjennomføring av mottak fikk blant annet kommunene 50 millioner ekstra i tilskudd for å bosette flyktninger og Husbanken en økning på 30 millioner kroner.

Samme dag som pressekonferansen i Vandrehallen der det ble kjent at partene var kommet til enighet (10.06.2015), publiserte VG en nyhets sak om hvordan selve avtalen kom i havn. Avtalen ble, ifølge VGs kilder, sikret under et privat møte mellom Helleland og Støre. De to ble enige mens de spiste vafler i Hellelands hjem i Drammen. Derav VGs betegnelse «Vaffelforliket». Dette er et verdiladet begrep som fremhever betydningen av og forestillingen om de politiske tiltakene som resultat av en form for nasjonal dugnadsånd. Vaffel-referansen uttrykker og knytter seg til en gjennomgående dugnadsdiskurs i de offentlige samtalene i perioden.

5.2. De humanitære organisasjonene som agendasettere

Humanitære organisasjoner opererer i et konkurransepreget marked, med virksomhet tuftet på midler fra offentlige og private givere. Kommunikasjonsarbeid har alltid vært en av deres kjernevirksomheter. Særlig i løpet av de siste tiårene har mediarbeidet blitt viktigere og mer sammensatt, ifølge Figenschou & Larsen (i Ihlen et al., 2015). Flere humanitære organisasjoner er ressurssterke, med veletablerte kommunikasjonsavdelinger som spesialiserer seg på presserelatert arbeid. Ikke minst gjelder dette for flere av organisasjonene bak kronikken i VG (Vedlegg 10): Amnesty, CARE, Flyktningshjelpen, Kirkens Nødhjelp, NOAS, Norges Røde Kors, Norsk Folkehjelp og Redd Barna.

Humanitære organisasjoner jobber målrettet for å fremme ulike humanitære interesser og veldedige formål i offentligheten med den hensikt å påvirke beslutningstakere (Figenschou & Larsen i Ihlen et al., 2015). Humanitære organisasjoner regnes for å ha en spesiell posisjon og sterk stemme i norsk offentlighet, med tette bånd til både myndigheter og journalister. Den norske identiteten som en «humanitær stormakt» styrker de humanitære organisasjonenes posisjon i den norske politiske kulturen (Østerud, 2006).

Jeg har tidligere omtalt kronikken til de humanitære organisasjonene som toneangivende for de påfølgende politiske diskusjonene. Tvedt (2017) har betegnet de humanitære organisasjonenes kronikken som 'historisk'. Han setter den i sammenheng med og som uttrykk for det han omtaler som *godhetstyranniet* og *narsissismens triumf* i norsk offentlighet.

I sin statsvitenskapelige masteravhandling studerte Wold (2016) den politiske beslutningsprosessen frem mot vedtaket. Politikere hun intervjuet nevner kronikken til de humanitære organisasjonene som svært betydningsfull for de kommende landsmøtevedtakene. «Takket være effektivt lobbyarbeid over kort tid, og samkjøring fra de ulike humanitære organisasjonene parallelt med enkeltstående initiativer fra ungdomspartiene, ble viktige politikere i nøkkelposisjoner overbevist om at dette var en viktig sak» (Wold, 2016, s. 76). Kronikken var altså utslagsgivende for at flere partier endte med å fatte landsmøtevedtak om 10.000 kvoteflyktninger over to år.

Kronikken til organisasjonene må i seg selv forstås som del av en nøye planlagt kampanje. I Wolds intervjuer opplyser en informant i en av de aktuelle humanitære organisasjonene følgende: «De møttes alle i overgangen fra 2014 til 2015, og under Flyktningshjelpens ledelse ble de raskt enige om å fokusere på et hovedbudskap; 10.000 kvoteflyktninger» (2016, s. 76). I kronikken argumenterte dermed organisasjonene for 10.000 kvoteflyktninger over to år.

I kronikken settes Norges mottak av syriske flyktninger opp mot andre lands mottak. Norge sammenliknes med blant annet Syrias omkringliggende land og med Sverige, som på daværende tidspunkt hadde tatt imot «godt over 50 000 syriske flyktninger» mot Norges «snaut 4000» (Vedlegg 10). I teksten utgjør dette i hovedsak belegg for at Norge bør ta imot 10.000 kvoteflyktninger. Det som ikke kommer frem av kronikken, er at antallet tar utgangspunkt i anbefalinger fra FNs Høykommissær. FNs anbefaling var at hvert land burde ta imot 1 flyktning per 1000 innbyggere hvert år i to år (UNHCR, 2014; Wold, 2016). Basert på anbefalingen samlet de humanitære organisasjonene seg om 5000 per år for 2015 og 2016, ifølge Wolds informanter.

Flere intervjustudier og innholdsanalyser bekrefter at journalister har større tiltro til og i mindre grad kritisk undersøker humanitære kilder, sammenliknet med andre profesjonelle kildeaktører (Figenschou & Larsen i Ihlen et al., 2015). En nærliggende tanke er derfor at mediene kan helle mot å støtte humanitære organisasjoners budskap. Det er gjerne under kriser og katastrofer som får høy mediedekning i utgangspunktet at kommunikasjon fra humanitære organisasjoner får sentral plass i nyhetsbildet (ibid.).

Den globale flyktningssituasjonen ble våren 2015 ofte omtalt som «den største flyktningkrisen siden andre verdenskrig». I sin masteroppgave med retoriske analyser av tre norske innvandringsdebatter, fremhever Bjøntegård (2017) at *alle* de politiske aktørene i 2015 var enige om at verden stod overfor en «flyktningkriser». Problemforståelsen var akseptert og anerkjent av alle parter, også av Høyre og Frp.

Båtulykker, menneskesmugling, skjebnehistorier og reportasjer fra belastede områder opptok sentral plass i nyhetsbildet, både før og i løpet av perioden jeg undersøker. Man må anta at medias fokus på problematikken kan ha bidratt til å skape og etablere en allment akseptert problemforståelse, samt holdninger om at Norge burde bidra mer.

Parallelt med dette var det tilsynelatende ‘positiv’ stemningen i folket til å ta imot flere flyktninger til Norge. Før de fleste landsmøtene ble avholdt, viste meningsmålinger at mange uttrykte seg positive til å ta imot flere flyktninger. En meningsmåling gjennomført av Ipsos MMI for Aftenposten (2015) viste at «én av tre nordmenn mener vi kan ta imot flere flyktninger». Meningsmålingene kan også ha påvirket flere av de politiske partienes orientering mot å ta imot flere kvoteflyktninger, ifølge Wolds (2016) informanter. Det er nærliggende å tenke at disse meningsmålingene også kan ha hatt effekt for medias tilnærming til problematikken.

Meningsmålinger gjennomført senere i perioden jeg forholder meg til, peker for øvrig på andre holdningstendenser blant folket. Meningsmålinger utført etter Aps landsmøte viste at Ap gikk tilbake (Dagbladet / Ipsos MMI, 2015; TV2 / TNS Gallup, 2015). I disse kartleggingene ble Aps vedtak om 10.000 kvoteflyktninger fremhevet som det utslagsgivende for velgerne.

5.3. De politiske partienes posisjoner

Norges innvandringspolitikk har tradisjonelt blitt omtalt som restriktiv fra og med 1975, da den såkalte «innvandringsstoppen» kom på plass (Brochman & Grødem, 2017). Det er bred enighet blant de politiske partiene i Norge om at all innvandring må kontrolleres og begrenses. Bjørklund (1999) presiserer at premissene for stemmegivningen som førte til innvandringsstoppen i 1975, ikke ble klart eksponert i den offentlige debatten, til tross for at alle de politiske partiene var enige (s. 139-140). Først ved lokalvalget i 1987 stod Frp frem som «oppsamler av misnøye», og de partipolitiske frontene i innvandringsdebatten etablerte seg (ibid.). Frp kan sies å ha et visst sakseierskap til den *mest* restriktive politikken, samtidig har både Høyre og Ap tradisjonelt frontet egen innvandringspolitikk som «streng og rettfærdig». SV og Rødt har stått frem som de mest innvandringspositive.

Hvordan politikere inntar posisjoner i politikken tydeliggjøres gjennom presentasjon og argumentasjon for og imot handlingsforslag. Brox (1991) fremhever hvordan politiske handlingsforslag må betraktes både som *ekspresive* og *instrumentelle*. Politiske handlingsforslag kan *gjøre* noe, men presenterer også forslagsstiller på en bestemt måte: «Aktører presenterer seg gjennom innvandringspolitikken, uttrykker sine kvaliteter, og mest effektivt i kontrast til andres» (Brox, 1991, s. 53). Tallfestede beslutningsforslag, som at Norge må ta imot 10.000 kvoteflyktninger over to år, kan altså forstås både som et politisk handlingsforslag med intensjon om å endre noe i verden, men også som uttrykk for aktørens formidling av egne holdninger og verdier.

I det kommende belyses politiske handlingsforslag som grunnlag for å etablere posisjonerer i det politiske landskapet. Handlingsforlagene markerer hvordan de politiske partiene inntok stanpunkter i forbindelse med spørsmålet om Norges bidrag overfor syriske flyktninger.

5.3.1. Regjeringspartiene

I løpet av perioden argumenterte både Høyre og Frp for at hjelp til nærområdene var viktigst og til hjelp for *flest*.

Høyre unnlot å ta opp kvoteflyktninger som tema under sitt landsmøte. Et politisk tema som stod høyt på dagsorden, ble altså forbigått på landsmøtet til landets nest største parti. I et intervju med VG landsmøte-helgen uttalte Solberg blant annet følgende: «- Det er klart at du kan bruke mer penger på alt, men av og til må du gjøre valg som politiker og prioritere hva du bruker penger på» (24.04.15). Budskapet hennes var at støtte til nærområdene var til hjelp for flest.

Bare Frp var eksplisitte på at de ikke ønsket at Norge skulle motta flere kvoteflyktninger enn det som var besluttet høsten 2014. På Frps landsmøte vedtok man enstemmig nei til å ta imot 10.000 kvoteflyktninger. Saken ble diskutert med utgangspunkt i økt satsning på bistandsmidler.

Direkte argumenter mot forslaget om 10.000 kvoteflyktninger var ikke sentrale i de politiske diskusjonene i perioden. Wold (2016) trekker frem «asylbarnsaken» som en mulig årsak i den sammenhengen. I forkant og rundt samme tid som diskusjonene om å øke inntak av kvoteflyktninger begynte, var «asylbarnsaken» mye debattert. I desember 2014 avslørte BT at lengeværende asylbarn var blitt sendt ut av landet, på tross av en politisk avtale om ikke å prioritere disse ved tvangsretur. Daværende justisminister Anders Anundsen (Frp) møtte sterk kritikk fra regjeringens støttepartier og fra opposisjonen. Wold (2016) fremhever at dette

kan ha hatt innvirkning på regjeringspartienes ønske om å unngå steile fronter og negativ oppmerksomhet knyttet til regjeringssamarbeidet. Det kan ha bidratt til en nedtonet tilnærming til opposisjonens handlingsforslag.

Det ble iverksatt enkelte tiltak fra regjeringens side i sammenheng med migrant- og flyktnings situasjonen i perioden. 22. april 2015, like etter Aps landsmøte, besluttet regjeringen å sende et norsk skip til å bidra i redningsoperasjoner i Middelhavet. 12. mai 2015 la regjeringen frem forslag til et revidert nasjonalbudsjett. Her ble det ikke satt av ytterlige midler til kvoteflyktninger. Regjeringen økte derimot støtten til humanitær innsats og utviklingstiltak i Syria og nabolandene med 250 millioner kroner, til totalt 1 milliard kroner.

5.3.2. Opposisjonen og regjeringens støttepartier

De politiske partiene med unntak av Sp, Høyre og Frp, fattet altså landsmøtevedtak om at Norge burde ta imot 10.000 kvoteflyktninger over to år. Sps sentralstyre fattet etter hvert vedtak om å slutte seg til det opposisjonen på Stortinget hadde vedtatt (Wold, 2016). Som landets største parti, var Aps landsmøtevedtak avgjørende i sammenhengen. I landsmøtereferatet deres står blant annet følgende:

Kvoteflyktninger er den sikreste og mest rettferdige ordningen for å sikre mottak av mennesker som skal ha varig beskyttelse. Den bidrar til å redusere antallet flyktninger som risikerer sine liv på ofte farlige ruter inn til Europa. Derfor er det et felles europeisk ansvar å ta imot kvoteflyktninger. Den ekstraordinære situasjonen i Syria krever ekstraordinære tiltak. Norge bør åpne for å ta imot til sammen 10.000 syriske flyktninger – 5000 i år og 5000 neste år. (Aps landsmøtereferat 2015).

«Arbeiderpartiet vil føre en human, rettferdig og konsekvent flyktning- og asylpolitikk», heter det også i landsmøtereferatet fra 2015. Ap hadde tidligere omtalt egen politikk på feltet som *streng, men rettferdig*. Med andre ord, gjorde Ap en markant retorisk vending i hvordan de frontet sin egen politikk, der *streng* ble utelatt.⁷ Ap har en svært delt politiker- og velgergruppe i innvandringspolitiske spørsmål, og både retorikken og vedtaket ble blant annet oppfattet som venstreorientert.

I landsmøtereferatet argumenterte Ap for at Norge måtte trappe opp ressurser til redningsarbeid i Middelhavet og gi mer i tilskudd til kommuner for å ta imot asylsøkere og flyktninger. Mer bistand til Syria og Syrias nærområder er ikke nedfelt som et tiltak i landsmøtereferatet, selv om Støre fremhevet dette som nødvendig i sin tale under landsmøtet.

⁷ I 2017 justerte Ap egen omtale av flyktning- og asylpolitikken igjen, til «streng, rettferdig og human». *Konsekvent* ble fjernet.⁷

I andre partiers landsmøtereferater utgjør bistand til Syria og nærområdene sentrale punkter, i tillegg til kravet om 10.000 kvoteflyktninger. I Venstres landsmøtereferat (2015) heter det blant annet at man må «styrke det norske humanitære bidraget i regionen rundt Syria». Krf fremmet at de ønsket en nasjonal dugnad som innebar at «norske politikere, forvaltning, kommuner, frivillige organisasjoner og ildsjeler går sammen om en nasjonal dugnad for syriske flyktninger» og at «den humanitære støtten til nærområdene minst tredobles – fra 512 millioner i 2014» (Krf, 2015). SVs representantforslag til Stortinget (15.04.2015) var også todelt: 10.000 kvoteflyktninger og «kraftig» økning av den økonomiske innsatsen til nærområdene.

5.3.2.1. Ap justerer posisjonen

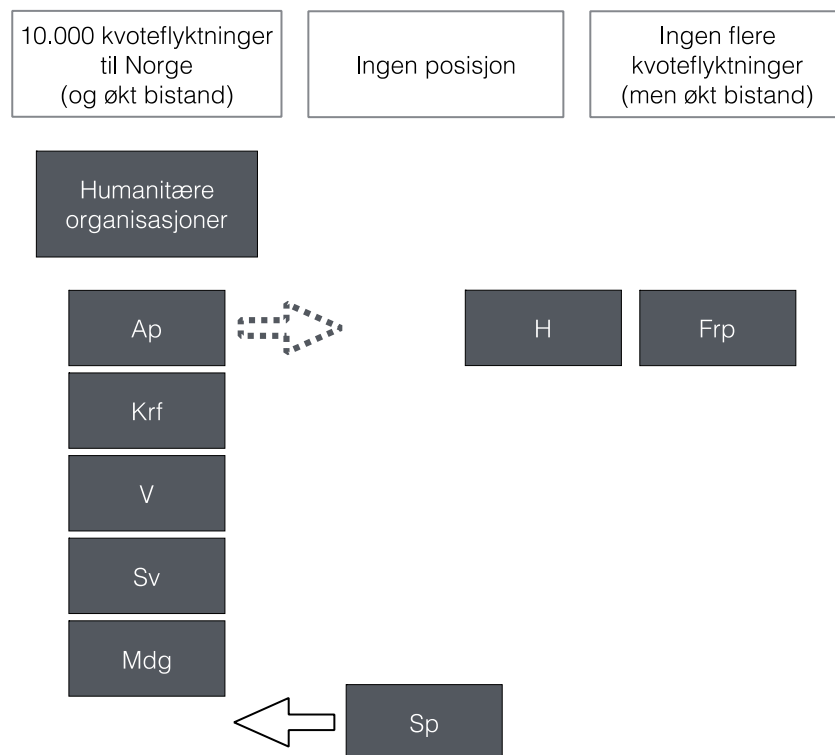
Stortinget hadde i praksis flertall for 10.000 kvoteflyktninger, men 28.april 2015 - bare en drøy uke etter Aps landsmøte - kom signaler om at Ap var villige til å diskutere et lavere antall flyktninger, eller at 10.000 kunne fordeles over flere år (VG, 28.04.2015). Ap frontet at de var forhandlingsvillige og at en «felles dugnad» mellom partiene var det ønskelige. Med det kan man si at Ap justerte sin posisjon i løpet av perioden. Dette til tross for at samtlige av de andre politiske aktørene stod fast ved 10.000.

Med utgangspunkt i stortingsflertallet for 10.000 kvoteflyktninger over to år, kan «sluttresultatet» på 8.000 kvoteflyktninger over tre år virke spesielt. En avgjørende brikke i den sammenhengen var Frps posisjon i saken. Med et bredt forlik sørget man for å bevare det eksisterende regjeringssamarbeidet, og dette fremstod som ønsket innad i begge de to største partiene, Ap og H, ifølge Wold (2016). Det er derfor en nærliggende tanke at Ap justerte sin tilnærming for å forhindre en situasjon som kunne lede til regjeringsskifte.

5.3.3. Illustrasjon av posisjonene

For å tydeliggjøre ovennevnte aktørers posisjoner i løpet av diskusjonene, vises de i en figur med utgangspunkt i tre overordnede posisjoner:

- 1) 10.000 kvoteflyktninger til Norge (og økt bistand).
- 2) Ingen posisjon (altså ingen uttalt posisjon i forbindelse med kvoteflyktninger eller bistand).
- 3) Ingen flere kvoteflyktninger, det vil si ingen *flere* enn det som var vedtatt høsten 2014 (men økt bistand).

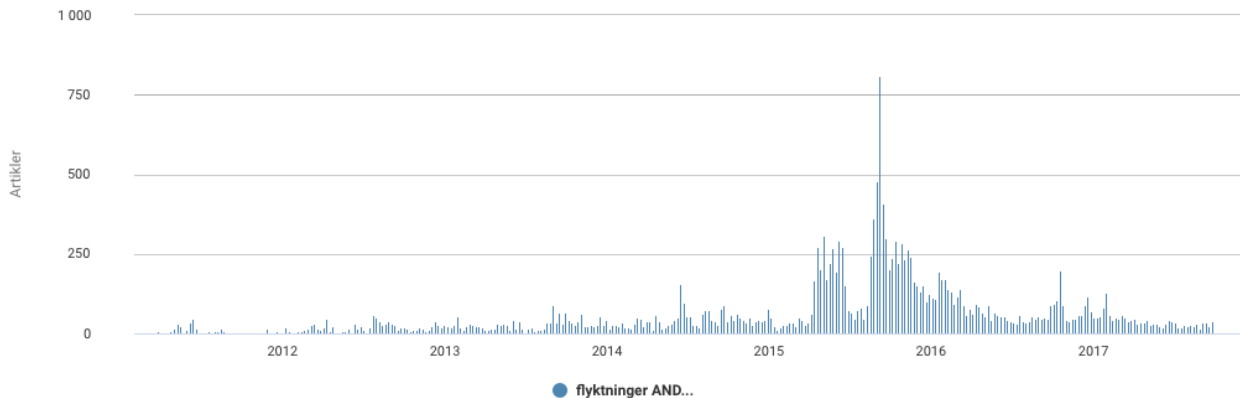

5.4. Et overblikk på mediedekningen

Et søk i Atekst med utgangspunkt i dekning i norske aviser fra 2011, Syriakrigens begynnelse, til 2018 (*Syria AND *flyktninger), viser at Syria og flyktningproblematikk har fått varierende grad av oppmerksomhet i norske aviser (se figur under). Det må for øvrig tas forbehold om at søkeresultatet kan romme feiltreff.

2015 var et spesielt år i sammenhengen, som gjenspeiles i grafen. Dekningen eskalerer i september 2015, med publisering av bildene av Aylan Kurdi, den omkomne gutten i vannkanten.

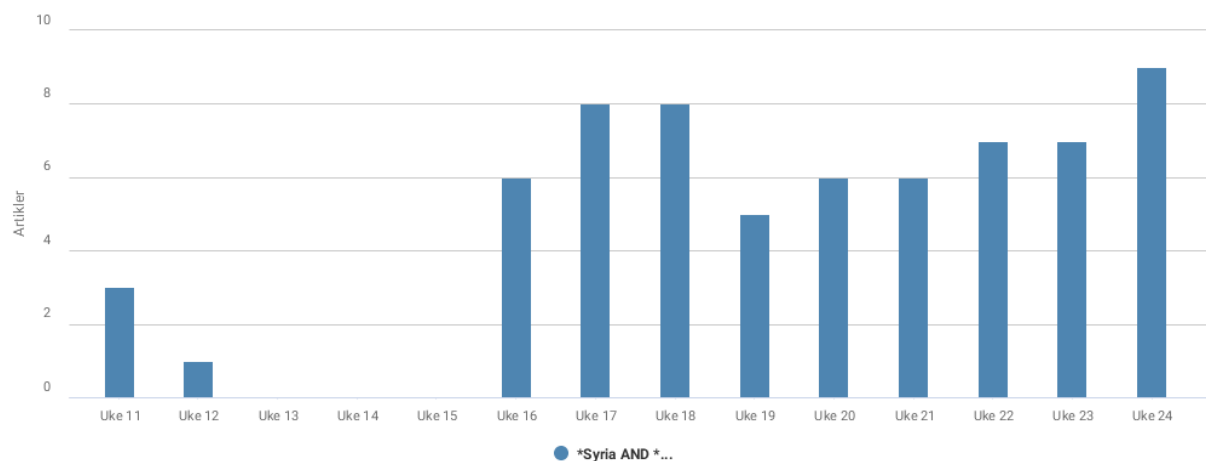
Dekning over tid, totalt 19600 artikler: flyktninger AND...

Søk i Atekst som kun omfatter VG og perioden jeg tar for meg (11.03.2015 - 11.06.2015, *Syria AND *flyktninger), viser at tematikken fikk økt fokus fra og med april 2015 (under). Tabellen viser at tematikken knapt dekkes mellom uken da kronikken av de humanitære organisasjonene ble publisert (uke 11), frem til Aps landsmøte (uke 17).

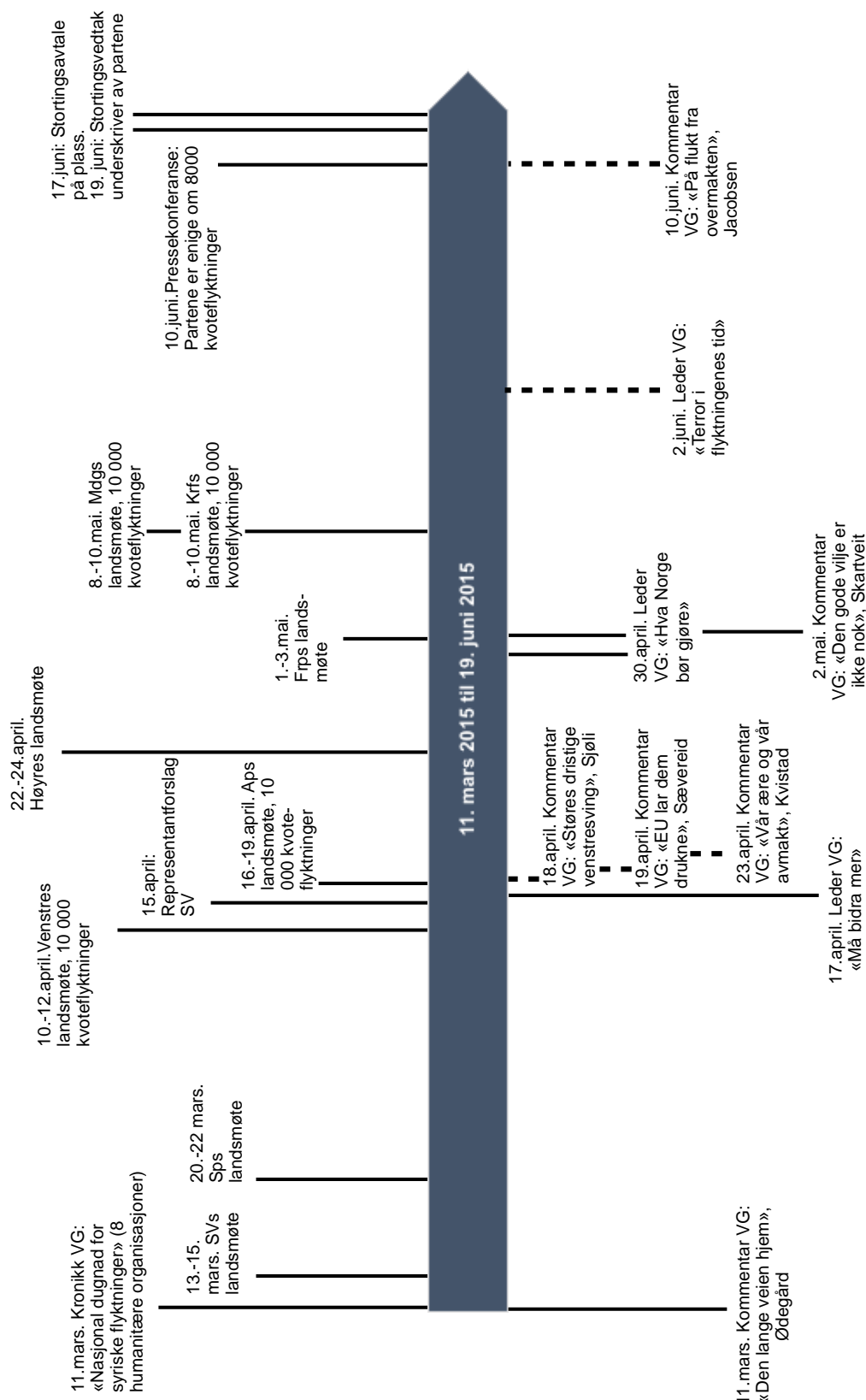
Dekningen tok seg opp da Støre fikk landsmøtets tilslutning om å ta imot 10.000 kvoteflyktninger over to år. Aps vedtak blir betydningsfullt i sammenhengen på grunn av partiets størrelse. Dette var dessuten Støres første landsmøte som Aps leder, noe som kan ha bidratt til oppmerksomheten. Samtidig ble vedtaket, som nevnt, oppfattet som en vending i Aps restriktive flyktningpolitikk.

I uke 18 var Høyres landsmøte. Herfra og utover følger en nokså stabil dekning frem til en avtale kom på plass. Statistikken omfatter for øvrig også dekning som knytter seg til situasjonen i Middelhavet, en situasjon som eskalerte og forverret seg utover våren. Dekningen når totalt sett et høydepunkt den siste forhandlingsperioden, uken det offentliggjøres at gjenværende parter i forhandlingene var kommet til enighet.

5.5. Tidslinje for perioden

Her følger en oversikt over noen betydningsfulle hendelser i perioden. Hendelser som er på oversiden av midtlinjen tar utgangspunkt i den politiske konteksten. Under midtlinjen vises publiseringsstidspunkt for tekstene i Utvalg 2. «Ustiplet» linje henviser til tekstene for tekst- og argumentasjonsanalyse, altså Utvalg 2a. Stiplet linje henviser til Utvalg 2b.

6. Tekst- og argumentasjonsanalyse av Utvalg 2a

Den multimodal tekst- og argumentasjonsanalysen omfatter fire saker i VG, Utvalg 2a, jf. kapittel 3.4.3. Utvalg 2a for tekst- og argumentasjonsanalysen er avgrenset til tekster som 1) fremmer *praktiske argumenter*, og 2) har politiske spørsmål knyttet til Norges bidrag overfor syriske flyktninger som *hovedtema*. Det vil si, kommentarer og ledere der handlingsforslag overfor syriske flyktninger etableres og/eller diskuteres. Følgende tekster analyseres med utgangspunkt fremgangsmåten som ble etablert i kapittel 3.3:

- 1) «Den lange veien hjem» av Per Olav Ødegård (11.03.2015).
- 2) «VG Mener: Må bidra mer» (17.04.2015).
- 3) «VG Mener: Hva Norge bør gjøre» (30.04.2015).
- 4) «Den gode vilje er ikke nok» av Hanne Skartveit (02.05.2015).

6.1. Sak 1: «Den lange veien hjem»

Publisert: VG Nett, 11.mars 2015.

Sjanger: Kommentar.

VG-kommentator: Per Olav Ødegård.

Vedlegg 1. Segmentering: Vedlegg 13.

6.1.1. Kort etablering

«Den lange veien hjem» er en kommentar av utenrikskommentator, Per Olav Ødegård. Den er bare publisert på nett. Hovedtemaet er situasjonen for syriske flyktninger. Teksten er merket Irbid/Zaatari, byen og flyktningleiren i Jordan som journalisten rapporterer og kommenterer fra. Dette er tekstens geografiske og situasjonelle utgangspunkt.

6.1.2. Tekstuell kontekst

Ødegårds sak ble publisert samme dag som kronikken til de humanitære organisasjonene, (11.03.2015, Vedlegg 1). Samspillet mellom de to tekstene er påfallende. Det er ingen direkte koblinger eller link til organisasjonenes kronikk, men det er flere tilsvarende innholdselementer. Ødegårds kommentar har liknende perspektiver som de humanitære organisasjonene. I Ødegårds tekst fremheves også en av de sentrale aktørene bak kronikken, nemlig Flyktninghjelpen og Flyktninghjelpens generalsekretær, Jan Egeland. Flyktninghjelpen er en sentral kilde i teksten. De etableres som en betydningsfull aktør i flyktningleiren, og det konkrete arbeidet de utfører spesifiseres.

Både indirekte og direkte samspill mellom de to tekstene utgjør intertekstuelle referanser. I kronikken til de humanitære organisasjonene presenteres blant annet et regnestykke som illustrerer 'hvor lite' penger Norge bruker på syriske flyktninger. Et

tilsvarende regnestykke, som Egeland har fremhevet ved en tidligere anledning, utgjør den endelige og avsluttende setningen i Ødegårds kommentar: «Norge er en humanitær stormakt, men som Flyktninghjelpens generalsekretær Jan Egeland nylig påpekte: Vårt bidrag til syriske krigsofre og flyktninger i fjor var 40 kroner til hver» (Vedlegg 13, 44). Ser man de to tekstene i lys av hverandre, fungerer Ødegårds kommentar som en forklarende og etablerende tekst, som til dels utfyller og fundamentierer de bakenforliggende forholdene for standpunktene som ytres i kronikken til de humanitære organisasjonene.

Jeg har forespurt Flyktninghjelpen og Ødegård om deres relasjon i forbindelse med Ødegårds produksjon av saken. Ødegård forklarer at han selv tok kontakt med Flyktninghjelpen fordi han ønsket om å skrive om den akutte krisen i Syrias naboland. I en epost beskriver han samarbeidet med Flyktninghjelpen slik:

Jeg ønsket tilgang til flyktningleire, snakke med mennesker på flukt og danne meg et inntrykk av forholdene i nrområdene til Syria. Flyktninghjelpen er en sentral aktør i regionen. De hjalp meg med å få myndighetenes tillatelse for å kunne besøke flyktningleiren Zaatari. Uten dette ville jeg ikke fått tilgang. De satte meg også i kontakt med flyktningfamilier som bodde utenfor leirene i grenseområdet. Jeg tok før avreise kontakt med Flyktninghjelpen og forklarte hva jeg ønsket. Organisasjonen gjorde det mulig for meg å komme inn i leiren og de ga meg en orientering om arbeidet. Jeg bestemte selvfølgelig selv hvem jeg snakket med blant flyktningene og hvordan jeg brukte tiden i Zaatari og grenseområdet. [...] Dette prosjektet var initiert av meg og gjennomført etter mine ønsker. (30.07.2018).

Selv om saken til Ødegård er kommentar-merket, trekker den på flere sjangere. Normsamspillet sammenfaller godt med det man gjerne forbinder med en 'kommentasje' - en sjangerhybrid som trekker på elementer fra feature, reportasje og kommentar (Hornmoen et al., 2015; Haugen, 2017). Som i en reportasje beskrives situasjonen 'her og nå' og underbygges med informerende fakta. Direkte uttalelser fra kilder er inkorporert i teksten. Dette er ikke typisk for kommentaren, som gjerne bæres av journalistens meningsytrende stemme.

Teksten minner om en utenriksreportasje. Tradisjonelt inntar utenrikskommentatorer en analytisk tilnærming til stoff de formidler og beveger seg utover generell nyhetsrapportering i sine analyser, men uten å flagge personlige meninger (Rogstad i Ihlen et al., 2015). I denne teksten fremmer riktig nok journalisten sine synspunkter, om enn nokså diskret. Innledningsvis etablerer han seg selv, jeg-et, som fortelleren (v. 13, 4). Jeg-bruken forbinder vi helst med feature- og kommentarjournalistikk, men er heller ikke uvanlig i utenriksreportasjer.

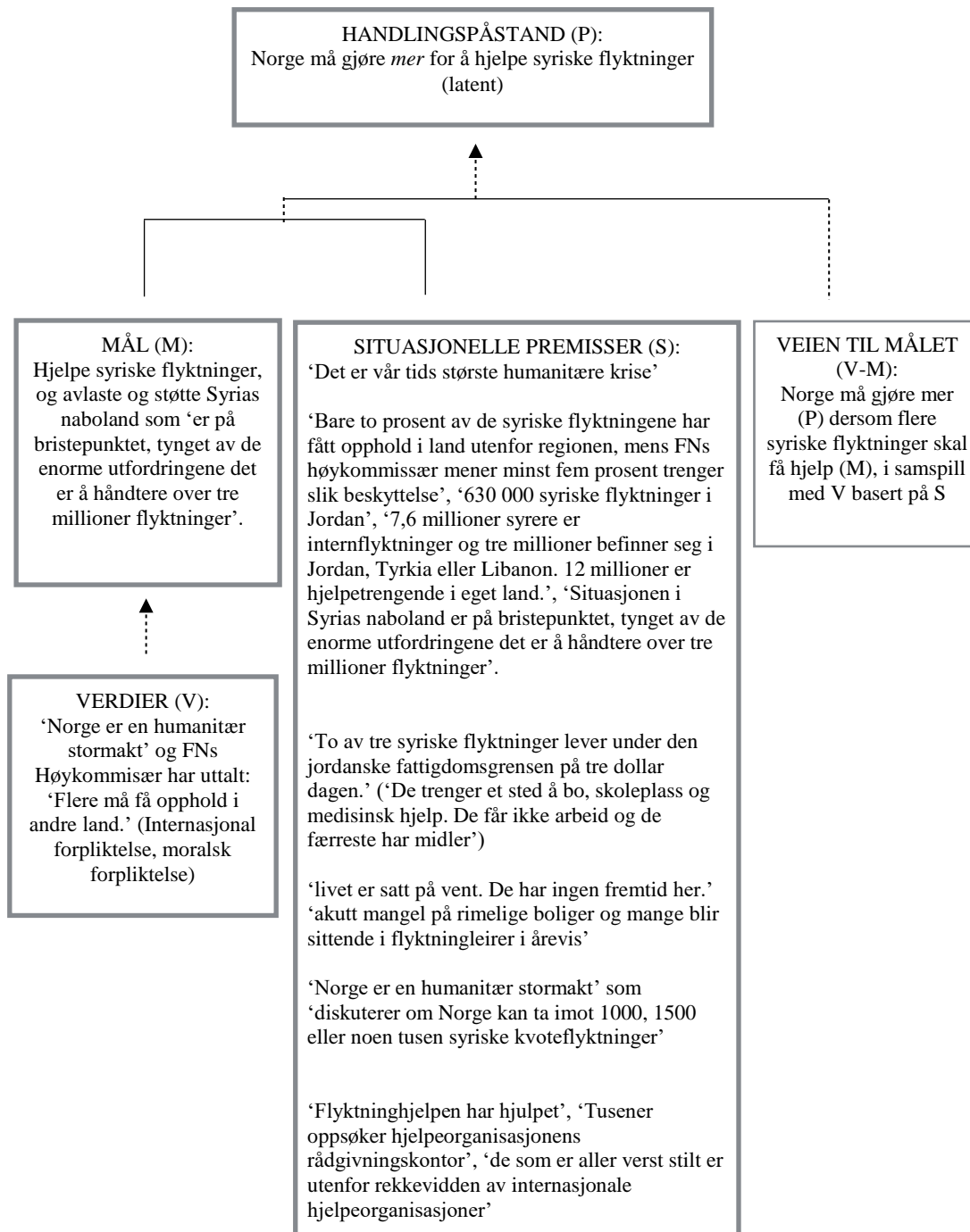
Tekstens fortellende form og detaljrike skildringer trekker mot feature. Dette er skildringer som i seg selv etablerer, definerer og gir et dypdykk i situasjonen, og utgjør et fundament for meningsytringene som kommer mot slutten av teksten. Journalisten fremmer synspunkter som knytter seg til de politiske diskusjonene i Norge og Norges rolle i sammenhengen, men teksten er ikke preget av en argumenterende form. Argumentasjon kjennetegner kommentaren, men synlig og åpen argumentasjon utgjør i seg selv liten del av teksten. Det sentrale er analyse og beskrivelser av situasjonen for syriske flyktninger.

6.1.3. Argumentasjonsanalyse

Store deler av teksten omhandler situasjonen for syriske flyktninger, og dette utgjør premissetableringer for synspunktene som kommer til uttrykk mot slutten. Teksten fremstår nærmest todelt; den første og lengste delen beskriver og etablerer situasjonen for syriske flyktninger, mens den avsluttende delen fremmer synspunkter om Norges rolle i sammenhengen.

I teksten er det ikke formulert eksplisitte handlingspåstander. Journalistens synspunkter knyttet til Norges ansvar må derfor tolkes i lys av premissene. Premissene i teksten tar hovedsakelig utgangspunkt i redegjørelser og beskrivelser knyttet til *historisk kontekst* (Syria-krigens opprinnelse og utvikling), *miljøskildringer* (journalisten som vitne), *personlige møter* (intervjuer med flyktninger som bor i leieren) og *fakta* (fra troverdige kilder, blant annet FNs Høykommissær og Flyktningshjelpen).

Basert på Fairclough og Fairclough (2012) følger en rekonstruksjon av det jeg mener er det latente hovedargumentet i teksten:

Første del av teksten etablerer krisens omfang og behovet for hjelp, og ender i en slags oppsummerende kategorisering av situasjonen som *helhet*: «Det er vår tids største humanitære krise» (v. 13, 37). De situasjonelle premissene etablerer en svært kritisk situasjon for syriske flyktninger. Fokus i teksten knytter seg til hvordan mange 'lever på vent' og har gjort det over lang tid: «De trodde det ville være mulig for dem å reise hjem i løpet av noen uker eller

måneder. De er her fortsatt [...] «Det er akutt mangel på rimelige boliger og mange blir sittende i flyktningleirer i årevis.» [...] «Det som var en provisorisk teltleir i ørkenen begynner å minne om en etablert by, ikke ulik de mange, gamle palestinske flyktningleirer i regionen» (v. 13, 5-6, 22, 24). Beskrivelser knytter seg til de usle forholdene mange lever under: «Nå som flyktningene forstår at de ikke kan reise hjem på lenge, oppstår nye utfordringer og omstillinger. De trenger et sted å bo, skoleplass og medisinsk hjelp. De får ikke arbeid og de færreste har midler. To av tre syriske flyktninger lever under den jordanske fattigdomsgrensen på tre dollar dagen» (v. 13, 18-19). Syriske flyktninger personifiseres gjennom beskrivelser og uttalelser. Omfanget av problemet blir også tallfestet: «7,6 millioner syrere er internflyktninger og tre millioner befinner seg i Jordan, Tyrkia eller Libanon. 12 millioner er hjelpetrengende i eget land» (v. 13, 36). I tekstens første del foreligger ingen eksplisitt argumentasjon, men delen kan sies å romme skjult argumentasjon. Denne delen gir mening til kommende synspunkter. Gjennom beskrivelser og fokusvalg presenteres tolkninger av situasjonen for syriske flyktninger. Det og fremlegging av tall og fakta, fungerer som grunnlag og føringer for hvordan leseren skal oppfatte kommentatorens meningsytringer. Problemet etableres, tolkes og vurderes.

I nestsiste avsnitt, nevnes *Norge* for første gang i teksten. Norge inkluderes som en aktør i sammenhengen, slik: «Vi diskuterer om Norge kan ta imot 1000, 1500 eller noen tusen syriske kvoteflyktninger» (v. 13, 38). Deretter omtales Syrias naboland, Jordans, innsats: «På det meste tok Jordan imot 4000, hver eneste dag» (v. 13, 39). Dette fremstår som en sammenlikning for å påpeke at Norges *antall* er lavt, implisitt: For lavt. En sammenlikning som for øvrig kan synes noe spesiell, med tanke på Norges og Jordans vidt forskjellige kulturelle og, ikke minst, geografiske utgangspunkt, men også med tanke på at mange syrere uttrykker at de fortsatt håper å kunne vende tilbake til hjemlandet. Videre i teksten står følgende: «Det er ikke et spørsmål om *enten* å ta imot flyktninger her *eller* å hjelpe dem i nærområdene» (v. 13, 40). Dette er en setning som implisitt fremmer flere påstander, som må tolkes i lys av premissene som er etablert. Én påstand er altså at diskusjonen i Norge handler om at man *enten* skal ta imot flere *eller* gi mer i bistand. Setningen må forstås som uttrykk for at Norge bør hjelpe *både* i nærområdene *og* ta imot flyktninger. Dette fremmes som et motsvar til de forestillinger og posisjoner, som knytter seg til kun å trappe opp bistanden til nærområdene (presumtivt regjeringspartienes posisjon). I og med at Norge allerede gjør 'noe' i begge sammenhenger må man tolke kommentatorens synspunkt (og intensjonen med setningen) som at Norge må gjøre *mer*. Dette forstår jeg som tekstens latente handlingspåstand.

Sett i lys av premissene som er etablert, fremstår hjelp utenfra som avgjørende. I teksten understrekes det også at *for få* har fått opphold i andre land. Dette utgjør både et bærende verdipremiss og situasjonelt premiss i teksten: «Bare to prosent av de syriske flyktningene har fått opphold i land utenfor regionen, mens FNs høykommissær mener minst fem prosent trenger slik beskyttelse» (v. 13, 41). I sammenheng med resten av teksten fremstår det naturlig og selvsagt at Norge bidrar og tar FNs anbefaling til etterretning.

I siste avsnitt retter journalisten igjen perspektivet mot Syrias naboland og utfordringene der. «De trenger desperat hjelp», heter det (v. 13, 43). I avsluttende setning kategoriseres Norge som en humanitær stormakt: «Norge er en humanitær stormakt, men som Flyktninghjelpens generalsekretær Jan Egeland nylig påpekte: Vårt bidrag til syriske krigsofre og flyktninger i fjor var 40 kroner til hver» (v. 13, 44). Altså forankres Norge som en humanitær stormakt, samtidig som Norges økonomiske bidrag til nærområdene (frem til nå) tallfestes. Egeland brukes som troverdig kilde for å belyse problematikken fra et ståsted kommentatoren anerkjenner.

Bruk av tall og statistikk kan gi inntrykk av høy saklighet. Det skaper også et bilde av knappheten i Norges bidrag til nå. 40 kroner fremstår magert i en sammenheng som dette. Mattestykket i seg selv bærer for øvrig kanskje mer preg av å være retorisk enn reelt statistisk fundamentert, i og med at antallet syriske krigsofre og flyktninger i tidsrommet, «i fjor», må være vanskelig å anslå, etter mitt skjønn. Funksjonen blir likevel - i lys av premissetableringene og kategoriseringen av Norge som humanitær stormakt - underbyggende for det jeg oppfatter som den latente handlingspåstanden; at Norge må bidra mer.

Journalisten formulerer aldri eksplisitt noen konkrete handlinger han mener Norge bør foreta. Det som fremmes, er at Norge ikke gjør nok, at diskusjonene til nå ikke holder mål og at situasjonen krever hjelp utenfra. Ødegårds kommentar etablerer og underbygger den håpløse situasjonen, som de humanitære organisasjonene lanserer løsninger for i sin kronikk. Leses teksten opp mot de humanitære organisasjonene sin kronikk, kan det fremstå som at sistnevnte lanserer 'de praktiske løsningene' på problemet. Dette er for øvrig ikke løsninger journalisten selv tar eksplisitt eierskap til i teksten.

6.1.4. Overbevisende definisjoner og aktørbildet i teksten

Premisser som bygger på verdiladet språk og overbevisende definisjoner er virkningsfulle i argumentasjon fordi de leder mot bestemte konklusjoner og utelukker andre (Fairclough & Fairclough, 2012). Gjennom verdiladet språk *overbeviser* journalisten om 'håpløsheten' i

situasjonen for syriske flyktninger. Kategoriseringer med ladete konnotasjoner definerer situasjonen og manifesteres blant annet i deloverskriftene: «Hjemlengsel» (v. 13, 8), «Ingen utvei» (v. 13, 16), «På bristepunktet» (v. 13, 33). Verdiladete beskrivelser av situasjonen ligger i teksten hele veien, ikke minst mot slutten: «De trenger desperat hjelp» (v. 13, 43).

Syriske flyktninger er aktørene som har mest fokus i både verbaltekst og i visualisering. Tre uttalelser fra flyktninger er sentrale i teksten. En 'generell' om at «bare Gud vet» når de kan vende hjem igjen (v. 13, 7). I to uttalelser uttrykkes frustrasjon og fortvilelse over situasjonen de er i, situasjoner de 'har blitt påført' som følge av krigen (v. 13, 15 og 30). Det fremheves at begge som uttaler seg er *fedre*, og de snakker på vegne av seg og sin familie. Dette bidrar til å etablere personene som *uskyldige ofre* i sammenhengen, uskyldige ofre for krigen.

Teksten er *pathos*-ladet; den legger opp til å påkalle følelser hos leseren (Hågvar, 2007). En fortellende form med detaljerte beskrivelser får situasjonen til å fremstå nær for leseren. Det samme gjør personifisering og uttalelsene fra syriske flyktninger som uttaler seg på vegne av seg og sin familie. Sterke følelser kommer til uttrykk, for eksempel her: «— Vi hadde et godt liv. Jeg hadde arbeid og en hage hvor vi dyrket alt vi trengte. Så lenge du ikke sa noe kritisk om myndighetene gikk det greit. Hvorfor angrep de oss? Hvordan kunne de gjøre dette mot oss? Livene våre blir aldri som før, sier en fembarnsfar» (v. 13, 15). Personlige fortellinger kan vekke empati hos leseren, skape identifikasjon med og forståelse for andres situasjon, følelser og motiver (Wahl-Jorgensen, 2013).

Samtidig underbygges tekstskaperens *ethos* underveis i teksten. Ethos bygges blant med kildebruken (FNs Høykommissær, Flyktninghjelpen, Jan Egeland og flyktninger som beskriver egen situasjon). Troverdigheten til avsenderen vil påvirkes av hvilke kilder som ligger til grunn i argumentasjon (Kjeldsen, 2015). Kommentatoren bygger seg selv som troverdig reporter, vitne og fortolker. Dette gjør han blant annet ved å fremheve sine tidligere opplevelser og inntrykk i lys av det han er vitne til nå: «For syv, åtte år siden tok Syria imot 1,2 millioner irakere på flukt. Deres historier minner om de jeg hører fra syriske flyktninger i dag» (v. 13, 35). Kommentatoren formidler at han bygger på kunnskap og tidligere erfaringer.

Tekstskaperens *ethos* underbygges av tekstens logiske resonneringer. Journalistens analyser er tuftet på logiske resonneringer, fakta, troverdige kilder og følelsesladete, personlige uttalelser. Teksten møter altså leserne på flere nivåer. Det fremstår *logisk* at den humanitære stormakten tar ansvar i en situasjon som denne.

En sentral aktør i teksten er, som nevnt, Flyktninghjelpen. Flere beskrivelser fremhever og konkretiserer arbeidet de utfører i leieren. Flyktninghjelpen etableres som *de gode hjelperne*. De statuerer dessuten et betydningsfullt eksempel på at bistand kommer til nytte. Det etableres som beskrivelser av hva de gjør og behovene de imøtekommer: «Flyktninghjelpen har hjulpet denne familien og 6500 andre syrere med husrom, for et år eller to» [...] «Tusener oppsøker hjelpeorganisasjonens rådgivningskontor» [...] «Flyktninghjelpen distribuerer det mest nødvendige til nyankomne, sørger for at familier kan handle basisvarer og gir skoletilbud» (v. 13, 17, 20, 27). Kommentatoren krediterer innsatsen og arbeidet de utfører. Dette fungerer som et slags bevis for bistandsmidlers nyttefunksjon. Flyktninghjelpen fremstår som en aktør med en sentral rolle i situasjonen for syriske mennesker på flukt, som det er verdt å støtte økonomisk. Samtidig etableres Flyktninghjelpen som en aktør som besitter verdifull kunnskap og erfaring gjennom sitt arbeid, altså som en aktør det er verdt å lytte til.

Aktøren som etableres som den som *kan* utføre overordnet og avgjørende handling, er Norge. Journalisten inkluderer seg selv som del av et ‘vi’ når han retter perspektivet mot de politiske diskusjonene: «Vi diskuterer om Norge kan ta imot 1000, 1500 eller noen tusen syriske kvoteflyktninger» (v. 13, 38). Norge kategoriseres samtidig som en humanitær stormakt (v. 13, 44). Dette fremstår som en motsetning til *diskusjonene* og til vårt økonomiske bidrag. Det økonomiske bidraget fra Norge kan forstås som avgjørende for at blant annet Flyktninghjelpen kan utføre viktig arbeid for syriske flyktninger. Norge etableres altså som ‘den humanitære stormakten’ som kan og bør gjøre mer for syriske flyktninger og Syrias overbelastede naboland.

6.1.5. Modelleser og -avsender

Teksten bærer preg av høy modalitet. Situasjonene beskrives som de *er*. Det er ingen forbehold knyttet til analysene av forholdene. Modale hjelpeverb er ikke fremtredende i teksten. Dette henger sammen med at det ikke foreligger eksplisitte handlingspåstander. Store deler av argumentasjonen er skjult og fremmes ikke som åpne argumenter, men etableres som overbevisende definisjoner.

Teksten er tilgjengelig og favner bredt. Det historiske bakteppet etableres kortfattet. Dette antyder at kommentatoren henvender seg til de som ikke allerede besitter detaljert kunnskap om situasjonen. Kommentatoren henvender seg til «vanlige lesere», til det *norske folk*, et ‘vi’ han inkluderer seg selv i. En inkluderende og samlende tiltaleform (Skovholt &

Veum, 2015). Det er 'vi', sammen, som skal, bør føle på og ta stilling til situasjonen for syriske flyktninger.

Teksten tydeliggjør situasjonen på en måte som skaper verdiladete virkelighetsrepresentasjoner som tilsier at Norge bør ta mer ansvar i sammenhengen. Teksten spiller på å fremkalle empati hos lesere. Samtidig konstrueres en indirekte oppfordring til beslutningstakerne i Norge, om at de må ta grep. VG-kommentatoren er den som videreformidler verdensomstendighetene slik de er, samtidig etableres moralen om at Norge, den humanitære stormakten, må bidra mer. Som avsender posisjonerer altså kommentatoren seg med de humanitære organisasjonene.

6.1.6. Visuelle ressurser

Illustrasjonen i saken er et foto (Associated Press) fra flyktningleiren. Ulike semiotiske ressurser i fotoet skaper *narrasjon* i bildet og etablerer *relasjon* mellom avbildete og betrakter.

Seks barn og en eldre mann er i fokus i fotoet. Barn og eldre er gjerne de man anser som de *mest uskyldige* ofrene i en krigssammenheng (og i samfunnet for øvrig). I bildet er de *kontekstualisert*, altså omgitt av situasjon. Menneskene og situasjonen deres er hovedtema. Konteksten er uordnede, rufsete forhold - en jordvei med plast som ligger og slenger, brakker med presenning, lyktestolpe med tagging, sølepytter. Brakkene og veien med mennesker i bevegelse, ser ut til å strekke seg langt bortover i bakgrunnen. Den omringende situasjonen, flyktningleiren, oppfattes som en av betydelig geografisk utstrekning. En utstrekning som kan skape assosiasjoner til *tidsutstrekningen* som er fokus i verbalteksten. Bildeteksten bygger opp under det samme og beskriver situasjonen for flyktningene: «LIVET PÅ VENT: Syriske flyktninger i Zaatari-leiren i det nordlige Jordan. Mange har vært her i flere år.»

Kress & van Leeuwen (2006) omtaler orientering knyttet til *koding* som sett med abstrakte prinsipper som kommuniserer hvordan tekst kodes av ulike grupper eller innen ulike institusjonelle kontekster (s. 165). Fremstillinger med naturalistisk koding er vanlige i pressefoto. Fotoet har høy modalitet og kodingsorienteringen er *naturalistisk*. Fotoet har naturlige farger og detaljer som får det til å fremstå uredigert. Det gir inntrykk av å vise virkeligheten slik den fremstår, som troverdig.

Flere av menneskene i fotoet ser ut til å være i bevegelse. Både bevegelser, blick og uttrykk skaper narrativ. Uttrykk og blick kan blant annet skape metaforiske assosiasjoner (Skrede, 2017). Mannen og flere av barna ser ut til å *smile* av og mot noe/noen utenfor utsnittet. Betrakteren ser altså personer i tilsynelatende godt humør. Fra et journalistisk

perspektiv er representasjonen av «smilende» flyktninger litt påfallende, når budskapet i verbalteksten omhandler nød og håpløshet. Smilene kan for det første tolkes som «triste smil» i lys av verbaltekstens beskrivelse av hovedgata i flyktningleiren: «Hovedgaten kalles, med et trist smil, Champs-Élysées». Smilende personer vil dessuten kunne vekke sympati og empati hos betrakteren på en *annen måte* enn representasjoner av personer som, for eksempel, uttrykker fortvilelse. Det kan være et bevisst valg knyttet til at betrakteren skal få en *positiv* følelse på vegne av de som er avbildet, for eksempel i form av *håp*. Altså en følelse av at man vil (og kan) hjelpe dem som er avbildet. Blikkretningen til flere av de avbildete, på skrått ut av bildet, lager en *vektor* som også skaper narrativ (Kress & van Leeuwen, 2006). Narrativ som kan trekkes mot nettopp dette *noe*, for eksempel *håpet* utenfor selve bildeutsnittet. Noe ‘utenfor’ som kan lyse opp situasjonen. I samspill med verbalteksten *kan* håpet tolkes som hjelp fra Norge (og Flyktninghjelpen).

I hendene holder barna det som kan se ut som tegninger. De har på tilsynelatende slitne klær. Omgivelsene vitner om svært usle forhold, men tross alt ikke så elendige at ikke barna kan smile og tegne. Dette setter Flyktninghjelpen i et slags «godt lys». De, blant en rekke andre organisasjoner som arbeider her - altså, *noe* utenfor - sørger for at forholdene er av en ‘viss standard’, tross alt. Verbalteksten forteller oss dessuten at: «De som er aller verst stilt er utenfor rekkevidden av internasjonale hjelpeorganisasjoner».

Synsvinkel kan bidra til å skape en *relasjon* mellom avbildete og betrakter. Synsvinkelen sier noe om hvordan tekstskaperen vil fremstille den som er representert (Skovholt & Veum, 2015, s.108). I fotoet er synsvinkelen såkalt *øye mot øye*. En synsvinkel som uttrykker meningspotensial om *maktbalanse* og *likeverdighet* mellom seer og avbildete (ibid.). Dessuten ser vi personene forfra, vi blir inkludert i deres virkelighet. Et inkluderende meningspotensial som kan konstruere høy grad av engasjement (ibid.).

Utsnitt fungerer som en semiotisk ressurs for å skape ulike grader av symbolsk nærhet eller distanse mellom dem som er avbildet og betrakteren (Skovholt & Veum 2015, s. 106). Menneskene er i et helt totalt utsnitt, som konstruerer et noe upersonlig forhold til betrakteren. *Blikk* er også en semiotisk ressurs som kan fungere kontaktskapende mellom betrakter og fremstilte. Mens direkte blikk mot betrakter (den avbildete ser i kamera) kan sies å skape en *krevende bildehandling*, omtales bildehandlingen som *tilbyende* når avbildete ikke har blikket rettet direkte mot den som ser (Skovholt & Veum, 2015). Betrakteren blir dermed konstruert inn i en observerende situasjon i fotoet. Vi inviteres til å assosiere oss med situasjonen til de avbildete, uten at enkeltindividene (de som ikke ser på oss) legger krav på vår empati. Uten å

være *for* påtrengende eller *for* smertefullt, inviterer altså fotoet til identifikasjon og empati med menneskene vi ser.

6.1.7. Oppsummering

Tittelen «Den lange veien hjem» samspiller med fotoets etablering av det som kan oppfattes som en slags endeløs vei og ventetid i en flyktningleir. Ulike semiotiske ressurser i fotoet skaper *narrasjon* i bildet og *relasjon* mellom avbildete og betrakter, som samspiller med verbalteksten. De usle og varige forholdene syriske flyktninger lever under, har sentralt fokus. Både visuelle og verbale ressurser etablerer situasjonen for syriske flyktninger, og etablerer dem som uskyldige ofre. Leseren får innblikk i tilværelsen som syrisk flyktning. Ladete beskrivelser og personlige uttalelser kan fremkalle empati og medfølelse, og med det påkalle en følelse av moralsk ansvar. Teksten adresserer slike følelser og tanker hos mottakeren.

Teksten gir mat til en situasjonsforståelse som påkaller handling fra norsk hold. Den er samtidig et bidrag til en oppfatning av Norge og det norske selvbildet som en humanitær stormakt. Med det som identitet blir Norges moralske ansvar nærmest ufravikelig. Både selvbildet og en moraliserende diskurs om Norges humanitære ansvarsposisjon i verden produseres og reproduseres i teksten. Dette er forestillinger og representasjoner som styrkes i samspill med kronikken til de humanitære organisasjonene, som ble publisert i VG samme dag.

En viktig aktør i teksten, Flyktningshjelpen, etableres som en troverdig kilde og en som betydningsfull aktør for syriske flyktninger. Den humanitære organisasjonen statuerer et eksempel på at bistand nytter. I teksten bygges dermed deres ethos. Flyktningshjelpen fremstilles som en aktør man bør lytte til.

I kommentaren forfekter Ødegård ingen konkrete krav til handlinger (for eksempel 10.000 flyktninger over to år). Den analyserer situasjonen og formidler et latent, overordnet syn. Kommentaren underbygger i sin helhet oppfatninger om kriseomfanget i situasjonen for syriske flyktninger, det store behovet for hjelp og det som fremstilles som Norges begrensede bidrag i sammenhengen. Disse perspektivene sammenfaller med de humanitære organisasjonenes.

Kommentaren er opplysende og bærer preg av å *vill*e sette agenda. Det rettes kritikk mot de politiske diskusjonene i Norge, altså mot politikerne. Selv om åpen argumentasjon ikke preger teksten, kan teksten i sin helhet forstås som formidlende av et overordnet syn om, og følgelig som argument for at norske politikere bør handle, men først og fremst diskutere hvordan Norge kan bidra mer for syriske flyktninger.

6.2. Sak 2: «VG Mener: Må bidra mer»

Publisert: VG papir, s. 2. 17.april 2015.

Sjanger: Leder.

Vedlegg 2. Segmentering: Vedlegg 14.

6.2.1. Kort etablering

«VG Mener: Må bidra mer» (17.04.2015) er en lederartikkel, som bare er publisert på papir. Teksten tar utgangspunkt i Støres uttalelser under Aps landsmøte dagen før. Støre sa blant annet: - Norge bør åpne for å ta imot til sammen 10.000 syriske flyktninger – 5000 i år og 5000 neste år (VG, 16.04.2015). En uttalelse som satt problematikken høyt på agendaen en drøy måned etter at de humanitære organisasjonenes kronikk og Ødegårds kommentar ble publisert i VG (jf. kapittel 5.4).

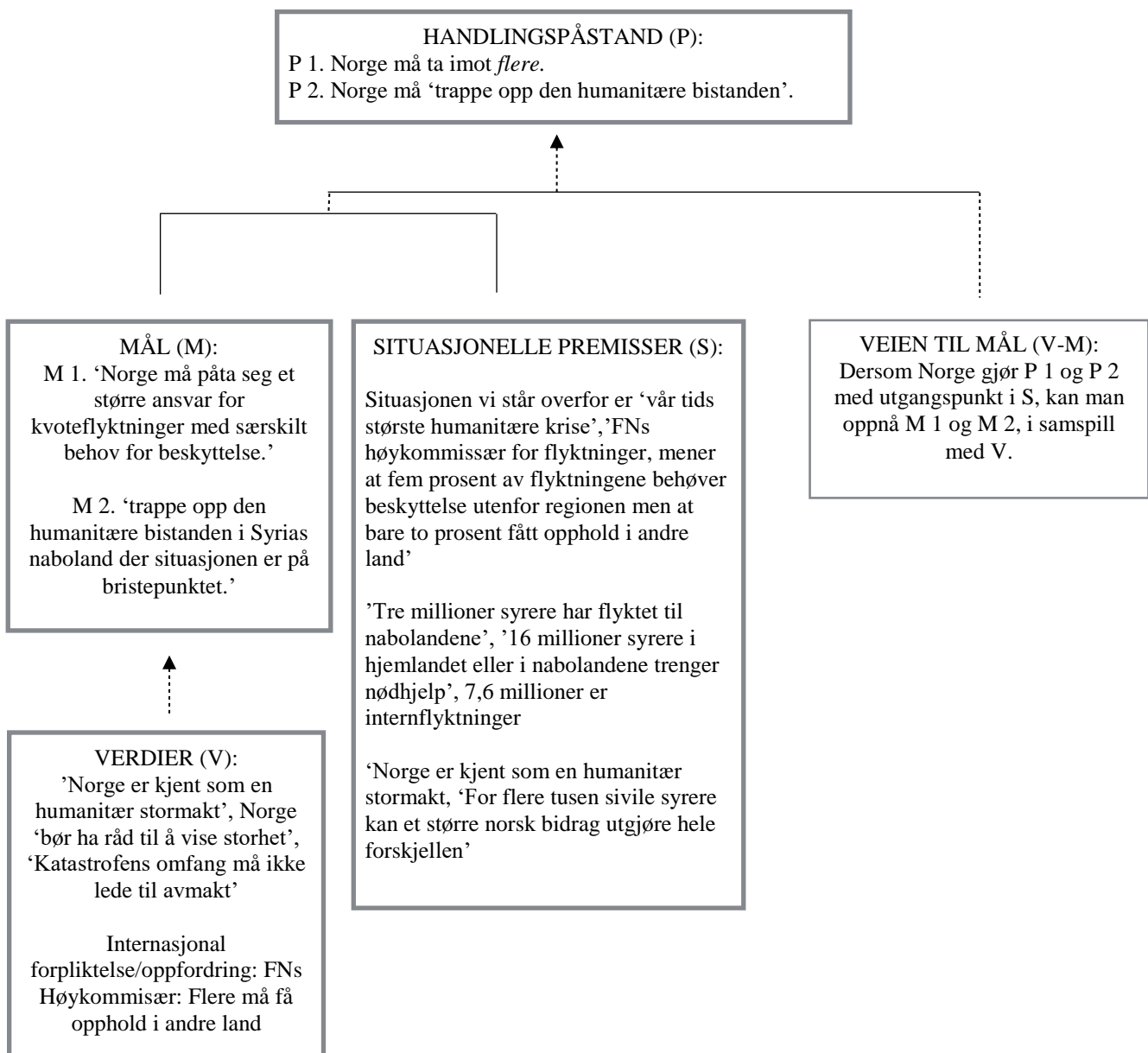
6.2.2. Tekstuell kontekst

Denne lederen tar utgangspunkt i en aktuell politisk problemstilling og er argumenterende, kortfattet og direkte i formen. Dette er typisk for sjangeren. VG som et 'vi', tar standpunkt til Støres uttalelser. Argumentasjonen - premisser og konklusjon - fremsettes åpent og det er ikke mye veiing for eller imot. Alternative handlinger diskuteres ikke.

Selv om teksten i stor grad omhandler Norges rolle i sammenhengen, i større grad enn i Ødegårds kommentar (sak 1), fremstår premisser og perspektiver nokså tilsvarende i de to sakene. Det er et samspill mellom de to tekstene rent innholdsmessig, som jeg vil påpeke i det kommende.

6.2.3. Argumentasjonsanalyse

Teksten starter slik (ingress): «Jonas Gahr Støre tok på Arbeiderpartiets landsmøte til orde for at Norge tar imot 5000 syriske flyktninger i år, og like mange neste år. Samtidig var Støre tydelig på at Norge også må hjelpe flere av de nødstilte flyktningene i regionen» (Vedlegg 14, 1-2). Etter denne ingressen, står følgende: «Vi støtter Støres syn» (v. 14, 3). Altså, en eksplisitt støtteerklæring til Støre og Ap. Argumentasjonen som følger, uttrykker og underbygger VGs standpunkt. Det fremmes to handlingspåstander, slik jeg leser teksten. Premissene og begrunnelsene for hver av dem henger sammen og smelter til dels inn i hverandre (verdipremisser og situasjonelle premisser). Hovedargumentet i teksten kan rekonstrueres slik:

Det overordnede målet VG fremmer, må forstås som å hjelpe syriske flyktninger. Av teksten formuleres dette som to uttalte mål, M1: «Land som Norge må påta seg et større ansvar for kvoteflyktninger med særskilt behov for beskyttelse» (v. 14, 21), og M2: «Det er nødvendig å trappe opp den humanitære bistanden i Syrias naboland der situasjonen er på bristepunktet» (v. 14, 23). Målene korresponderer med og støtter seg på gjengivelsene av Støres uttalelser under landsmøtet. VGs synspunkt er at Norge må gjøre begge deler for å imøtekomme behovet og det overordnede målet: «Katastrofen er så stor, og behovet så desperat, at det er nødvendig å gjøre begge deler» (v. 14, 23).

I teksten argumenteres det for hvert av de to tiltakene. Altså fremmes to handlingspåstander, P1: Norge må ta imot *flere*, og P2: Norge må ‘trappe opp den humanitære bistanden’. At dette vil og skal gjøres innenfor visse rammer, uttales ikke eksplisitt, men ligger til grunn for virkelighetsforståelsen og argumentasjon i teksten.

Selv om P1 omtales og begrunnes *først* og *mest*, ender teksten slik: «Allikevel, den viktigste innsatsen for flyktningene gjøres fortsatt i regionen. Derfor må Norge fortsette å gi solid økonomisk støtte til Jordan og andre naboland som tar imot det enorme antallet mennesker på flukt» (v. 14, 25-26). Med dette menes *økt* støtte, som presiseres litt tidligere i teksten: «Det er nødvendig å trappe opp den humanitære bistanden i Syrias naboland der situasjonen er på bristepunktet» (v. 14, 23). Synet som formidles, er at det mest avgjørende er at Norge bidrar økonomisk i Syria og nærområdene. Selv om verdipremisser og situasjonelle premisser i stor grad er sammenvevet, har argumentasjon for bistand likevel mindre fokus i teksten enn argumentasjon for å ta imot flere kvoteflyktninger. Det kan blant annet forstås i sammenheng med den politiske konteksten i Norge. Det foreligger større sannsynlighet for å komme til politisk enighet om å øke bistandsstøtte. De politiske uenighetene knytter seg først og fremst til spørsmålet om kvoteflyktninger. Det er også her VG legger inn mest ressurser på å overbevise.

VG presiserer følgende: «Tre millioner syrere har flyktet til nabolandene», «16 millioner syrere i hjemlandet eller i nabolandene trenger nødhjelp», «7,6 millioner er internflyktninger» (v. 14, 8-10). Dette utgjør sentrale situasjonelle premisser som etablerer situasjonen og behovet for hjelp. Som i Ødegårds tekst, vises det også til FNs Høykommisær, som mener at fem prosent av flyktningene behøver beskyttelse utenfor regionen men at bare to prosent har fått opphold i andre land (v. 14, 19-21). En troverdig kilde og, ikke minst, en aktør som Norge har internasjonale forpliktelser til. Dette påkaller moralsk ansvar.

De situasjonelle premissene og verdipremissene ligger blant annet til grunn for kritikken rettet mot ‘diskusjonene’ i Norge: «På det meste tok det økonomisk svake Jordan imot 4000 flyktninger hver dag, mens vi i Norge har diskutert om vi i løpet av et helt år kan ta imot tusen eller flere» (v. 14, 11). Tilsvarende synspunkt og sammenlikning forelå i kommentaren til Ødegård (sak 1) og i kronikken til de humanitære organisasjonene. Antallet som diskuteres i Norge, settes inn i en større sammenheng som belyser alvoret og størrelsen av problemet, som fremhever Norges nåværende bidrag og fremstiller dette som begrenset. VGs synspunkt er at de politiske diskusjonene i Norge (frem til nå) omfatter et *for lite* antall i forhold til problemomfanget, andre lands innsats og vår posisjon som humanitær stormakt. Implisitt her ligger også representasjonen av Norge som et velferdssamfunn med sterk økonomi, i

motsetning til Jordan. Dette utgjør sentrale verdipremiss og situasjonelle premisser i argumentasjonen. At Norge også er et *lite* land i verdenssammenheng inngår for øvrig ikke i virkelighetsrepresentasjonen.

Motargumenter og alternative handlingsvalg kommer ikke frem i teksten. P1 (og P2) understøttes derimot med en påstand som presenterer en motforestilling i sammenhengen: «Det er heller ikke en motsetning mellom å hjelpe flyktninger i nærområdene, og at vi tar imot flere enn i dag» (v. 14, 4). Samme påstand forelå i Ødegårds kommentar (sak 1) og må forstås som uttrykk for at Norge både bør hjelpe i nærområdene *og* ta imot flere kvoteflyktninger. En setning som også uttrykker at motstandere av å ta imot flere kvoteflyktninger *bare* vil hjelpe i nærområdene (og eventuelt omvendt).

Helt innledningsvis, men også mot slutten av saken, refereres det til Støre: «Støre har rett i at en norsk opptrapping i innsatsen for Syria ikke vil løse problemet, men han legger til at det kan bidra til å lette noe på presset» (v. 14, 24). VG skriver så: «Allikevel, den viktigste innsatsen for flyktningene gjøres fortsatt i regionen» (v. 14, 25). *Allikevel*, i denne sammenhengen får det til å fremstå som en motsetning mellom det VG mener og det Støre har uttalt. Hva denne motsetningen skal være, er ikke innlysende. Av teksten fremstår det som at VG oppfatter at Støre anser kvoteflyktningsspørsmålet som det mest avgjørende. *Allikevel* skaper en symbolsk avstand til Støre, samtidig tillegger det 'ekstra' verdi til eget argument om at bistand i nærområdene er viktigst. Det skapes altså et, om enn noe utydelig, forbehold til Støre, som fremhever nytteverdien av bistanden til nærområdene.

Selv om Støres uttalelse om kvoteflyktninger knytter seg til et bestemt antall og VG skriver at de støtter Støres syn, er ikke antall omtalt videre i teksten. Budskapet er at Norge må ta imot *flere*. Hva VG sikter til med flere er uklart, i og med at et presist formulert tall bare kommer fra Støre. Man må i det minste anta at det innebærer å ta imot flere enn det som ble vedtatt høsten 2014. De konkrete praktiske politiske tiltakene diskuteres for øvrig ikke. Teksten forholder seg til problematikken på et overordnet, prinsipielt og moralsk nivå. Teksten uttrykker holdninger om Norges ansvar, om hvilke moralske forpliktelser Norge har og bør påta seg.

6.2.4. Overbevisende definisjoner og aktørbildet i teksten

De overbevisende definisjonene og aktørbildet som skapes i teksten, er tett forbundet. Verbalspråklige ressurser som ordvalg og kategoriseringer, er med på å skape virkelighetsbildet i en tekst (Skovholt & Veum, 2015). Virkelighetsbildet etableres blant annet med fakta (tall) og gjennom beskrivelser som definerer situasjonen i Syria. Adjektiver

og adverb etablerer ladete representasjoner av forholdene: «Katastrofen er så stor, og behovet så desperat [...]», «[...] krisen i Syria og nabolandene er overveldende», «[...] mange har et særskilt behov for beskyttelse og disse venter i dag i en endeløs kø» (v. 14, 5, 12, 18).

Dessuten kategoriseres situasjonen i Syria som «vår tids største humanitære krise» (v. 14, 7). Samtidig etableres Norge som en humanitær stormakt med et spesielt ansvar, som bør etterleves: «Norge er kjent som en humanitær stormakt, og i denne kritiske situasjonen bør vi ha råd til å vise storhet». Det samme kommer til uttrykk her: «Land som Norge må påta seg et større ansvar for kvoteflyktninger med særskilt behov for beskyttelse» (v. 14, 6, 21).

VG fremhever at Norges bidrag har betydning: «For flere tusen sivile syrere kan et større norsk bidrag utgjøre hele forskjellen» (v. 14, 15). Det etableres en sammenheng mellom den *humanitære stormakten* og *vår tids største humanitære krise*. Norges moralske forpliktelse fremstår simpelthen logisk. I teksten fremstilles det som at det er Norges stil å bidra. Norges stil matcher ikke diskusjonene eller politikken i denne sammenheng. Norge er altså aktøren som «må bidra mer».

Aktørbildet som skapes av syriske flyktninger, er at de er i en håpløs situasjon, og at Norge både kan og bør være et håp for noen av dem. «Bak de store tallene er det enkeltmennesker» (v. 14, 14), skriver VG. Dessuten fremheves følgende: «De langt fleste av dem håper en dag å kunne vende hjem til et fredelig Syria. Samtidig er virkeligheten at mange har et særskilt behov for beskyttelse og disse venter i dag i en endeløs kø» (v. 14, 17-18). Dette er tolkninger og beskrivelser som sammenfaller med etableringene i Ødegårds kommentar (sak 1). Syriske flyktninger etableres som *verdige ofre* uten valgalternativer, dette er ingen 'lykkejegere' - dette er mennesker som aller helst vil hjem. De etableres som en gruppe mennesker med et legitimt behov for vår hjelp.

Den tredje sentrale aktøren i teksten er Ap-leder Støre. Hans uttalelser fremstår som definerende for VGs. VG tilfører ham og hans synspunkter troverdighet. Samtidig som Støre er en aktør VG støtter, etableres et utydelig forbehold, som jeg var inne på tidligere. Man må likevel kunne si at VG posisjonerer seg med Støre i denne teksten, og at de bygger opp under hans politiske budskap.

6.2.5. Modelleser og -avsender

Teksten er gjennomgående beskrivende av situasjonen slik den er - uten forbehold. De modale hjelpeverbene knyttet til handling skaper høy epistemisk og deontisk modalitet i teksten.

Teksten uttrykker hva VG mener Norge *bør* og *må* gjøre. VG etablerer en rådgivende, oppfordrende relasjon til leseren. Den oppfordrende stemmen tilsier at VG påberoper seg *mer*

enn å analysere situasjonen for sine lesere. VG henvender seg til og vil påvirke dem som har makt i sammenhengen. Det er posisjonen VG etablerer seg selv i, som en aktør med påvirkningskraft og definisjonsmakt. Slik bygger også VG sin egen ethos som avsender. VG etablerer seg selv som en viktig samfunnsaktør, som forventer å bli hørt av beslutningstakerne.

VG etablerer *sitt* moralske standpunkt om at Norge må bidra mer. Hovedperspektivet i teksten, om at Norge må ta imot flere kvoteflyktninger enn regjeringen til nå har forpliktet seg til, kan være et uttrykk for at det er de potensielt kritiske i denne sammenhengen man ønsker å overbevise. VG legger inn ressurser på å overbevise dem som måtte være skeptiske til Støres forslag om å motta flere flyktninger til Norge (både «vanlige folk» og politikere).

6.2.6. Visuelle ressurser

Illustrasjonen som følger saken er et lite foto av Støre i halvtotalt utsnitt (Foto: NTB scanpix). Støre er delvis kontekstualisert. En mikrofon og litt av en talerstol er med i utsnittet og etablerer situasjonskonteksten, altså Støre som talte under landsmøtet. Støres alvorlige mine, tilsynelatende snakkende, samt hånden som er med i bildet - i bevegelse, i en poengterende positur - uttrykker narrativ. Støre taler. Konteksten, posituren og ansiktsuttrykk skaper assosiasjoner til en alvorspreget, viktig situasjon og til at Støre lever opp til denne situasjonen.

Kodingsorienteringen er naturalistisk, bildet gir altså inntrykk av å fremstille verden slik den er. Det er naturlige farger, fotoet er skarpt og fremstår autentisk. Dette er semiotiske ressurser som skaper høy modalitet.

Støre er fremstilt fra en noe undervinklet posisjon, som kan gi inntrykk av makt hos den som er avbildet (Skovholt & Veum, 2015). Kodingsorienteringen og perspektivet tilfører troverdighet til den avbildete. Altså bygges og anerkjennes Støre som politiker og taler. På den måten kan fotoet også sies å bygge opp om Støres *budskap*. Bildeteksten samspiller med hovedbudskapet i brødteksten, nemlig om at Norge må gjøre mer, og at dette innebærer å ta imot *flere* flyktninger: «FLERE: Partileder Jonas Gahr Støre på talerstolen under åpningen av landsmøtet i Ap.»

6.2.7. Oppsummering

Utgangspunktet for denne lederartikkelen er Støres uttalelser om Norges bidrag overfor syriske flyktninger. VG skriver at de støtter Støres *syn*. Både dette og visuelle ressurser bidrar til å bygge opp om Støres troverdighet som politiker, samt hans politiske budskap. I teksten

etablerer VG seg selv som en aktør som *vet* hva Norge bør gjøre, som anerkjenner Støres tilnærming til problematikken. Med det bygger VG Støres ethos, men også sin egen ethos. VG posisjonerer seg som en betydningsfull samfunnsaktør, som godkjenner Støres politiske prosjekt.

Argumentasjonsanalysen viser hvordan Norge og situasjonen for syriske flyktninger beskrives og kategoriseres slik at det fremstår urimelig at Norge ikke bidrar mer. Argumentene VG fremmer, knytter seg til at bistanden til nærområdene er *viktigst*, men det som fremstår som *viktigst* for VG å nå gjennom med, er at flere får komme til Norge. VG formulerer aldri et konkret antall i den sammenhengen. VG holder det på et overordnet prinsipielt og moralsk nivå, med et tydelig budskap om at Norge, den humanitære stormakten, må å bidra mer.

6.3. Sak 3: «VG Mener: Hva Norge bør gjøre»

Publisert: VG papir, s. 2 og VG Nett. 30.april 2015

Sjanger: Leder

Vedlegg 3. Segmentering: Vedlegg 15.

6.3.1 Kort etablering

Lederartikkelen, «Hva Norge bør gjøre» (30.04.2015), er publisert på nett og papir. Teksten innleder som en form for oppfordring til statsministeren: «Vi mener statsministeren bør bruke anledningen til å ta to initiativ» (Vedlegg 15, 3). Sammenhengen er at Solberg samme dag skal komme med en redegjørelse i Stortinget for situasjonen i Middelhavet og den humanitære krisen i Syria og Irak (v. 15, 2). I teksten argumenterer VG for de to initiativene de mener Solberg bør ta: Norge må trappe opp bistand til Syria og naboland og åpne for å ta imot flere flyktninger.

6.3.2. Tekstuell kontekst

I teksten fremmes synspunkter direkte. Teksten er kortfattet og oppfordrende i formen. Det er ikke mye veiing for og imot. Formen er altså tilsvarende den andre lederartikkelen i utvalget.

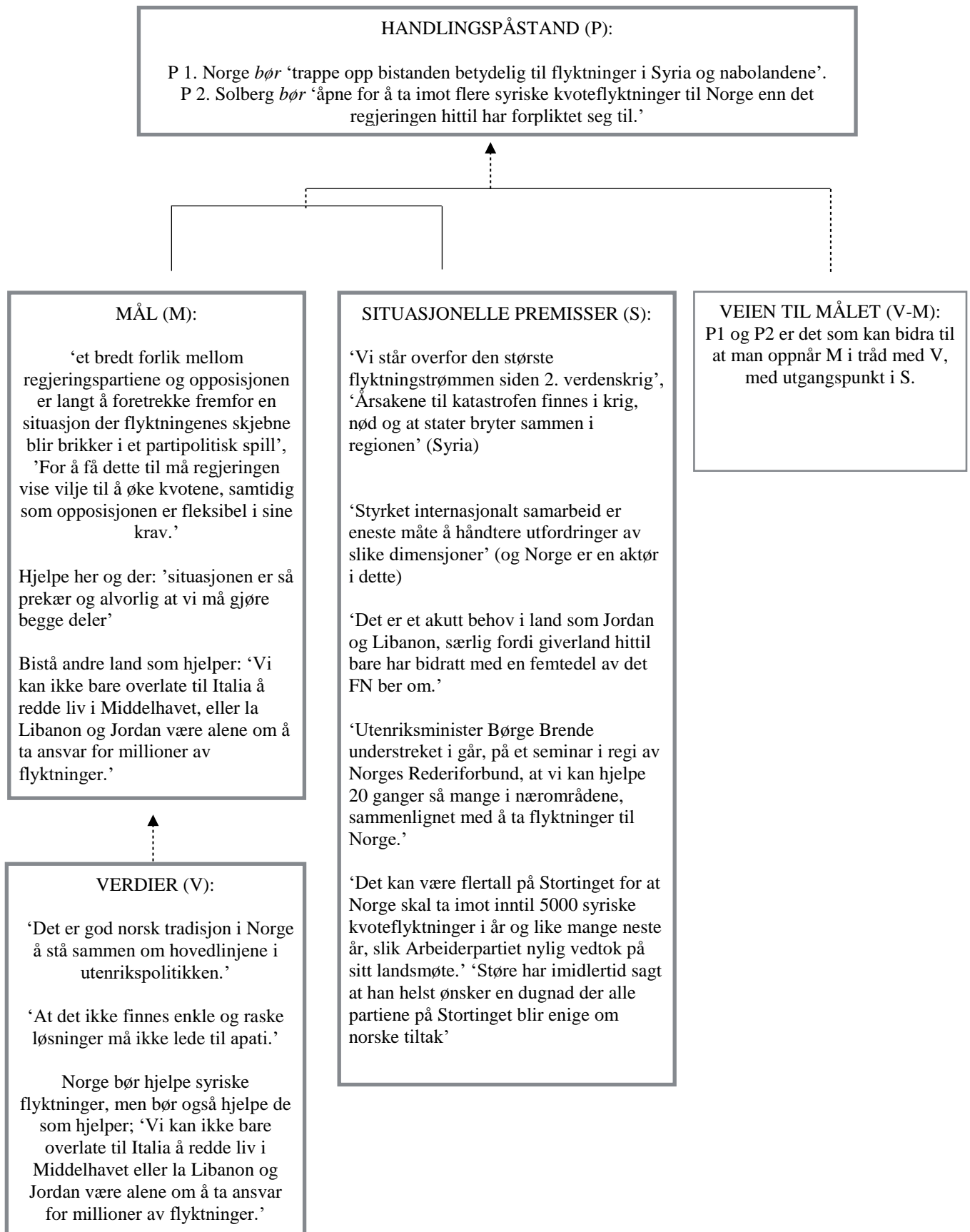
Vedrørende den tekstuelle konteksten er det naturlig å si litt om versjonen som er publisert på nett. I nettsaken er det linker til tre andre VG-saker, som utgjør bakgrunn for innholdet og som underbygger VGs standpunkter. I teksten er perspektivet rettet mot de politiske forhandlingene og på hvilken måte man skal tilnærme seg de to initiativene VG foreslår. Det politiske bakteppet blir etablert og tatt stilling til. I teksten står det: «Det kan være flertall på Stortinget for at Norge skal ta imot inntil 5000 syriske kvoteflyktninger i år og

like mange neste år, slik Arbeiderpartiet nylig vedtok på sitt landsmøte» (v. 15, 6). På nett er det her en kobling til en nyhetssak om at «Støre er tett ved å samle flertall i Stortinget for å hente 10.000 syriske flyktninger til Norge» (VG, 16.04.15). Det fremheves også at Støre «helst ønsker en dugnad der alle partiene på Stortinget blir enige om norske tiltak» (v. 15, 7). Støres uttalelser sammenfaller med VGs synspunkt: «Vi mener at et bredt forlik mellom regjeringspartiene og opposisjonen er langt å foretrekke fremfor en situasjon der flyktingenes skjebne blir brikker i et partipolitisk spill» (v. 15, 8). I denne setningen er det kobling til en nyhetssak om at Støre har kommet med utspill om at han «ønsker en felles enighet i Stortinget, og er villig til å diskutere et lavere antall flyktninger, eller at antallet på 10.000 fordeles over flere år enn de to årene han først foreslo» (VG, 28.04.15). Det er også en link *under* teksten i saken, til kronikken av de humanitære organisasjonene (Vedlegg 10). En måte å henvise lesere til ytterligere bakgrunnsinformasjon for de politiske diskusjonene og meningene som fremmes.

6.3.3. Argumentasjonsanalyse

Dette er en utpreget argumenterende tekst. VG tar tydelig standpunkt til at Norge bør ta *mer* ansvar for syriske flyktninger. Argumentene knytter seg til at: 1) «Norge bør trappe opp bistanden betydelig til flyktninger i Syria og nabolandene», og 2) «Solberg bør åpne for å ta imot flere syriske kvoteflyktninger til Norge enn det regjeringen hittil har forpliktet seg til» (v. 15, 4-5). Dette utgjør de overordnede handlingspåstandene i teksten. I samme rekkefølge kan man også si at betydningen av de to tiltakene rangeres. Å «åpne for å ta imot flere» fremstår som sekundært. Nettopp bruken av «åpne» i setningen skaper en viss modifikasjon i påstanden, et slags forbehold en ikke finner i setningen som omhandler støtte til nærområder. Dette kan forklares med at VG etablerer Solberg som den handlende aktøren. Solberg er den som stilles til ansvar for å ta initiativ til å «åpne» for at Norge skal ta imot flere flyktninger. I samspill med resten av verbalteksten fremstår også setningsadverbialet som et uttrykk for at det er (og *bør være*) rom for forhandlinger mellom de politiske partiene i denne sammenhengen.

Hovedargumentet i teksten rekonstrueres slik:

Argumenter i teksten retter seg mot at Norge bør bidra mer, men også *på hvilken måte* dette bør skje rent politisk. Den foretrukne løsningen ifølge VG er et bredt forlik mellom regjeringspartiene og opposisjonen (v. 15, 8). Et sentralt verdipremiss i teksten er dette: «Det er god norsk tradisjon i Norge å stå sammen om hovedlinjene i utenrikspolitikken» (v. 15, 10). De politiske spørsmålene settes altså i sammenheng med utenrikspolitiske tradisjoner. Tradisjon som karakteriseres som *god*. I denne sammenhengen er dette et nytt verdipremiss i VGs argumentasjon, som begrunner at et bredt forlik fremmes som det optimale.

Den neste rekken med argumenter knytter seg til *hvordan* og *hvorfor* Norge bør bidra mer. Denne delen starter med henvisning til en uttalelse fra daværende utenriksminister, Børge Brende, om at «vi kan hjelpe 20 ganger så mange i nærområdene, sammenliknet med å ta flyktninger til Norge» (v. 15, 11). Videre presiseres det at «økning i bistanden til nærområdene er det viktigste Norge kan gjøre nå» (v. 15, 13). Så fremheves det at vi ikke kan gjøre *enten/eller*: «Men dette er ikke et spørsmål om enten å hjelpe flyktningene i Midtøsten, eller å ta flere hit. Vi står overfor den største flyktningstrømmen siden 2. verdenskrig og situasjonen er så prekær og alvorlig at vi må gjøre begge deler» (v. 15, 14). VG er altså tydelige på at man også bør ta imot *flere*.

Situasjonelle premisser i teksten tar utgangspunkt i den overordnede norske politiske konteksten og situasjonen i Syria, nabolandene og i Middelhavet. Samtidig fremmes verdipremisser i den sammenhengen. Den vanskelige situasjonen bør ikke lede til handlingslammelse, presiserer VG: «At det ikke finnes enkle og raske løsninger må ikke lede til apati» (v. 15, 17). Følgende setning er uthevet i teksten (kun på nett): «Vi kan ikke bare overlate til Italia å redde liv i Middelhavet, eller la Libanon og Jordan være alene om å ta ansvar for millioner av flyktninger» (v. 15, 15 og 20). At Norge som del av verdenssamfunnet må ta mer ansvar, fremsettes som en moralsk forpliktelse.

I tekstens påstand «Vi mener at et bredt forlik mellom regjeringspartiene og opposisjonen er langt å foretrekke fremfor en situasjon der flyktningenes skjebne blir brikker i et partipolitisk spill» (v. 15, 8), etableres i realiteten et virkelighetsbilde om to potensielle politiske utfall: 1) Bredt forlik mellom regjeringspartiene og opposisjonen (altså, «god norsk tradisjon om å stå sammen»), og 2) En situasjon der flyktningenes skjebne blir brikker i et partipolitisk spill. *Hvem* eller *hva* som eventuelt vil lide av det politiske spillet kommer ikke klart frem av setningen. For hvem vil en situasjon med *politisk spill* potensielt ha negative konsekvenser? Syriske flykninger omtales som skjebnene i sammenhengen og fremstår som de potensielle 'ofrene' i setningen. En politisk situasjon der Stortinget krever 10.000 flyktninger til Norge over to år, må likevel kunne oppfattes som noe *positivt* for (noen)

flyktningers skjebner. Det nærliggende er å tolke setningen som et uttrykk for at det politiske spillet ikke er å foretrekke av hensyn til den politiske situasjonen i Norge, i siste instans av hensyn til Norge og de som bor her.

I påstanden (v. 15, 8) ligger latente virkelighetsoppfatninger og synspunkter som ikke begrunnes nærmere. VG fremhever at politisk spill ikke er ønskelig. For det første kan man spørre seg hva som egentlig menes med *politisk spill* i denne sammenhengen. Er det selve *konkurransen* mellom de politiske partene som er ufordelaktig? Og for hvem? Setningen åpner for flere tolkninger. Mener VG at *spill* i seg selv vil komme i veien for sunn fornuft og gode politiske beslutninger? Eller kan *spill* og det som måtte medfølge, gjøre det vanskeligere for syriske flyktninger å få det godt i Norge? Det kan synes som om VG ønsker å påpeke at det er fare for at syriske flyktningers skjebner blir 'reduisert' til symbolpolitikk eller maktspill mellom de politiske partiene. Oppfattes i så måte selve forslaget om 10.000 kvoteflyktninger som et slags *spill* eller som symbolpolitikk? Er det flyktninger, norsk politikk, norsk offentlighet eller det norske folk som ikke har godt av et slikt *spill*? Handler det om at temaet er så betent og komplisert at man ikke bør nøre opp under politisk dragkamp og skarpe offentlige diskusjoner? Man må også spørre seg: Må det ikke *politisk spill* til, for å komme til et «bredt forlik»? Når er det i så fall at graden av det politiske spillet blir problematisk og går på bekostning av «gode tradisjoner»?

Svarene på spørsmålene i avsnittet over er nødvendigvis sammensatte. Når de unnlates å bli gjort rede for, kan det ses i sammenheng med den omfattende problematikken som teksten bare så vidt skraper i. Utelatelse av redegjørelse og begrunnelse tilsier likevel at spørsmålene skal ha vedtatte svar. Altså at dette er spørsmål som er ferdig diskutert. VG fremsetter argumenter som om det nå har vært en tilstrekkelig debatt om syriske kvoteflyktninger og at tiden er moden for å bli enige. Samtidig forflyttes fokus *fra* syriske flyktninger, *til* Norge.

Belegg for argumentet for bredt forlik er verdipremisset om den gode tradisjonen om å stå sammen i utenrikspolitikken. *Konsensus* brukes ofte som og om et «ideal» for norsk utenrikspolitik, og VG fremmer god norsk tradisjon om å stå sammen i utenrikspolitiske og innvandringspolitiske sammenhenger. VG fremsetter dette som overordnet, ønsket politisk handling. Med det opprettholder VG et konsensusideal. Et latent syn i teksten blir følgelig også at god norsk tradisjon om å stå sammen er *viktigere* enn at Norge tar imot 10.000 flyktninger over to år. Det uttales ikke eksplisitt, heller ikke *hvorfor* begrunnes nærmere. Det i seg selv har en overbevisende kraft, fordi virkelighetsoppfatningen fremstår som selvsagt. At konsensusidealet er det trumfende ligger altså innforstått i VGs argumentasjon.

Sjursen (2015) har undersøkt konsensus i norsk utenrikspolitikk og fremhever at: «Et minimumsvilkår for en kvalifisert konsensus er at det har vært en forutgående fri og åpen debatt, en gjensidig menings- og informasjonsutveksling» (s. 219). Fra et normativt perspektiv er en kvalifisert konsensus altså argumentativt frembrakt. I denne saken etablerer VG bredt forlik som et ønsket alternativ, som om de underliggende forutsetningene er ferdig diskutert. I stedet for å fremsette ulike syn og motargumenter i sammenhengen, argumenter *for* eller *mot* det konkrete politiske handlingsforslaget om at Norge skal ta imot 10.000 flyktninger, fremsettes argumenter *for* et bredt forlik og argumenter *for* å hjelpe i nærområdene. På den måten unngår VG å ta direkte stilling til handlingsforslaget.

I teksten brukes hovedsakelig spill-metaphoren som argument for bredt forlik. VG stiller seg kritisk til politisk spill. Dette fremstår selvmotsigende. For det første må en kompromissinnngåelse i seg selv sies å involvere en form for politisk spill. VGs påstand fremstår også selvmotsigende fordi de selv går inn og diskuterer det politiske spillet. Hvordan politikerne kan oppnå det brede forliket, beskrives slik: «For å få dette til må regjeringen vise vilje til å øke kvotene, samtidig som opposisjonen er fleksibel i sine krav» (v. 15, 9). VG uttrykker altså at de tar avstand fra politisk spill, samtidig som de selv fokuserer på politisk spill.

6.3.4. Overbevisende definisjoner og aktørbildet i teksten

Overbevisende definisjoner kommer blant annet til uttrykk i ordvalg som beskriver situasjonen i Syria og naboland, og situasjonen for mennesker på flukt over Middelhavet. Dette er kategoriseringer som i seg selv er med på å etablere at Norge bør bidra. Situasjonen i Middelhavet omtales som *desperat* og situasjonen i Syria og Irak omtales som en 'humanitær krise' (v. 15, 2). I teksten inngår syriske flyktninger i en større sammenheng, i «den største flyktningstrømmen siden 2. verdenskrig» (v. 15, 14). Metaforbruken får situasjonen til å fremstå overveldende. At situasjonen til syriske flyktninger ikke forklares i større grad i teksten, kan i seg selv tolkes som et uttrykk for at 'krise-bildet' anses som allerede godt etablert i befolkningen (hos VGs lesere). Samtidig gjør det det 'enklere' å rettferdiggjøre et overordnet syn om at bredt forlik er å foretrekke. Helt spesifikt, omtales *syriske flyktninger* kun som «skjebner» som kan bli «brikker i et politisk spill». Syriske flyktninger linkes altså hovedsakelig til en norsk politisk kontekst.

Flere aktører etableres i teksten. *Norge* etableres som et land med gode utenrikspolitiske tradisjoner, med internasjonale forpliktelser og forpliktelser til EU. Et styrket internasjonalt samarbeid fremheves som «eneste måte å håndtere utfordringer av slike dimensjoner» (v. 15,

19). Norges avgjørende betydning i sammenhengen reduseres altså i denne teksten, sammenliknet med tidligere teksters kategorisering av landet som en «humanitær stormakt» (sak 1 og 2). Samtidig fremheves det tydelig at: «Norge kan ikke løse problemene, men avhjelpe noen av konsekvensene» (v. 15, 18). Aktørbildet som skapes er at det Norge gjør har en betydning i sammenhengen, og at Norge derfor bør ta større ansvar.

Politikerne som nevnes i teksten er blant annet statsministeren. Solberg etableres som den som må ta initiativ til at Norge skal påta seg et større ansvar. Hun oppfordres til å handle. Utenriksminister Brende fremstilles som en troverdig kilde som fremhever at bistand til nærområder er viktigst, et synspunkt VG støtter. VG er tilsynelatende enige med både Brende og Støre i denne teksten. Støre fremstilles som en som har moderert seg i en retning VG støtter. Dette er interessant tatt i betraktning den andre lederartikkelen i Utvalg 2a (sak 2). Den gang, ti dager tidligere, var VG eksplisitte i sin støtte til Støre. Støres egen modifisering i tiden fra landsmøtet og til nå påpekes i teksten, først og fremst i sammenheng med VGs argument om at bredt forlik er å foretrekke. Modifiseringen kommenteres ikke nærmere, men fremmes som en naturlig og fornuftig vending – som om VG alltid har syntes å mene det samme. En effektiv måte å forflytte mening på, som ikke reiser spørsmål ved det som har blitt ment og hvorfor det ikke lenger passer. VG endrer standpunkt og lar det stå ubemerket. Hågvar var inne på dette sine analyser, nemlig at «VG-tekstene etablerer aktøren VG som en homogen, enhetlig avsender som utad taler med én tunge – til tross for at denne tungen motsier seg selv til stadighet» (2003, s. 354). Dette illustrerer også emneforskyvningen fra syriske flyktnings situasjon til vår hjemlige politiske situasjon.

6.3.5. Modelleleser og -avsender

VG posisjonerer seg også i denne saken som en aktør med sterk stemme i offentligheten. De etablerer seg som en rådgivende instans allerede i overskriften: «Hva Norge bør gjøre». De modale hjelpeverbene knyttet til hva Norge *må* eller *bør* gjøre, skaper en oppfordrende og forlangende tone overfor beslutningstakerne. VG etablerer seg som en aktør som gir råd til politikerne om hva som er riktige handlinger av og for Norge. Samtidig inntar VG en posisjon som slags overordnet moralsk vokter.

Helt mot slutten av verbalteksten trekkes en annen sak inn i sammenhengen som kan forstås som beslektet rent tematisk. Det står følgende: «Snart sender norske myndigheter et skip til Middelhavet, som et konkret bidrag til EUs maritime operasjon. Vi forventer at skipet også vil delta i søk- og redningsoperasjoner» (v. 15, 22-23). Dette omhandler regjeringens beslutning (22.april 2015) om at Norge skal sende et sivilt skip i operasjonen Triton. Et skip

som skal bidra i redningsaksjoner i Middelhavet. VG fremlegger her et slags krav til norske politikere (regjeringen) om hva skipet skal gjøre, og etablerer seg selv som en overvåkende instans, en vaktbikkje. VG fremmer altså seg selv som en aktør som *passer på*, på vegne det norske folk.

6.3.6. Visuelle ressurser

Illustrasjonen som følger saken er en karikaturtegning. I motsetning til pressefotoets tradisjonelle funksjon med å vise verden slik den er, knytter karikaturen seg til andre sosiale konvensjoner. En karikatur forventes gjerne å kommentere, ironisere og/eller vurdere aktuelle hendelser og personer (Skovholt & Veum, 2015). Det er en sjanger man forbinder med politisk kommentarjournalistikk.

Karikaturen som følger saken, er en fremstilling av Støre, tegnet av Roar Hansen. Støre er fremstilt med karakteristisk nese, dress, flosshatt og rødt skjerf. Plagg som i seg selv representerer motstridende symboler. Flosshatt og dress forbinder man med en fornem, rik mann, mens det røde skjerfet må knyttes til sosialistisk symbolikk. I karikaturen skuer Støre ut over havet fra et skip på sjøen. Et skip som i lys av verbalteksten, *kan* forstås som det norske skipet som skal bidra i Middelhavet. Skipet er merket med «dialogue». *Dialog* er på sett og vis det Støre nå tar til orde for, når han nå ønsker en dugnad for de politiske partiene. Forfranskningen vekker for øvrig assosiasjoner til Støres såkalte prestisjeutdanning i Frankrike. Samtidig skapes enda en elitemarkør og link til resten Europa og EU, altså situasjonen som en større kontekst og Norge som del av denne.

På skipet er en slags logo liknende en menneskeskikkelse. En utydelig menneskeskikkelse, som i mine øyne ser ut til å skrike og klamre seg til skipet. Det kan tolkes som en symbolsk illustrasjon av flyktningssituasjonen, og som noe det er vanskelig å forholde seg til, noe/noen som skriker etter hjelp - som en nærmest truende skygge (for Støre og/eller betrakter).

Harselering med politikere er i tråd med karikaturens sjangernormer, og denne karikaturen harselerer med Støre. I en snakkeboble fra Støre står det: «- Dere skal alle få bo på Ris i Vestre Aker!» Et utsagn som også spiller på hans sosiokulturelle bakgrunn. Utsagnet får Støre til å virke naiv og flåsete, som en litt dum «vestkantfyr» fra Ris. Dette må tolkes som en latterliggjøring av Støres tidligere utspill, altså som rettet mot landsmøtevedtaket om 10.000 kvoteflyktninger over to år. Karikaturen bygger opp under en forståelse av Støre og av selve vedtaket som noe som har vært urealistisk og naivt. Det er påfallende at VG nå velger å bruke en karikaturtegning med Støre som hovedaktør. Det fremstår som en vending i lys av

den andre lederartikkelen (sak 2), der et foto av Støre bygger opp om hans image som politiker. Nå latterliggjøres Støre, og VG rokker ved Støres ethos. Verbalteksten i kombinasjon med visuelle ressurser etablerer Støre som en som *var* urealistisk, men som nå har tatt til fornuften.

6.3.8 Oppsummering

VG posisjonerer seg også i denne lederen som en rådgivende instans overfor norske politikere. I teksten argumenteres det for hva Norge bør gjøre og på hvilken måte. Teksten oppfordrer til politisk handling. Bistand til nærområdene fremheves som det viktigste grepet, men VG oppfordrer også Solberg til å åpne for å ta imot flere flyktninger til Norge. VG sympatiserer med budskap fra både Brende og Støre, det vil si Støres senere utspill om bredt forlik.

Politisk spill fremsettes som noe negativt i teksten. Samtidig diskuteres det hvordan et bredt forlik kan oppnås. VG går altså selv til kjernen av det som kan forstås som politisk spill. Den ønskede, overordnede politiske løsningen er et bredt forlik med utgangspunkt i at det er god norsk tradisjon å stå sammen i utenrikspolitiske spørsmål. Det er tradisjon for konsensus i norsk utenrikspolitikk, og VG henter fram dette idealet. Dette verdipremisset kan forstås som et nytt tema i diskusjonene, og legges til grunn for argumentasjonen for et bredt forlik.

En latent virkelighetsoppfatning er at konsensus i norsk utenrikspolitikk, altså bredt forlik, er viktigere enn at Norge tar imot 10.000 kvoteflyktninger. I dette ligger også et uuttalt premiss som ikke diskuteres, nemlig at Norge ikke kan bidra mer i Syria og nærområdene og ta imot 10.000 kvoteflyktninger. Utelatelse av redegjøring og påstander som ikke utdypes eksplisitt, kan i seg selv forstås som overbevisende definisjoner i teksten. Samtidig hopper man over motargumenter i sammenhengen. Det er ingen argumenter *mot* 10.000 kvoteflyktninger, bare *for* forlik og *for* at hjelp i nærområdene er viktigst. Dette blir en konsekvens av temaforflytningen. I denne saken flyttes fokus fra syriske flyktninger, til den norske politiske konteksten. Ved å trekke inn nye temaer lukkes uten videre de gamle. Problemstillinger og premisser som *var* relevante, viker for etableringer av nye problemstillinger og premisser.

Dugnadsperspektivet som tidligere har blitt etablert i form av å stå sammen om å ta imot og hjelpe flere syriske flyktninger, viker for en ny dugnadsånd. Nå er målet å bli enige og komme til et bredt forlik. Det å stå sammen i midten utgjør en ny form for dugnad.

6.4. Sak 4: «Den gode vilje er ikke nok»

Publisert: VG papir, s. 2-3 og VG Nett (pluss). 02.mai 2015.

Sjanger: Kommentar.

VG-kommentator: Hanne Skartveit.

Vedlegg 4. Segmentering: Vedlegg 16.

6.4.1. Kort etablering

«Den gode vilje er ikke nok» (02.05.2015) er en kommentar av politisk redaktør i VG, Hanne Skartveit. Teksten tar utgangspunkt i den politiske situasjonen i Norge vedrørende Stortingets flertall for at Norge skal ta imot 10.000 flyktninger over to år. I kommentaren både analyserer og forutser Skartveit hva som *kan* skje rent politisk. Samtidig argumenteres det for hva som *bør* skje.

6.4.2. Tekstuell kontekst

Denne saken har vært bak betalingsmur på nett. I skrivende stund ligger den også åpent på vg.no. Jeg har forespurt VG, men ikke fått informasjon om hvor lenge den i realiteten bare lå bak betalingsmur. Kommentaren til Skartveit fremmer perspektiver i en sak som allerede var høyt på dagsorden, og det er VGs politiske redaktør som ytrer seg. Man må altså kunne anta at VG anså kommentaren som en god sak med egenart, jf. kapittel 3.4.5. om VGs uttalte prosedyrer for betalte og åpne saker på nett. I Hågvars (2016) intervjuer ble «temasak» trukket frem som en sak VG gjerne legger bak betalingsmur på nett: «En temasak er en nyhet som egner seg for debatt, og som redaksjonen ønsker å rette oppmerksomheten mot. Den kan sette et nytt tema på dagsordenen eller videreutvikle et tema som alt er oppe» (s. 90).

Teksten er kommentar-merket og trekker på flere overordnede tekstnormer for sjangeren. I teksten diskuteres en aktuell problemstilling, bakgrunnsinformasjon etableres, og teksten er argumenterende i formen (Alnæs, u.å.). Ingressen etablerer den politiske konteksten og journalistens analyserende innfallsvinkel. Brødteksten bygger opp til en konklusjon. Stilen er muntlig og til dels personlig.

6.4.3. Argumentasjonsanalyse, overbevisende definisjoner og aktørbildet i teksten

Kommentaren etablerer og analyserer de politiske diskusjonene knyttet til Norges bidrag overfor syriske flyktninger. Teksten er sammensatt av påstander og argumenter på flere nivåer. Samtidig bygger den opp om en helhet og det jeg analyserer som et overordnet hovedargument. I teksten etableres aktører i argumentasjonen på en måte som er med på å skape overbevisende definisjoner. Dette er sammenvevete elementer i teksten, og derfor jeg

finner det hensiktsmessig å samle argumentasjonsanalyse og analysene av overbevisende definisjoner og hovedaktører i teksten her.

I teksten etableres synspunkter knyttet til hvordan og hvorfor Norge bør bidra for syriske flyktninger. På nåværende tidspunkt tilsier den politiske situasjonen at Norge kommer til å bidra mer, på en eller annen måte. Dette forutsettes i teksten, med utgangspunkt i at Stortinget har flertall for å ta imot 10.000 kvoteflyktninger. På hvilken måte Norge faktisk vil bidra, er altså ikke avklart. Et tydelig standpunkt i kommentaren er at man hjelper *flest* i nærområdene. Samtidig fremheves det som nødvendig at man tar imot flere syriske kvoteflyktninger til Norge enn det som ble vedtatt i 2014.

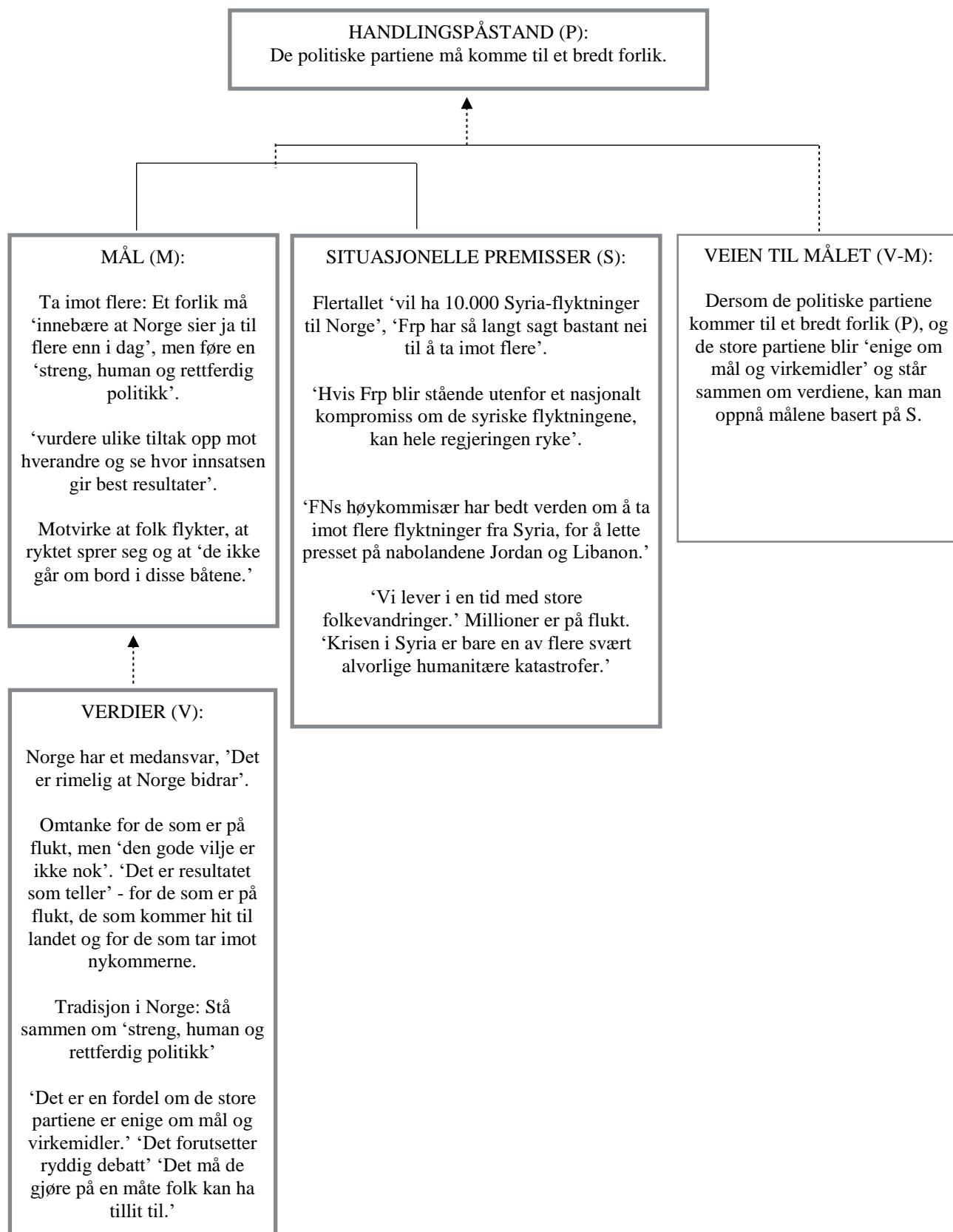
Teksten forholder seg i stor grad til problematikken i lys av den norske politiske konteksten. I ingressen fremmes Frp som en avgjørende aktør: «Hvis Frp blir stående utenfor et nasjonalt kompromiss om de syriske flyktningene, kan hele regjeringen ryke» (v. 16, 2). Det fremheves at Frps landsmøte er om hjørnet, og at Fpu har tatt til orde for at Norge ikke skal ta imot flere kvoteflyktninger. Det etableres at et eventuelt forlik mellom de politiske partiene vil måtte innebære at Norge tar imot flere kvoteflyktninger, i og med at stortingsflertallet ønsker 10.000: «Et forlik må derfor nødvendigvis innebære at Norge sier ja til flere enn i dag» (v. 16, 13-14).

Et sentralt verdipremiss i teksten er tradisjon om å stå sammen om asyl- og flyktningpolitikk. I teksten fremstår et *bredt forlik* mellom de politiske partiene som den overordnede og sannsynlige politiske *løsningen*. Dette fremmes først og fremst som spådom: «Jeg tror det kan bli et bredt forlik i spørsmålet om Syria-flyktningene» (v. 16, 58). Det blir også fremmet som den foretrukne løsningen: «Det er en fordel om de store partiene er enige om mål og virkemidler. Høyre og Ap har tradisjonelt stått sammen om en streng, human og rettferdig politikk på dette feltet. De har balansert ulike hensyn opp mot hverandre, og har i all hovedsak hatt støtte hos folk flest (v. 16, 69-71)». Jeg tolker oppnåelse av *bredt forlik* som den overordnede handlingspåstanden i Skartveits kommentar. Bak dette ligger altså et syn om at det ikke er ønskelig med en regjeringsskifte, men dette presiseres aldri eksplisitt i teksten.

I teksten drøftes det hvordan de politiske partiene kan komme frem til et bredt forlik. Skartveit skriver blant annet: «Det er ikke spørsmål om alt eller ingenting» (v. 16, 56). I sammenhengen dette står, er det nærliggende å tolke *alt* som 10.000 kvoteflyktninger i løpet av to år, og *ingenting* som ingen økning i antall kvoteflyktninger. Videre listes konkrete handlingsalternativer: «En mulighet noen snakker om, er at de kvoteflyktningene Norge allerede har sagt ja til, kan gå inn det totale antallet. Flyktningene kan fordeles over flere år. Det kan legges inn andre typer bistand, som mer medisinsk hjelp i nærområdene, og økte

nødhjelpsbevilgninger» (v. 16, 60-62). Disse handlingsalternativene fremstår som journalistens tenkte delmål for å oppnå bredt forlik. Dette er også spådom, som fremmes om en fremtidig tilstand Skartveit kan se for seg og anerkjenner. Skartveits eneste konkrete alternativ til sin egen spådom, er at regjeringen ryker (jf. ingressen, v. 16, 2).

Situasjonelle premisser tar utgangspunkt i verdens flyktningsituasjon, Norges internasjonale forpliktelser, situasjonen i Middelhavet og det politiske landskapet i Norge. I teksten etableres en rekke aktører, blant annet norske politiske partier og partiledere. Den overordnede handlende aktøren fremstår som de politiske partiene, samlet, men med særlig fokus på de største, Høyre og Ap, med Frp som et usikkert kort. Aktørene vurderes og utgjør et rollegalleri som uttrykker og underbygger journalistens egne synspunkter i saken. Overbevisende definisjoner og situasjonsbeskrivelser kan sies å gjøre det samme, som jeg kommer tilbake til i påfølgende avsnitt. Først en rekonstruksjon av det jeg forstår som tekstens hovedargument:

Kommentatoren fremmer en *pragmatisk* tilnærming til problematikken. Nettopp resultatene av politikken som gjennomføres, er det Skartveit retter perspektiv mot avslutningsvis: «Det må være resultatene som teller. Resultatene for de som er på flukt. For de som kommer hit til landet. Og for de som tar imot nykommerne» (v. 16, 73-76). Siste setning her uttrykker et sentralt tema i teksten, nemlig at det også må være resultatet for Norge som teller.

10.000 kvoteflyktninger over to år forfektes *ikke* som en ønsket løsning i teksten, tvert imot, Skartveit uttrykker støtte til strengere politikk enn flertallet på Stortinget har tatt til orde for. Hun retter seg blant annet mot Støre i denne sammenhengen. En deloverskrift er: «Støre tar feil» (v. 16, 11). Skartveit sikter til en påstand som Støre - men også VG selv i sak 1, 2 og 3 - har fremhevet ved tidligere anledninger: «Jonas Gahr Støre sa i Stortinget denne uken at man ikke kan sette de to opp mot hverandre; hjelpe i nærområdene eller ta flere flyktninger til Norge» (v. 16, 24). Skartveit bryter ned påstanden: «Selvsagt kan man sette dette opp mot hverandre. Politikk handler om å prioritere, om å vurdere ulike tiltak opp mot hverandre og se hvor innsatsen gir best resultater. Nettopp denne avveieingen går til kjernen av den internasjonale flyktningpolitikken» (v. 16, 26-28). Av teksten skapes et virkelighetsbilde av at det ikke er et reelt alternativ å hjelpe ‘maksimalt’ i nærområdene *og* ta imot 10.000 kvoteflyktninger. Det ene må gå på bekostning av det andre. Overskriften i seg selv, «Den gode vilje er ikke nok», kan tolkes som rettet mot Støre og andre med hans ståsted. Overskriften i samspill med verbalteksten fremstår nærmest som kritikk av forslaget om 10.000 kvoteflyktninger. En kritisk formening om at forslaget har vært tuftet på en god intensjon uten å være resultat- og konsekvensorientert.

Mot slutten av teksten foretar dessuten Skartveit en slags korrigerende av Støres utspill under Aps landsmøte. Støre uttalte følgende: «Arbeiderpartiet vil føre en human, rettferdig og *konsekvent* flyktning – og asylpolitikk» (17.04.2015).⁸ Inntil dette har Ap over lengre tid omtalt egen asyl- og innvandringspolitikk som *streng* (fremfor *konsekvent*), som jeg var inne på i kapittel 5. Både i deloverskriften i Skartveits tekst: «Streng, human og rettferdig» (v. 16, 63), men også i brødteksten, uttrykker journalisten støtte til den tidligere retorikken: «Høyre og Ap har tradisjonelt stått sammen om en streng, human og rettferdig politikk på dette feltet» (v. 16, 70). I teksten sies det eksplisitt at det er «[...] en fordel om de store partiene er enige om mål og virkemidler» (v. 16, 69). Overskriftens innhold hentes opp i denne sammenhengen: «Begge partiene (Høyre og Ap, *min kommentar*) har visst at det ikke er nok å

⁸ Se for eksempel: Sak 5 i Utvalg 2b, Vedlegg 5.

ville det gode» (v. 16, 72). Støre fremstilles altså som en som på et tidspunkt *bare* ville det gode. Støre har villet det gode, og det trumfet fornuften. Den gode viljen, som i seg selv ikke er 'nok', må forstås som forslaget om 10.000 kvoteflyktninger. Skartveit rokker ved Støres ethos og ved fornuftstenkningen bak stortingsflertallets handlingsforslag.

At Skartveit ikke oppfatter 10.000 kvoteflyktninger som fornuftig, kommer også til uttrykk i hvordan hun gir andre sentrale aktører medhold i at man hjelper flest i nærområdene. Det er nærliggende å tolke dette i sammenheng med et overordnet syn om at en situasjon som kan lede til regjeringskrise, ikke er fornuftig, og som et uttrykk for at Skartveit går inn for å støtte Solbergs koalisjon. Som i sak 3, opprettholdes et konsensusideal: Synspunktet om at norske politikere skal holde fast ved tradisjonen om å stå sammen «på midten» i politiske spørsmål av denne typen. I dette tilfellet innebærer det å imøtekomme Frps posisjon. Altså blir dette viktigere enn at Norge tar imot 10.000 kvoteflyktninger.

Innledningsvis gir Skartveit Frp medhold i et sentralt poeng: «Frp har rett i at Norge kan hjelpe flest flyktninger hvis vi gjør det i deres egne nærområder» (v. 16, 3). Skartveit underbygger dette synspunktet når hun omtaler Solberg: «I Venstre og KrF vet de at statsministeren aldri har hatt noe imot mennesker med røtter langt fra Norge. Når Solberg vil gi hjelp der flyktningene er fremfor å ta dem til Norge, er det fordi hun mener det er slik Norge kan hjelpe flest mulig, best mulig» (v. 16, 22-23). Journalisten etablerer Solberg som en aktør som vil det beste for flyktningene. Skartveit støtter og anerkjenner Solbergs politiske prosjekt og posisjon i saken. Samtidig antydes det at noen *andre* har en annen intensjon bak samme posisjon, at noen «har noe imot mennesker med røtter langt fra Norge». Skartveit sår altså tvil om Frps bakenforliggende motiver for samme argument. Støtten til Solberg kan også forstås som implisitt kritikk av Støre, som ikke *ser* helheten som Solberg. Solberg etableres som aktøren som vil det gode, og som i tillegg er rasjonell. Hun etableres dessuten som aktøren som *inviterer* til løsning: «Før helgen inviterte statsminister Erna Solberg til et bredt forlik i Stortinget» (v. 16, 12). At Støre selv har uttalt at Ap ønsker å forhandle frem et bredt forlik, nevnes ikke.

Kategoriseringer i teksten skiller seg noe fra de andre tekstene i utvalget. Ikke minst med utgangspunkt i hvordan flyktnings situasjonen for syrere kategoriseres. Situasjonen i Syria omtales slik: «Krisen i Syria er bare en av flere svært alvorlige humanitære katastrofer» (v. 16, 30). Dette er en annerledes måte å betegne situasjonen på, spesielt i lys av sak 1 og 2, der situasjonen ble omtalt som «vår tids største humanitære krise». I sak 3 ble den globale situasjonen omtalt som «den største flyktningstrømmen siden 2. verdenskrig». Kriseomfanget

som knytter seg spesifikt til situasjonen for syriske flyktninger, reduseres i Skartveits tekst. I lys av FNs omtale av situasjonen som «vår tids største humanitære krise», fremstår Skartveits beskrivelse som en reduksjon av problemomfanget for syriske flyktninger.

Mens krisen i Syria betegnes som «en av mange», omtales Norges rolle i sammenhengen slik: «Dette krever internasjonalt samarbeid. Det er lite norske politikere kan gjøre alene» (v. 16, 47-48). Norges avgjørende betydning i verdenssammenheng reduseres i forhold til kategoriseringen av Norge som en «humanitær stormakt» i sak 1 og 2. Skartveit etablerer et mer realistisk bilde av Norges rolle i verden. Hun tar avstand fra en fornorsket verdensanskuelse om Norge som en humanitær stormakt.

I teksten inkluderes situasjonen i Middelhavet i sammenhengen. Mennesker på flukt omtales samlet: «Millioner av mennesker drømmer om å komme seg vekk for å skape et bedre liv for seg selv og familien». Og videre: «Mange av de som kommer i dårlige båter over Middelhavet, er nettopp mennesker som drømmer om et bedre liv. De er ikke forfulgt, de oppfyller ikke de strenge kriteriene for å få asyl eller opphold på annet grunnlag» (v. 16, 33, 36-37). Parallelt uttrykker journalisten medfølelse og forståelse for menneskene som 'drømmer om bedre liv': «Hvis jeg kunne, ville jeg krysset ørkener og hav, jeg ville løyet og bedratt, alt for å redde barna mine unna fattigdom og sult» (v. 16, 35). Journalisten etablerer at hun har forståelse for og empati med mennesker som flykter. En pathos-ladet tilnærming som samtidig underbygger journalistens ethos i sammenhengen. Denne delen av teksten fungerer etablerende for journalistens pragmatiske tilnærming om at fornuft må trumfe følelser. Et underliggende budskap er at vi ikke kan hjelpe *alle*.

For det første, *kan* denne delen av teksten oppfattes som et slags forsøk på å oppklare hvem de politiske forhandlingene faktisk omfatter (eller bør omfatte), i lys av dette oppsummerende synspunktet: «Flyktninger fra Syria, og forfulgte minoriteter i Midtøsten og mange afrikanske land må få forrang i et Europa der det ikke er plass til alle som ønsker å komme hit» (v. 16, 38). Dette fremstår likevel innlysende. Det ligger også en implisitt formening i setningen, om at mange *ikke* fortjener å få opphold. Men hvilke? Hvem er de 10.000 kvoteflyktningene i motsetning til noen andre? De politiske diskusjonene Skartveit har etablert i teksten frem til nå omhandler utelukkende *syriske flyktninger*, ikke minst kvoteflyktninger. I teksten beveger Skartveit seg innom parallell problematikk og et tema på siden av hva denne saken handler om. Som Vevstad (2017) fremhevet; migrasjonsdebatt og flyktningdebatt ble vevet sammen. Skartveit skaper i en større debatt som omfatter mer enn Norges rolle overfor syriske flyktninger. Samtidig skapes et forvirrende bilde av saken som diskuteres. Setningen fungerer riktignok underbyggende og 'rettferdiggjørende' for den

pragmatiske, resultatorienterte tilnærmingen Skartveit anerkjenner: «Spørsmålet er alltid hvor mange, og hvilke kriterier som skal legges til grunn for dem som skal få bli i Norge» (v. 16, 57).

I teksten ligger et latent syn på at en restriktiv flyktningpolitikk i Norge kan være konstruktivt for verdenssituasjonen og for de som vurderer å flykte (de som drømmer om bedre liv). Det kommer blant annet til uttrykk her: «Samtidig når informasjon om velstand i rike land ut til hver krok av verden» (v. 16, 31). Senere i teksten står følgende: «[...] gi flyktningene et realistisk bilde av hva som møter dem dersom de drar. Altfor mange får drømmene knust. De har brukt opp familiens sparepenger, og blir sendt hjem igjen, uten håp, og enda fattigere enn da de dro» (v. 16, 43-45). Dette fremmes som noe journalisten vil at Norge skal bidra til å unngå. Det fungerer i praksis som belegg til påstanden om at det er viktigst å hjelpe flere i nærområdene (og dermed: Ikke nødvendigvis ta imot 10.000 flyktninger over to år). Dette må tolkes som uttrykk for at Norge ikke bør ta imot 'for mange', for å motvirke et rykte som i seg selv kan friste mennesker til å flykte. Skartveit uttrykker at den totale migrasjonsstrømmen kan bli avhjulpet ved at Norge fører en restriktiv politikk overfor syriske kvoteflyktninger. Sånn sett blir temasammenblandingen også relevant for argumentasjonen som knytter seg til spørsmålet om kvoteflyktninger.

At alle som flykter over Middelhavet inkluderes i teksten, har nødvendigvis sammenheng med den overordnede konteksten, den svært kritiske situasjonen i Middelhavet (og dekningen av denne) i og rundt samme tidsrom. En situasjon som i seg selv kan ha blitt oppfattet som et uunnværlig tema i en flyktningrelatert sammenheng der og da. Temaskiftet og temasammenblandingen skaper likevel et utydelig bilde av hva og hvem diskusjonene og saken omfatter. Et bilde som bidrar til å legitimere synet om at Norge ikke bør ta imot 10.000 kvoteflyktninger, men heller komme til en politisk løsning som viderefører en «streng, human og rettferdig» asyl- og flyktningpolitikk.

6.4.4. Modelleser og -avsender

Teksten er skrevet med lettfattelig språk, med korte setninger og enkle formuleringer. Den gir et overordnet bilde av den norske politiske konteksten der og da. Dette taler for at teksten er ment å appellere bredt, til «folk flest». Synene som ytres, synes også å favne bredt, særlig tatt i betraktning politiske meningsmålinger utført etter Aps landsmøte, som viser at Ap faller.

Teksten bærer preg av høy epistemisk modalitet i måten omstendigheter utenfor Norge etableres. Samtidig knyttes det forbehold til den norske politiske konteksten, i forhold til hva som *vil* og *kan* skje - hva Frp vil vedta på landsmøtet, hva som kan bli utfallet av politiske

forhandlinger, osv. De modale hjelpeverbene brukes som uttrykk for sannsynlighet og mulighet. Modale hjelpeverb som *må* og *bør* preger ikke teksten, men mot slutten heter det: «Det må være resultatene som teller». I dette ligger en oppfordrende tilnærming til politikerne om at de må være resultatorienterte. Samtidig er teksten ladet med konnotasjoner og aktøretableringer som uttrykker hva journalisten selv anerkjenner som gode løsninger og ikke. På den måten blir teksten oppfordrende i formen også underveis.

Sannsynlige og mulige utfall fremstår som muligheter journalisten anerkjenner. Dette kommer blant annet til uttrykk i hvordan journalisten *ikke* anerkjenner ‘den gode vilje’ alene. Journalisten fremstår kritisk og spørrende overfor Frp, Siv Jensen og Støre, og blir derfor spesielt oppfordrende overfor disse aktørene. På den måten retter teksten seg direkte mot beslutningstakerne. Det er mellom disse partene den politiske striden står, og i teksten etableres de som aktørene som kan stå i veien for eller muliggjøre et bredt forlik. Samtidig godkjennes Solbergs prosjekt. Teksten posisjonerer altså avsenderen som en aktør med definisjonsmakt, og en aktør som opptrer som overordnet politisk dommer.

6.4.5. Visuelle ressurser

En karikaturtegning av Roar Hansen følger saken. Her illustreres Solberg, Hareide, Jensen, Skei Grande og Støre. De er ombord i en livbåt som fires fra et skip. Dette må tolkes som et redningsskip i Middelhavet, en kontekst man forbinder med problematikken verbalteksten berører. Plasseringen av aktørene i en livbåt kan fremstå som en metafor for «redningsaksjonen» som det politiske Norge diskuterer. I denne illustrasjonen er det det politiske Norge, det vil si regjeringskoalisjonen, som skal reddes (eller ikke). Politikernes redningsaksjon utgjør altså en redningsaksjon i seg selv. Båten som henger i lufta, impliserer at dette kan ta ulike retninger.

I illustrasjonen uttaler Støre med flosshatten: «- Gjør klar for en nasjonal dugnad!» Dette underbygger budskapet og landsmøtevedtaket om at Norge må stå sammen om å ta imot 10.000 kvoteflyktninger. Støre står med ryggen til de andre politikerne. Mens de andre skuer utover havet, er Støres perspektiv rettet mot skipets skrog. Støre fremstilles som en med ryggen til flertallet, en som går sin egen vei. Det nærliggende er å tolke meningen med posituren som et uttrykk for at Støre ikke ser ‘riktig’ vei. Han ser, eller har ikke sett, det bakenforliggende eller det store bildet foran seg. Omtale av Støre som en «tåkefyrste» får vind i seilene i denne karikaturen.

Som i karikaturen i sak 3 fremstilles Støre som en naiv figur. Dette naive må tolkes som rettet mot landsmøtevedtaket om 10.000 kvoteflyktninger. Igjen harselerer VG med Støre og det han har ment. Det VG selv syntes å være enige i ved en tidligere anledning.

6.4.6. Oppsummering

Hvordan politikerne kan og bør komme til et bredt forlik er hovedtema i Skartveits kommentar. Selv om teksten også tar utgangspunkt i problematikk ‘utenfor’ Norge, er den norske politiske konteksten hovedtemaet. *Bredt forlik* fremmes som en sannsynlig løsning kommentatoren anerkjenner. Jeg forstår dette som den overordnede handlingspåstanden i teksten. En handlingspåstand som bygger på den underliggende handlingspåstanden om at flest hjelpes i nærområdene. Samtidig fremstilles handlingsforslaget om 10.000 kvoteflyktninger til Norge som en idé tuftet på god vilje, men som ikke er fornuftig og resultatorientert.

Kommentaren til Skartveit berører kompleks tematikk, og argumentasjonen i teksten er sammensatt. Et overordnet premiss om at regjeringssamarbeidet ikke bør ryke fremmes aldri eksplisitt, men synes å ligge til grunn for handlingspåstanden i teksten. Hvorfor dette ikke påpekes åpent og eksplisitt i argumentasjonen, forblir uvisst. Samtidig berøres parallell problematikk på en måte som kan gjøre det uklart hva og hvem diskusjonene egentlig omfatter. Dette gjør teksten komplisert å analysere.

I kommentaren går Skartveit til kjernen av det som må regnes som *politisk spill*. Landets fremste politikere og deres prosjekter vurderes. Situasjonen for syrere kommer i skyggen av den norske politiske konteksten. Rollegalleriet som etableres i verbalteksten og i karikaturen, underbygger journalistens egne synspunkter. Tekstskaperens underliggende synspunkter bakes inn i portrettering av politikere og deres argumentasjon. Hun tar stilling til politikernes standpunkter og posisjoner seg på parti med Solberg. Skartveit anerkjenner Solbergs gode vilje og fornuftsbaserte strategi om at man hjelper flest i nærområdene. Et konsensusideal fremholdes og forfektes. Overskriften, «Den gode vilje er ikke nok», i samspill med verbalteksten, etablerer et syn om at *noen* har villet det gode, men ikke vært fornuftige nok. *Noen* må forstås som de som har ønsket (og de som fremdeles ønsker) at Norge skal ta imot 10.000 kvoteflyktninger. Støre blir frontet som fanebærer i den sammenhengen. Skartveit rokker altså ved Støres ethos og selve fornuftstenkningen bak forslaget om 10.000 kvoteflyktninger til Norge.

Av teksten skapes et virkelighetsbilde av at det ikke er et reelt alternativ å hjelpe maksimalt i nærområdene og å ta imot 10.000 kvoteflyktninger. Det ene må gå på bekostning

av det andre. Samtidig forflyttes tema fra kvoteflyktninger til migrasjon generelt. Denne delen av teksten underbygger en pragmatisk tilnærming om at Norge bør føre en restriktiv flyktningspolitikk for at andre mennesker ikke skal fristes til å reise til Europa. Dette fungerer også som belegg for synet om at Norge ikke bør ta imot 10.000 kvoteflyktninger. Dermed anerkjennes og videreføres et ideologisk perspektiv om at restriktiv innvandringspolitikk er det beste for Norge. Med det nærmer Skartveit seg både Høyres og Frps posisjon i saken, og teksten fremstår som et forsvar for og som uttrykk for ønsket om å bevare den eksisterende regjeringskoalisjonen.

7. Overordnet meningsanalyse av Utvalg 2b

Utvalg 2a for tekst- og argumentasjonsanalysen var avgrenset til tekster som 1) fremmer *praktiske argumenter*, og 2) har politiske spørsmål knyttet til Norges bidrag overfor syriske flyktninger som *hovedtema*. Disse kriteriene ble innfridd i fire av ni saker i Utvalg 2. I de øvrige fem tekstene er ikke den politiske saken jeg forholder meg til hovedtema og/eller tekstene fremsetter ikke argumenter i forbindelse med saken. Tekstene må likevel forstås som kontekstetablerende, som intertekstuelle referanser og som etablerende for VGs perspektiver og forklaringsmodeller i forbindelse med relatert tematikk.

Disse fem tekstene utgjør Utvalg 2b. Det består av fire kommentarer og én lederartikkel. Her berøres temaer knyttet til migrasjons- og flyktningssituasjonen i tidsrommet, i en eller annen utstrekning. Av ressurs hensyn har jeg ikke anledning til inngående tekstanalyse, men etablerer det fremste meningsinnholdet i disse sakene. Det vil si meningsinnholdet som er relevant for konteksten og saken som oppgaven omfatter.

Fokuset mitt er hva tekstene uttrykker i forbindelse med politiske spørsmål om Norges rolle og bidrag overfor syriske flyktninger, samt representasjoner av situasjoner og aktører i den sammenheng. I dette ligger hvordan de politiske diskusjonene tematiseres, og hvordan sentrale aktører i saken defineres og karakteriseres. En overordnet analyse av disse tekstene gir fyldigere fundament for tolkning og diskusjon av VGs standpunkter og posisjonering i de politiske diskusjonene. Jeg ser altså nærmere på følgende tekster (i kronologisk rekkefølge):

5) «Støres dristige venstresving» av Hans Petter Sjøli (18.04.2015).

6) «EU lar dem drukne» av Harald Berg Sævereid (19.04.2015).

7) «Vår ære og vår avmakt» av Yngve Kvistad (23.04.2015).

8) «VG Mener: Terror i flyktingenes tid» (02.06.2015).

9) «På flukt fra overmakten» av Frithjof Jacobsen (10.06.2015).

7.1. Sak 5: «Støres dristige venstresving»

Publisert: VG Nett og VG papir, s. 3, og VG Nett. 18.april 2015.

Sjanger: Kommentar.

VG-kommentator: Hans Petter Sjøli.

Vedlegg 5.

«Støres dristige venstresving» er en kommentar av Hans Petter Sjøli, publisert 18.april 2015, dagen etter Aps landsmøte. Teksten analyserer Aps politiske budskap, slik de ble presentert under landsmøtet. Kommentatoren retter perspektivet mot Støres uttalelser, for øvrig Støres første landsmøte som partileder i Ap.

Kommentatoren oppfatter at Støre venstre-dreier Aps politikk (ingress): «Jonas Gahr Støre knytter seg til tradisjonen og tar Arbeiderpartiet til venstre. Det er en vågal strategi.» Karakteristikken av Støres uttalelser som *venstrevridde*, *dristige* og *vågale* underbygges med Aps landsmøtevedtak om å ta imot 10.000 syriske kvoteflyktninger over to år. I teksten fremheves det også at Ap nå omtaler egen flyktning- og asylpolitikk som ‘human, rettferdig og konsekvent’: «Det tydelige og myndige ordet «streng» er som forduftet, og med det også inntrykket av Ap som Frps asylpolitiske tvilling.»

Journalisten uttrykker skepsis overfor Støres ‘prosjekt’ og intensjoner: «Men Støres venstresving kan også skyldes at han er usikker på hvem Arbeiderparti-politikeren Jonas egentlig er. For å bevise at han virkelig er *the real deal* og ikke bare en gjest ved sosialdemokratiets bord, velger han å knytte seg tungt opp til tradisjonen heller enn å meisle ut nye løsninger. Sagt på en annen måte: Aner vi et venstresidekompleks hos millionæren fra aller beste Oslo Vest?» Slik avsluttes kommentaren.

Teksten etablerer et aktørbilde av Støre som også kan spores i sak 3 og 4 i Utvalg 2a. Støres prosjekt vurderes og hans sosiokulturelle bakgrunn fremheves på en måte som bidrar til å så tvil om hans integritet som politiker. Det stilles spørsmål ved Støres motiver, hans troverdighet og hans bakgrunn, og dette linkes hovedsakelig til nettopp landsmøtevedtaket om syriske kvoteflyktninger. Med andre ord etableres ikke *bare* Støre som *dristig* og *venstrevridd*, det samme gjelder for selve landsmøtevedtaket, forslaget og idéen om at Norge skal ta imot 10.000 syriske kvoteflyktninger over to år. Forslaget omtales i en sammenheng som får det til å fremstå urealistisk. Kommentatorens antydninger heller mot å stemple vedtaket som symbolpolitikk fra Støres hold. Uten å begrunne at vedtaket ikke er et ideelt politisk handlingsforlag, fremmes antydninger som rokker ved motivene og fornuftstenkningen bak Aps landsmøtevedtak om å ta imot 10.000 kvoteflyktninger.

Teksten går inn i politisk spill med personfokus på Støre. Støres vågale prosjekt og mulige tvilsomme motiver fremheves.

7.2. Sak 6: «EU lar dem drukne»

Publisert: VG Nett. 19.april 2015.

Sjanger: Kommentar.

VG-kommentator: Harald Berg Sævereid.

Vedlegg 6.

I løpet av perioden jeg forholder meg til, eskalerer og forverres situasjonen for mennesker på flukt over Middelhavet. Parallelt øker medias dekning av ulykker i Middelhavet, menneskesmugling, situasjonen for flyktninger i Europa, EUs og Norges tiltak og manglende tiltak for flyktninger som ankommer Europa. Som jeg har vært inne på tidligere: Situasjonen i Syria og situasjonen for syriske flyktninger, står ikke for seg selv i innvandringspolitisk sammenheng i perioden.

19.april publiseres kommentaren «EU lar dem drukne» av Harald Berg Sævereid. Kvoteflyktninger til Norge er ikke tematisert i denne teksten. Kommentatoren reiser hovedsakelig kritikk og retter spørsmål mot EU og deres manglende tiltak for mennesker som kommer sjøveien til Europa. Fokus er på tragedier i Middelhavet. Det etableres i overskriften, og i ingressen: «Så skjedde det igjen. Døde kropper flyter i Middelhavet etter at en flyktningbåt med over 700 mennesker om bord kantret.» I brødteksten fremheves følgende: «I 2013 druknet 366 mennesker utenfor den italienske ferieøya Lampedusa», det «manglet ikke på lovnader om kraftigere tiltak for å hindre en lignende tragedie.» Og: «Tidligere denne uken forsvant rundt 400 andre båtflyktninger i Middelhavet.» Journalisten retter skarp kritikk mot EUs begrensede innsats: «EUs innsats og respons er nesten det samme som å si «La dem drukne». Og det vil båtflyktninger gjøre denne sommeren, i tusentalls. Spørsmålet er om europeiske myndigheter er i stand til å se på dem som mennesker og ikke bare tall i en statistikk.» I teksten ytres det at Norge har et ansvar i forbindelse med søk og redningsoperasjoner i Middelhavet. Utover dette tematiseres ikke Norge som aktør i sammenhengen.

Alle som reiser til Europa omtales konsekvent som flyktninger i teksten. Syriske flyktninger som kommer sjøveien til Europa må forstås som innlemmet i denne kategorien. I teksten blir altså syriske flyktninger sammenvevet med alle migranter som kommer til Europa. Kommentaren kan dermed sies å bidra til å skape et unyansert bilde av folketilstrømningene til Europa. Dette kan ha konsekvenser for leseres oppfatning av *hvem* og *hva* de samtidige politiske diskusjonene om syriske kvoteflyktninger handler om.

7.3. Sak 7: «Vår ære og vår avmakt»

Publisert: VG papir, s. 2-3, og VG Nett. 23.april 2015.

Sjanger: Kommentar.

VG-kommentator: Yngve Kvistad.

Vedlegg 7.

Kommentaren «Vår ære og vår avmakt» av Yngve Kvistad (23.04.2015) handler (i likhet med sak 6) om den kritiske situasjonen i Middelhavet. Menneskesmugling er tema i teksten.

Kommentatoren beskriver blant annet hvordan en flukt til og gjennom Europa kan foregå. Menneskesmugling fremheves som et stort problem. Vinklingen i teksten tar utgangspunkt i hvordan den italienske mafiaen tar del i virksomheten: «For hver innkvarterte flyktning betaler italienske myndigheter 30 euro, noe som utgjør en million euro i døgnet, rett i nevene på mafiaen.» I teksten etableres også migrasjon- og flyktningssituasjonen i verden: «Samtidig er det en kjensgjerning at det europeiske kontinent ikke kan ta imot absolutt alle som ønsker å bosette seg her. Vi kan ikke engang ta imot alle som har krav på bosetting, dersom noen skulle finne på å legge folkeretten og Flyktningkonvensjonen til grunn. Ifølge NCR/Flyktningregnskapet 2014 er 51,2 millioner mennesker på flukt i verden». Det fremmes et tydelig standpunkt om at Europa (inkludert Norge) ikke kan ta imot alle som ønsker opphold.

I teksten står følgende: «Nesten en av fire flyktninger i verden er en syrisk flyktning.» I denne sammenhengen retter kommentatoren perspektivet mot de offentlige samtalene i Norge om syriske kvoteflyktninger: «Arbeiderpartiet og Regjeringen har viklet seg inn i en skinndebatt om vi skal ta imot ti tusen syriske flyktninger, eller aller helst ingen.» Diskusjonene jeg forholder meg til i denne oppgaven, omtales altså som en «skinndebatt». Med det uttrykker kommentatoren at den politiske debatten ikke går til kjernen av problematikken den omfatter. Hva som ligger i og bak dette synspunktet, utdypes ikke nærmere. Det antydes at diskusjonene hovedsakelig knytter seg til symbolske antall, altså at dette er symbolpolitikk. Det er nærliggende å tolke kommentatorens ytring som et uttrykk for at diskusjonene (og tiltakene som diskuteres) ikke er konstruktive for den kritiske og akutte situasjonen for mennesker på flukt i Europa.

7.4. Sak 8: «VG Mener: Terror i flyktingenes tid»

Publisert: VG papir, s. 2. 02.juni 2015.

Sjanger: Leder.

Vedlegg 8.

Dette er en lederartikkel som kommer tett opp mot de avsluttende politiske forhandlingene om Norges bidrag og rolle overfor syriske flyktninger. I teksten er hovedtema terrortrussel. Det vises til en sak i Dagbladet (01.06.2015): «Avslørt av PST i Midtøsten: - Flyktninger var terrorister». Saken i Dagbladet tar utgangspunkt i at «PST har oppdaget mellom fem og ti

islamistiske terrorister blant de 1000 syriske kvoteflyktningene som FN har plukket ut til Norge».

VG fremhever at *noen* ønsker å komme til Norge med intensjonen om å «ødelegge mest mulig». «Trusselbildet er mer alvorlig enn på lenge», heter det i teksten. VG forteller at noen flyktninger er en trussel. En trussel som PST har dokumentert og trolig forhindret gjennom sitt arbeid. I denne lederen inntar VG en vaktbikkje-posisjon. De fremmer direkte oppfordringer til hvordan prosessene knyttet til hvem som skal få opphold bør foregå. VG understreker blant annet viktigheten av at «PST får de ressursene og de menneskene som de trenger til dette viktige arbeidet».

Teksten etablerer et nytt tema som berører de politiske diskusjonene om syriske kvoteflyktninger. Prosessene knyttet til *hvilke* flyktninger som skal få opphold i Norge formidles som krevende, omstendelige og, ikke minst, som avgjørende for landets sikkerhet. VG peker altså på direkte problematiske aspekter ved å gi opphold til syriske kvoteflyktninger, nemlig at terrorister kan være blant dem som prøver å komme fra Syria til Norge. En problematikk som ikke har vært tema i VGs kommentarjournalistikk inntil nå. I teksten blir problematikken aldri linket til de pågående politiske forhandlingene om å ta imot flere kvoteflyktninger til Norge. Teksten etablerer derimot en virkelighetsrepresentasjon som taler for aktsomhet og som problematiserer å motta syriske kvoteflyktninger.

7.5. Sak 9: «På flukt fra overmakten»

Publisert: VG Nett. 10. juni 2015.

Sjanger: Kommentar.

VG-kommentator: Frithjof Jacobsen.

Vedlegg 9.

Den siste saken i Utvalg 2b, er kommentaren «På flukt fra overmakten» av Fritjof Jacobsen. Denne ble publisert samme dag som offentliggjøringen av at partene var kommet til en politisk avtale om Norges bidrag overfor syriske flyktninger (10.06.15). Den politiske avtalen mellom Ap, Sp, Mdg, V, Krf og H, er tekstens hovedtema. Kommentaren belyser hva som har skjedd og hva som kan ha skjedd i løpet av forhandlingsperioden.

Jacobsen inntar et analyserende perspektiv der det politiske spillet er i fokus. Dette etableres i ingressen: «Så kommer det Syria-flyktninger. Og regjeringen overlever nok dette også, samme hva Per Sandberg sier.» Frp, her frontet og personifisert ved Per Sandberg, latterliggjøres for å ha truet med å stille kabinettsspørsmål i forbindelse med forhandlingsresultatet om antallet kvoteflyktninger. Kommentarens første halvdel omhandler

Sandbergs utspill under Politisk kvarter (NRK) samme dag. Her uttalte Sandberg at Frp kan vurdere å trekke seg fra regjeringen, og eventuelt stille et kabinettsspørsmål. Bakgrunnen for Sandbergs uttalelse var Frps posisjon om at antallet kvoteflyktninger var for høyt. Jacobsens harselering med Sandberg bygger på at det formelt bare er statsministeren som kan fremme et kabinettsspørsmål.

I tekstens andre halvdel skriver Jacobsen at Støre «forhandlet ned sitt eget landsmøte om ti tusen flyktninger på to år, til åtte tusen over tre år.» Støre fremstilles som den som har tapt de politiske forhandlingene. Kommentatoren stiller spørsmål ved Støres politiske prosjekt og tilnærming: «Hvorfor han begynte å forhandle når forslaget om 10.000 så ut til å ha flertall på Stortinget, vet vel bare Støre». Det stilles spørsmål ved om dette har sammenheng med Aps fall på meningsmålingene etter landsmøtet. At utfallet, dersom Stortingsflertallet hadde trumfet gjennom sitt forslag, med større sannsynlighet kunne medført regjeringskrise, og at dette kan ha vært en viktig forutsetning for Støre i forhandlingene, tematiseres ikke i teksten.

I kommentaren står det blant annet: «Høyre kunne glise over Syria-kompromisset.» Og videre avsluttes kommentaren slik: «Høyre kan si at de fant balansen mellom hjerte og hode, eller mennesker og milliarder om du vil. Men denne muligheten fikk de nærmest i gave av Støre.» Kompromisset, altså avtalen partene har kommet til, presenteres som en seier for Høyre. Teksten er et godt eksempel på spillrammen gjennom fokus på politikere og politiske partier som vinnere og tapere, og på politikk som strategi og konkurranse.

8. VGs posisjonering

Tekst- og argumentasjonsanalyse av fire tekster (Utvalg 2a) og meningsanalysene av fem tekster (Utvalg 2b) avdekker ulike syn på spørsmålene om Norges rolle og bidrag overfor syriske flyktninger. Noen av VGs overordnede syn er konsistente i løpet av perioden. Analysene mine viser likevel hvordan meninger og temaer i VGs kommentarjournalistikk endrer seg i perioden. Alle kommentarene er skrevet av ulike journalister. Den enkelte kommentatoren tilfører sitt eget perspektiv i sammenhengen. Lederne uttrykker derimot et samlet syn, altså VGs syn. I de to lederne i Utvalg 2a er sentrale perspektiver sammenfallende; samtidig forflyttes tema.

8.1. Konsistente syn

Et gjennomgående syn i alle tekster i Utvalg 2a er at Norge bør bidra *mer* for å hjelpe syriske flyktninger. Hva som ligger i *mer* spesifiseres i liten grad, men må i det minste forstås som mer enn hva Norge allerede gjorde i 2015. Det vil si mer enn det som ble besluttet av Stortinget høsten 2014. Argumentasjonen i VGs kommenterende tekster knytter seg til at Norge både bør bidra mer i nærområdene og ta imot flere kvoteflyktninger til Norge. Sentrale situasjonelle premisser og verdipremisser i den sammenhengen, tar utgangspunkt i situasjonen for syriske flyktninger, situasjonen i Syrias naboland og anbefalinger fra FN.

I sak 1, 2 og 3, er 'enten/eller-argumentet' gjennomgående. Dette argumentet er at Norge ikke kan gjøre enten/eller, men at Norge må bidra *både* ved å ta imot flere kvoteflyktninger *og* gjennom å øke bistandsstøtten til Syria og nærområdene. Det argumenteres riktignok eksplisitt for at ressurser til Syria og nærområdene hjelper flest både i sak 2, 3 og 4.

Hvordan man praktisk sett gjennomfører hjelp (både *her* og *der*) blir aldri diskutert. De konkrete politiske løsningene VG fremmer knytter seg hovedsakelig til en norsk politisk kontekst, nærmere bestemt hvordan de politiske partiene bør og kan komme til et bredt forlik. Dette fremmes som ønsket politisk løsning i sak 3 og 4.

Standpunktet at Norge må bidra mer ligger altså på et overordnet prinsipielt og moralsk nivå. VG legger føringer på hva som er gode handlinger for og av Norge. VGs stemme, som en slags overordnet moralsk vokter, er gjennomgående. Denne aktørrollen og egenposisjoneringen kommer til uttrykk i alle tekstene, både i Utvalg 2a og i Utvalg 2b.

8.2. Tema- og meningsendringer

I første kommentar i Utvalg 2a (11.03.2015), bygger Ødegård opp under budskapet fra de humanitære organisasjonene. Sak 1 bidrar til å løfte frem tilsvarende problematikk og påkaller økt norsk innsatsvilje overfor syriske flyktninger. Kommentaren til Ødegård bærer preg av en intensjon om å fungere premissetablerende og agendasettende for politiske diskusjoner og, følgelig, for politisk handling. Tekstens etablering av situasjonelle premisser, verdipremisser, sammenlikninger og eksempler utgjør intertekstuelle referanser til kronikken til de humanitære organisasjonene. Tilsvarende premisser etableres i lederartikkelen, sak 2, med utgangspunkt i Støres uttalelser under Aps landsmøte. Sak 1 og 2 kan leses som agendasettende bidrag for de innledende politiske diskusjonene i perioden.

Mens de to første sakene i Utvalg 2a etablerer og beskriver den akutte og alvorlige situasjonen for syriske flyktninger, knytter fokus seg mer til den norske politiske konteksten i de to siste sakene. Altså til forhandlingene mellom de politiske partiene. Dette kommer blant annet til uttrykk i illustrasjonene. Kommentaren til Ødegård er den eneste med et foto som fremstiller syriske flyktninger. I sak 2 følger et lite foto av Støre. I de to siste sakene (3 og 4) følger karikaturer som begge harselerer med Støre. Dette er illustrerende for hvordan politisk spill får økt fokus i løpet av perioden.

Tema med utgangspunkt i den norske politiske konteksten, verbalt og visuelt, kan knyttes til at samtlige politiske partier på dette tidspunktet vedtar og uttaler seg om handlingsforslag overfor syriske flyktninger. Dette skaper nye situasjonelle premisser i løpet av perioden. Nye situasjonelle premisser som gir utslag i temaforflytning.

Et *fornorsket* utgangspunkt konstrueres av de humanitære organisasjonene i kronikken som tar til orde for en *norsk* dugnad for syriske flyktninger. Det manes til politisk handling, og det politiske Norge etableres som den handlende aktøren i konteksten. Sak 2 tar utgangspunkt i en norsk politisk kontekst, Støres og Aps landsmøtevedtak. I sak 1 og 2, som i kronikken til de humanitære organisasjonene, er det likevel syriske flyktnings situasjon som utgjør de sentrale og tungtveiende verdipremissene og situasjonelle premissene i argumentasjonen. Syriske flyktnings situasjon etableres naturlig nok som det motiverende og avgjørende for politisk handling.

Fra og med sak 3 fremmes et nytt og kursendrende verdipremiss i VGs kommenterende tekster: «Det er god norsk tradisjon i Norge å stå sammen om hovedlinjene i utenrikspolitikken», heter det. Tilsvarende verdipremiss er tungtveiende i sak 4. I sak 3 og 4 tar altså sentrale premisser utgangspunkt i den norske politiske konteksten og hva som er en god løsning for Norge. En avgjørende forutsetning for dette er at det i løpet av perioden blir

klart at det er et stortingsflertall for å ta imot 10.000 kvoteflyktninger. En situasjon som ikke forelå i tidsrommet da sak 1 og 2 ble produsert. Parallelt kan temaforflytningen muligens forklares med at den kritiske situasjonen for syriske flyktninger anses som 'tilstrekkelig' etablert hos VGs lesere og hos beslutningstakerne. Utad er problemforståelsen anerkjent av alle politiske aktører. Det uavklarte knytter seg nå til hvordan Norge skal bidra mer.

I sak 3 og sak 4 er tema i stor grad at og hvordan de politiske partiene bør og skal komme til et bredt forlik. At et bredt forlik er det optimale fremmes som en selvfølge. Ingen alternativer fremsettes. Den norske dugnaden som de humanitære organisasjonene tok til orde for, får dermed en ny mening i løpet av perioden. Fra å handle om at Norge må stå sammen for å hjelpe syriske flyktninger (sak 1 og 2), handler dugnaden om at Norge må stå sammen om å bli enige (sak 3 og 4). VGs eksplisitte støtte til Støre og indirekte støtte til øvrige politiske partier med samme standpunkt, inkludert de humanitære organisasjonene (sak 1 og 2), viker dermed for fremheving av at et bredt forlik mellom partiene er det optimale (sak 3 og 4). Med et bredt forlik menes i realiteten et forlik som også fløypartiet i regjeringen, Frp, kan leve med. Altså en avtale som bevarer den sittende regjeringen.

Hvordan VG endrer mening og tema kommer blant annet til uttrykk i VGs posisjonering overfor politikerne, først og fremst i forhold til Støre, og gjennom kategoriseringer av situasjoner og aktører. Vi skal se nærmere på det nedenfor.

8.2.1. Posisjonering overfor Støre

VG etablerer Støre som en slags frontfigur for forslaget om at Norge skal ta imot 10.000 kvoteflyktninger. Mens lederartikkelen «Må bidra mer» (sak 2) er eksplisitt i sin støtte til Støre og hans uttalelser under landsmøtet, tar VG avstand fra det samme standpunktet i lederartikkelen som ble publisert tretten dager senere, «Hva Norge bør gjøre» (sak 3). Støre har på det tidspunktet selv uttalt at Ap ønsker en dugnad der de politiske partiene står sammen. Han har også uttalt at Ap ønsker å forhandle med regjeringspartiene. I verbalteksten i sak 3, samtykker VG med Støres seneste utspill. Samtidig latterliggjøres Støre i karikaturen. Latterliggjøringen retter seg mot hva Støre *har* ment, altså mot Aps (og andre partiers) vedtak om 10.000 kvoteflyktninger.

I sak 4 er Skartveit eksplisitt i sin kritikk av Støre. «Støre tar feil», heter det. Skartveits kommentar tar et oppgjør med «godhetsregimet» og dermed også med tankegangen som lå til grunn for forslaget om 10.000 kvoteflyktninger. Kommentaren markerer dermed en klar endring i VGs standpunkt. Skartveit tar opp kampen mot det som framstilles som en dumsnill godvilje, med en mer pragmatisk tilnærming. Hun hever seg over de *naive* og gode, og gjør

VG til talerør for det *fornuftige* og gode. Det fornuftige innebærer å være resultatorientert og å finne en løsning på midten. I og med at det nå er stortingsflertall for 10.000 kvoteflyktninger, altså bred enighet om dette, må den ønskete løsningen forstås som en løsning som imøtekommer Frps posisjon. Det Skartveit argumenterer for er altså en avtale som kan hindre regjeringskrise. Med det blir kommentaren til Skartveit et uttrykk for at en regjeringskrise ikke er ønskelig, uten at dette fremmes åpent og eksplisitt i teksten. Tekstens hovedpremiss er skjult i argumentasjonen.

I realiteten framstiller Skartveit seg som forvalter av den nye dugnadsdiskursen og moralen om å stå sammen og bli enige. Samtidig anerkjennes tradisjonen med en restriktiv innvandringspolitisk linje. Karikaturen som følger sak 4, latterliggjør Støre (igjen). Karikaturens sjangerkonvensjon og tradisjon er tett forbundet med harselering over politikere. I sak 3 og 4 ble Støre offeret for harselering. Karikaturene fremstillinger han som en naiv figur. Forslaget om 10.000 kvoteflyktninger får altså en salgs naiv godhets-stempling fra og med sak 3, hovedsakelig i sak 4. Riktignok stemples Støres uttalelser også som *dristig venstrepolitikk* like etter landsmøtet, i kommentaren av Sjøli i Utvalg 2b (sak 5).

Harseleringen med Støre fremstår som påfallende i og med at VG selv har inntatt en ny posisjon i saken, og sagt seg enig i Støres posisjonsjustering. VG følger Støres menings- og posisjonsforflytning, samtidig som de latterliggjør Støres tidligere standpunkt. VG ser altså ut til å mene at Aps landsmøtevedtak ikke var en god idé i utgangspunktet. Hvorfor diskuteres ikke. VG etablerer seg selv som rådgiver og dommer overfor Støre, uten å forklare eller klargjøre posisjonsjusteringen som de selv er med på.

Ap og Støres posisjonsjustering kan ses i sammenheng med utfallet dersom stortingsflertallet skulle trumfet gjennom sitt forslag. Støres uttalte forhandlingsønske må forstås som uttrykk for at en mulig regjeringskrise ikke var ønskelig. Wolds (2016) informanter bekreftet at både Høyre og Ap ville unngå en mulig regjeringskrise. Muligens er også Støres posisjonsjustering et svar på de dalende meningsmålingene som ble offentliggjort like etter Aps landsmøte, slik Jacobsen antydte i sin kommentar (sak 9). En nærliggende tanke er riktignok at VG selv inntar en ny posisjon overfor forslaget av samme grunner som Støre; med utgangspunkt i meningsmålinger og en fremtidig mulig regjerings situasjon.

Stortingsflertallet for forslaget om 10.000 kvoteflyktninger utgjør et nytt premiss i diskusjonene fra og med sak 3. Temaforflytning følger blant annet som en naturlig konsekvens av dette. Stortingsflertallets forslag truer den sittende regjeringen, fordi regjeringspartiene har en annen posisjon i saken. Frp representerer denne posisjonens ytterpunkt. Fra at VG implisitt støtter forslaget om 10.000 kvoteflyktninger gjennom sin

eksplisitte støtte til Støre (sak 2), fremstilles Støre og forslaget nærmest som naivt i sak 3 og 4. I disse sakene fremheves i stedet bredt forlik som det optimale. VG endrer altså tema og mening samtidig. Bakgrunnen for tema- og meningsendringen analyseres eller diskuteres ikke. Selve forslaget om 10.000 kvoteflyktninger blir i realiteten ikke diskutert før det avfeies. Her skifter VG mening uten å gjøre leserne oppmerksomme på det.

Tema- og meningsendringen i VGs kommenterende tekster sammenfaller godt med Hågvars (2003) analyser av hvordan VG etablerer seg som aktør i egne tekster, det vil si som en enhetlig avsender som utad taler med én tunge, men som motsier seg selv. På et tidligere tidspunkt passet det å mene én ting, nå passet det å mene noe annet, uten at det gis noen forklaring. I det nye temaer kommer på banen, lukkes automatisk gamle, som om de var ferdig diskutert.

8.2.2. Endrede kategoriseringer

Tema- og meningsendring i perioden kommer også til uttrykk gjennom kategoriseringer og virkelighetsrepresentasjoner i tekstene. I de to første sakene i Utvalg 2a etableres Norge som en «humanitær stormakt». Dette er ikke tilfellet i de to siste sakene i Utvalg 2a.

Representasjonen og forståelsen av Norges internasjonale posisjon og moralske ansvar i situasjonen nedjusteres dermed i de to siste sakene.

Krisen i Syria omtales som nåtidens «største humanitære krise» (i sak 1 og 2). I tidsperioden kategoriserte også FN situasjonen i Syria og nabolandene som «vår tids største humanitære krise». I sak 4 omtales situasjonen som «bare en av flere svært alvorlige humanitære kriser». I denne saken reduseres problemomfanget i situasjonen i Syria og nabolandene. Parallelt med at aktøren Norge tillegges mindre internasjonal betydning, blir altså kriseomfanget for syriske flyktninger nedjustert i Skartveits sak. Dette er etableringer som brukes i argumentasjonen. Representasjonene fungerer som overbevisende definisjoner som underbygger standpunktet om at Norge ikke nødvendigvis bør ta imot 10.000 kvoteflyktninger fra Syria.

I Utvalg 2a er det bare Skartveits kommentar som kan sies å sammenblande migrant- og flyktningproblematikk. I teksten hennes innlemmes 'alle' som flykter over Middelhavet, og det skapes et forvirrende bilde av hvem de politiske diskusjonene faktisk omhandler. Poenget hennes er likevel sammensatt. Skartveit hevder at restriktiv politikk overfor syriske kvoteflyktninger kan være fornuftig for den totale og omfattende migrasjonstilstrømmingen til Europa. Altså brukes sammenblandingen for å illustrere og underbygge poenget om at migrasjonstilstrømmingen til Europa må ses i sammenheng med hvordan Norge forholder seg

spesifikt til mottak av syriske flyktninger. Skartveit 'gjør oppmerksom på' at totalbildet av problematikken omfatter mer enn hva som angår syriske flyktninger alene. Synet hennes er at tiltakene overfor syrere vil påvirke øvrige migranternes reiseplaner. Sammenblandingen fungerer dermed som et ledd i argumentasjon for at stortingsflertallet skal ta til takke med færre enn 10.000 kvoteflyktninger fra Syria. Dette kan leses som et bidrag til en løsning som også Frp kan leve med.

Sammenblanding av syriske flyktninger med *alle* som flykter over Middelhavet opptrer for øvrig også i sak 6 i Utvalg 2b. Her omtales alle som flykter til Europa konsekvent som 'flyktninger'. VG er til dels uklare i sine kategoriseringer i løpet av perioden. Dette kan også sies å skape et uklart bilde av hva som er det sentrale temaet i den aktuelle politiske prosessen.

8.3. VG som aktør i det politiske feltet

Med utgangspunkt i funnene som er etablert vender jeg tilbake til oppgavens problemstilling: *Hvordan posisjonerte VG seg i forhold til politikere og humanitære organisasjoner i de flyktningpolitiske diskusjonene våren 2015?* Her tar jeg utgangspunkt i Utvalg 2a, altså tekstene som tydeligst markerer VGs posisjon i saken.

Sak 1, kommentaren av Ødegård, fremstår i sin helhet som en sak til støtte for de humanitære organisasjonenes budskap. I teksten bygges Flyktninghjelpen og Jan Egeland som troverdige kilder i sammenhengen. Kommentatoren kritiserer eksplisitt de politiske diskusjonene i Norge, og implisitt Norges begrensede innsats overfor syriske flyktninger. Den latente handlingspåstanden er at Norge må bidra mer. Kommentatoren posisjonerer seg med de humanitære organisasjonene, uten å forfekte spesifikke antall eller beløp for hvor og hvordan Norge bør bidra mer. Teksten bygger opp under forestillingen om Norge som en humanitær stormakt, som i seg selv underbygger at Norge må bidra mer.

Lederen, sak 2, er en eksplisitt støtteerklæring til Støre, publisert like etter Aps landsmøte. Støtten til Støre innebærer landsmøtevedtaket om at Norge må ta imot flere kvoteflyktninger og bidra mer i nærområdene. VG støtter Aps landsmøtevedtak, men avisen tar aldri et eksakt antall kvoteflyktninger i egen munn. Det fremheves dessuten at hjelp til nærområdene er viktigst. Også i denne saken bygger VG opp under forestillingen om Norge som en humanitær stormakt, og Norges bidrag frem til nå fremstilles som knapt. Tilsvarende perspektiver var rådende i sak 1 og i kronikken til de humanitære organisasjonene (11.03.15). VG inntar en posisjon som støtter forslaget til de humanitære organisasjonene, Aps landsmøtevedtak og sammenfallende vedtak blant de andre politiske partiene. Samtidig støtter

avisen politiske aktører som inntar posisjonen med å prioritere hjelp til nærområdene. VG inntar dermed et dobbelt standpunkt.

Sak 3, også en leder, formidler tydelig og eksplisitt at Norge bør bidra mer. I teksten henvender VG seg direkte til statsministeren. Solberg bør åpne for at Norge tar imot flere kvoteflyktninger, heter det. Samtidig fremheves utenriksminister Brende som troverdig kilde, som har uttalt at man hjelper flest med midler til nærområdene. Støre trekkes frem som en aktør som har uttalt at bredt forlik er det ønskelige. VG samtykker med Støres syn. I sak 3 kommer altså VG med oppfordringer til Solberg, og er på lag med både Høyres Brende og Aps Støre (det vil si Støres *senere* utspill). Samtidig latterliggjøres Støre i karikaturen for sitt *tidligere* politiske prosjekt, altså Aps (og andre partiers) vedtak om å ta imot 10.000 kvoteflyktninger.

I sak 4 posisjonerer Skartveit seg på lag med Solberg. Solbergs intensjoner anerkjennes, som tuftet på god vilje og fornuft. Skartveit tar dessuten avstand fra Støres og VGs tidligere argument om at man ikke kan sette hjelp i nærområdene opp mot å ta flere kvoteflyktninger til Norge. Skartveit er eksplisitt i sin kritikk av Støre, og mener tiltakene både kan og bør settes opp mot hverandre. Hun kommer også med en oppfordring til Frp, om at partiet bør imøtekomme stortingsflertallets posisjon i forhandlingene.

Begge karikaturene, samt kritikken til Skartveit i sak 4, rokker ved Støres ethos. Harselering og kritikk tilføres likevel parallelt med at man støtter hans politiske prosjekt der og da. Skartveits Støre-kritikk bygger hovedsakelig opp under det Ap selv ønsker, nemlig en bred politisk løsning. Tilnærmingen er dessuten svært personifisert. Slik unngår VG muligens å støte Ap-tilhengere. Ap har en delt velgergruppe i slike spørsmål, og meningsmålinger antyder at endel potensielle Ap-velgere er skeptiske til landsmøtevedtaket om 10.000 kvoteflyktninger. Dessuten antyder Skartveit noe guffent om Frps intensjoner bak kun å ville hjelpe i nærområdene. Det kan falle i smak hos Ap-tilhengere. Samtidig vil Frp-tilhengere på sin side kunne slutte opp om Støre-kritikken. Skartveit gir også Høyre og Frp rett i at man hjelper flest i nærområdene. Hun gir *litt* til flere hold.

Som en oppsummering kan man si at VG holdt seg balanserte i midten av det politiske feltet i sin kommentarjournalistikk. VG posisjonerte seg alt i alt solid med landets to største partier, Ap og Høyre. Flere av Aps og Høyres uttalelser støttes underveis og i løpet av perioden, om enn til ulike tider og i varierende grad. I VGs kommenterende tekster er altså de største velgergruppene i Norge, både midten og høyre-fløyen, godt tatt hånd om. Mine analyser finner at VG støtter det som formidles både fra de humanitære organisasjonene (som i seg selv innebærer indirekte støtte til de politiske partiene som støtter organisasjonenes

forslag), Ap, Høyre og, til en viss grad Frp. VGs posisjoneringer underveis i diskusjonene sammenfaller godt med VGs egen markedsposisjon og markedsstrategi om å nå bredt.

Hva som kan sies å *kjennetegne* VGs posisjonering utdypes i det kommende. I løpet av perioden og innad i flere av tekstene forekommer tema- og meningsendringer. Dette har jeg belyst innledningsvis i kapittelet. Kursendringen som omfatter en ny dungadskurs, der bred enighet er det sentrale, kan ses i sammenheng med det mulige utfallet dersom Stortinget trumfer gjennom sitt forslag, nemlig en situasjon som kan lede til regjeringsskifte. At dette er det bakenforliggende for kursendring og VGs egen posisjonsjustering, kommer likevel aldri til overflaten i VGs kommenterende tekster. VG holder seg viktige og aktuelle ved å trekke nye temaer inn i sammenhengen. Ved å holde meningsyttringene på et overordnet moralsk nivå unngår også VG å ta direkte stilling til de politiske spørsmålene i saken. På den måten evner VG å imøtekomme et bredt politisk og ideologisk spektrum. I det kommende fremheves hvordan VG etablerer seg selv som avsender, og med det hvilken aktørrolle VG inntok i saken.

8.3.1. VG vil bevare den sittende regjeringen

Selv om VGs syn på at Norge både må ta imot flere og bidra mer i nærområdene er konsistent, vektlegges de to alternativene noe ulikt i de to lederartiklene i Utvalg 2a. I sak 2 fremmes synet om at den «viktigste innsatsen» gjøres i Syria og nærområdene.

Argumentasjon for å ta imot flere kvoteflyktninger til Norge får likevel mest fokus og belegg i teksten. At Norge må ta imot flere kvoteflyktninger fremmes i mindre grad i sak 3. Her foreligger flere påstander som understøtter betydningen av å hjelpe i nærområdene. Selv om begge deler blir fremmet som avgjørende, kan man spore et fokusskifte. Denne dreiningen kan forstås som følge av nye premisser i diskusjonene. At Stortinget har flertall for å ta imot 10.000 kvoteflyktninger foreligger som et nytt situasjonspremiss.

Temaendringen fra sak 2 til 3 tar utgangspunkt i hvordan de politiske partiene skal og bør komme til en politisk løsning. Fra sak 3 fremmes bred enighet som den foretrukne politiske løsningen. Med det fremstår VGs fokus på at man hjelper flest i nærområdene som et bidrag til å stake ut en form for middelvei, som også ivaretar regjeringspartienes syn. Det blir viktigere for VG å imøtekomme begge regjeringspartienes posisjon. VG opptrer som en aktør som vil forene politikerne, slik at regjeringen blir sittende.

I lederen, sak 3, skriver VG at bred enighet er å foretrekke fremfor et politisk spill: «Vi mener at et bredt forlik mellom regjeringspartiene og opposisjonen er langt å foretrekke fremfor en situasjon der flyktningenes skjebne blir brikker i et partipolitisk spill». En setning

som kan oppfattes som at syriske flyktninger kan lide under et eventuelt politisk spill. I lys av øvrig argumentasjon må man likevel forstå setningen som uttrykk for at *Norge* ikke vil ha godt av det politiske spillet. VG fremmer målet om at politikerne bør forenes om felles løsning. Med det opprettholdes et konsensusideal, som gjør seg gjeldende i både sak 3 og 4. Idealet i seg selv fremstår selvsagt, som grunnlag for argumentene som fremmes. Et slags felles ståsted, som noe vi alle er enige om. Innbakt i dette ligger også et syn og en virkelighetsoppfatning som aldri fremmes eksplisitt, nemlig at et bredt forlik mellom de politiske partiene er *viktigere* enn at Norge tar imot 10.000 kvoteflyktninger over to år.

Tradisjonen med en restriktiv asyl- og flyktningpolitikk blir fremmet som ønskelig helt eksplisitt, i sak 4 av Skartveit. Hun tar til orde for at Norge fortsetter å føre en «streng, human og rettferdig» asyl- og flyktningpolitikk og tar et direkte oppgjør med Aps 'rausere' retorikk under landsmøtet. Skartveits kommentar er saken som tydeligst og i størst grad tar avstand fra det politiske handlingsforslaget om 10.000 kvoteflyktninger. Hun presenterer spådommer som utgjør konkrete alternativer for hvordan stortingsflertallet og regjeringspartiene kan komme hverandre i møte. Skartveits spådommer i den sammenhengen, fremstår som tuftet på Støres uttalte målsettinger for forhandlingene, men uten at han knyttes til disse i teksten. Alternativene Skartveit presenterer viser seg å stemme godt med utfallet av vedtaket, «Vaffelforliket». Den sittende regjeringen ble også sittende.

8.3.2. Fokus på politisk spill fremfor praktisk politikk

Mens de to første sakene i Utvalg 2a kan sies å representere en saksorientert ramme, er spillrammen dominerende i sak 3 og 4. Dette skjer samtidig som den norske politiske konteksten blir mer tematisert. I sak 3 formidler VG at politisk spill ikke er ønskelig, samtidig som de fokuserer på det politiske spillet. Fokus på og fordømmelse av spillrammen utgjør en indre motsetning i VGs kommentarjournalistikk i denne saken.

I sak 3 og 4 omhandler spill-orienteringen hovedsakelig hvordan partiene skal, kan og bør komme til enighet. Det er altså forsoning heller enn konkurranse, som er i fokus. I sak 4 portretterer likevel Skartveit Høyres leder som en slags diskusjonens vinner og Aps Støre som diskusjonens taper. Personfokus, først og fremst på Støre, er gjennomgående i flere av tekstene i Utvalg 2a og b.

Sak 5 og 9 i Utvalg 2b kan leses som rene analyser av politisk spill. I sak 9 orienterer kommentatoren seg mot hvilke politikere og partier, som har kommet seirende og tapende ut av forhandlingene. Kommentaren analyserer de politiske forhandlingene med utgangspunkt i

offentliggjøringen av den politiske avtalen. Hvilke konsekvenser avtalen har for Norge eller for gruppen vedtaket omfatter, altså for syriske flyktninger, er ikke tematisert.

Mine analyser bekrefter tidligere studier om at kommentarjournalistikk ofte orienterer seg mot politisk spill fremfor praktisk politikk. Det er først og fremst i forbindelse med den norske politiske konteksten, altså i forhold til politiske tiltak som veien for å finne en avtale alle politiske parter kan leve med, at konkrete politiske handlingsforslag vurderes og tas stilling til. Hva det i realiteten innebærer å ta imot flere kvoteflyktninger fra Syria eller hva den norske bistandshjelpen til Syria og nærområdene kan eller bør bestå i, er ikke i fokus. Her ligger det en rekke politiske vurderinger og avgjørelser av betydelig nasjonal interesse, som overhode ikke belyses eller drøftes i VGs kommenterende tekster. Dette gjenspeiler hvordan VGs meningsytringer ligger på et overordnet nivå som i stor grad knytter seg til moral. Aktøren VG inntar en posisjon som en overordnet moralsk dommer, og unngår dermed å ta direkte stilling til kompliserte politiske spørsmål.

8.3.3. VG som formidler og forvalter av den gode moral

Lederartikkelen «Terror i flyktingenes tid» (sak 8, Utvalg 2b) trekker frem direkte problematiske aspekter ved å ta imot syriske kvoteflyktninger. Dette er den eneste kommenterende teksten i løpet av perioden som peker på potensielle og konkrete problemer for Norge ved å motta kvoteflyktninger. Problematiske aspekter knytter seg altså til hvordan «de» kan være et problem for «oss». Et perspektiv som ikke tematiseres, er hvordan det i realiteten vil være for syriske flyktninger å komme til Norge, et fjernt land med fjern kultur. Ødegård (sak 1) etablerer blant annet klart og tydelig at de syriske flyktingene han snakker med, ønsker å vende tilbake til Syria. Dette er et perspektiv som kan tale mot å bringe syriske flyktninger helt til Norge. Vurderinger og syn som omfatter hvilke løsninger som i realiteten er best for syriske flyktninger, er lite tematisert i diskusjonene, selv om det stadfestes at *flest* hjelpes i nærområdene. Det sentrale er hvordan vi hjelper best, på en måte som er best for oss. Dette er tilnærmingen VG presenterer som *god moral*.

Meningsmålingene etter Aps landsmøte kan sies å vise en tendens til at folk ikke ønsker 10.000 kvoteflyktninger til Norge. Hva som kan ligge til grunn for dette, berøres aldri. Om det bunner i fremmedfrykt, økonomiske aspekter eller annet, tematiseres ikke. Alle problematiske aspekter som kan omfatte «oss», nordmenn, unngås.

I løpet av perioden argumenterte både Frp og Høyre med at det å hjelpe i nærområdene hjelper flest. Det samme gjør VG i sak 2, 3 og 4. I sak 4 antyder Skartveit at intensjonen bak Frps standpunktet om å hjelpe i nærområdene ikke nødvendigvis er «god»,

det vil si, ikke som Solbergs intensjon. Hva som menes med dette utdypes ikke. Det serveres bare som en slags dom. Skartveit godkjenner og avfeier intensjoner, og bedømmer god og dårlig moral. Dette viser hvordan aktøren VG opptrer som moralens vokter og som en slags oppdragende instans.

Selv om det antydes at noen ikke har samme gode og fornuftige tilnærming som Solberg, unngår VG konsekvent å ta i det som kan forbindes med «feilaktige» intensjoner. Det vil si, det som *kan* komme til å rukke ved nasjonens gode moral. Leserne innbys i stedet til å slutte seg til den gode moralen avisen presenterer: VG forvalter den gode og fornuftige dugnadsånden og konsesusidealet. At Norge ikke skal ta i mot 10.000 kvoteflyktninger, legitimeres med at vi gjør mest nytte for oss ved å bistå i nærområdene, fordi det hjelper flest. At det i dette også ligger en aktiv beslutning om at Norge ikke ønsker å bruke ressursene det krever å ta i mot 10.000 kvoteflyktninger til Norge, omtales ikke eksplisitt. VG serverer sine lesere den behagelige forestillingen om et dugnads-Norge som gjør både det gode og det som er fornuftig for syriske flyktninger og for oss selv.

Avisen forvalter altså det gode norske selvbildet og opptrer som en aktør i den nasjonale dugnaden. VG og VGs kommentatorer har også et image å forvalte i denne sammenhengen. Hvordan VG posisjonerer seg overfor ulike politikere fungerer effektivt for å tydeliggjøre avisens gode intensjoner.

En slik tilnærming kan forstås som en markering av VG som betydningsfull samfunnsaktør. Barlands (2012) studie viser at VG ønsker å bli oppfattet som en viktig samfunnsaktør og at dette er en sentral del av markedsstrategien. Når VG etablerer seg som moralsk og politisk overdommer i kommentarjournalistikken, fremstiller avisen seg selv som viktig.

8.3.4. Vaktbikkja som godkjenner

Alle tekstene i utvalget uttrykker høy modalitet, de formidler virkeligheten med stor sikkerhet. Lederartiklene er tekstene som i størst grad uttrykker deontisk modalitet. De etablerer en oppfordrende relasjon til leserne. Oppfordringene retter seg mot beslutningstakerne. VG oppfordrer blant annet statsministeren til handling når de argumenterer for hva Norge bør gjøre. Formen er tydelig og direkte, det tas lite forbehold. VG *vet* hva som bør gjøres.

VG favner særlig om de sterkeste røstene i norsk politikk. De fremste politiske aktørene får mest oppmerksomhet, og deres politiske budskap løftes frem. Samtidig er det disse aktørene VG uttrykker å innta en maktkritisk tilnærming til. VG etablerer seg selv som

en vaktbikkje. Dette er en profil Skarveit bekrefter at VG identifiserer seg med (Barland, 2012). Vaktbikkje-etableringen kommer spesielt til uttrykk gjennom rådføringen og oppfordringene til beslutningstakerne. Mine funn taler altså i samme retning som Hågvars (2003) om at VG opptrer som en vokter på vegne av folket.

Oppfordringene VG fremmer knytter seg i stor grad til svært sannsynlige utfall, nemlig til de nokså opplagte handlingsalternativene i sammenhengen. Dette gjelder for både sak 2, 3 og 4. Her argumenterer VG eksplisitt, men først og fremst med sentrum- og høyrepolitikernes egne argumenter, altså også *på* deres premisser. VG oppfordrer hovedaktørene i norsk politikk, deriblant Aps og Høyres partiledere, til handlinger de selv har uttalt at de ønsker.

Mellom argumentene *for* at Norge bør hjelpe flere og bidra mer, og argumentene *for* et bredt forlik, er det et argumentativt tomrom i VGs kommentarjournalistikk i løpet av perioden. Hva som i realiteten kan forstås som problematisk med å motta 10.000 kvoteflyktninger til Norge over to år, diskuteres ikke. Argumentene mot 10.000 kvoteflyktninger hviler utelukkende på at et bredt forlik er å foretrekke, og at man hjelper flest i nærområdene. VGs mening forflytter seg etter Støres uttalelser om bredt forlik, uten å ta tak i det underliggende, selve forslaget om 10.000 kvoteflyktninger. Kommentatorene presenterer ingen direkte argumenter mot dette handlingsforslaget. I sin avhandling påpeker Wold (2016) at det var et fravær av tydelige motargumenter som gikk direkte på forslaget om 10.000 over to år i de politiske diskusjonene. VG holder seg altså på samme nivå som politikerne.

De kommenterende tekstene fremstår som analyser som påberoper seg å kommentere, men som i realiteten ikke tar et steg til siden. Gjennom argumentasjonen og den rådgivende stemmen som etableres i tekstene, kommuniserer VG til leserne at de gjør *mer* enn å gjengi politikernes meninger. VG fremstiller seg selv som en vaktbikkje som passer på politikerne. I denne saken er VG en aktør som «godkjenner» premissene og prosjektene til hovedaktørene i norsk politikk. Dette holder VG balansert i midten, de når bredt og unnviker både de ubehagelige og de kompliserte politiske problemstillingene.

8.4. VGs kommentarjournalistikk som opplysning og markering

Med dette til grunn vender jeg tilbake til oppgavens to hypoteser. Den første hypotesen som ble presentert innledningsvis bygger på normativ teori om kommentarjournalistikk. Basert på denne reflekteres et opplysningsideal i VGs kommenterende tekster. En rådende formening er

at kommentatorenes jobb er å gjøre kompleks politikk forståelig for resten av oss (Rogstad i Ihlen et al., 2015). Mine analyser viser at flere saksforhold blir brakt til overflaten i VGs kommentarjournalistikk. Ødegårds kommentar etablerer blant annet problematikken og de bakenforliggende forholdene for syriske flyktnings situasjon. Tekstene med utgangspunkt i den norske politiske konteksten opplyser blant annet om sentrale politikeres standpunkter i saken. Samtidig fremmes avgjørende sakspremisser og påstander til dels utydelig og ufullstendig, men også skjult. VGs tekster innfrir ikke idealer som knytter seg til at argumentasjonen i kommentarjournalistikk skal fremmes åpent og synlig (Allern, u.å.). At VG ene og alene *kommenterer for å opplyse befolkningen*, er derfor ikke talende for tekstutvalget.

Som politisk redaktør i VG har Skartveit uttalt at VGs kommentarjournalistikk skal analysere politikk for lesere med stadig høyere kunnskapsnivå (Barland, 2012). At VG mener det som passer å mene der og da, uten å diskutere sin egen eller politikernes bakenforliggende for posisjonsendringer, fremstår likevel viktigere enn å diskutere og analysere selve saken på vegne av befolkningen. Fokusskifter og temaendringer får VG til å fremstå som en samfunnsaktør som er på vakt på vegne av det norske folk. VG opprettholder sitt image i øyeblikket og fungerer som en slags overdommer som hever seg over alle, selv statsministeren. Dette kan synes som et uttrykk for at VGs kommentarjournalistikk også styres av VGs merkevarebygging av seg selv som en viktig samfunnsaktør. Med andre ord fremstår kommentarjournalistikken og meningene som forvaltes *også* som styrt av VGs markedsstrategi og -posisjon. VG etterstreber rollen som viktige samfunnsaktører. Det er en sentral del av markedsstrategien. Å mene det som passer her og nå, blir derfor kanskje viktigere enn å produsere kommentarjournalistikk som gjør kompleks politikk tilgjengelig for leserne.

Studien til Mathiesen og Morlandstø (2016) tilsier at premisslegging og agendasetting for politiske diskusjoner er blant de fremste målene for kommentatorer i norske aviser. Mine analyser viser at VG bidrar til å sette agenda. VG flagger en intensjon om å fungere premissetablerende for politiske diskusjoner, blant annet ved å publisere de humanitære organisasjonene sin kronikk. Samtidige og påfølgende støtteerklæringer til de humanitære organisasjonene (sak 1) og til Støres landsmøteutspill (sak 2) kan også leses som agendasettende bidrag for de politiske diskusjonene. Senere i perioden opptrer VG som agendasettende aktør for et bredt politisk forlik som freder den sittende regjeringen. Man må altså kunne si at VG imøtekommer sentrale idealer for kommentarjournalistikk som omhandler agendasetting og premisslegging.

Barland (2012) fremhever at det er i konserneierens interesse at VG opprettholder sin betydningsfulle samfunnsrolle, og at det i seg selv *kan* styrke journalistisk kvalitet i tråd med journalistikkens idealer. Den forklarende og oppklarende tilnærmingen, som gjør kompleks politikk mer forståelig for folk flest, som gir dybde og kunnskap, er likevel ikke hva mitt tekstutvalg representerer. Kommentarene og lederne fremstår i vel så stor grad som produkter som posisjonerer VG som en viktig samfunnsaktør. VG posisjonerer seg som en aktør som orienterer seg bredt i midten av norsk politikk, som snur kappen etter vinden og som demonstrerer sin viktighet i rollen som en overordnet moralsk dommer. En aktør som fokuserer på politisk spill fremfor sak og substans, og dermed unnviker å ta direkte stilling til kompliserte politiske spørsmål. Denne praksisen både kan og bør knyttes til VGs markedsposisjon. VG kan bruke politiske diskusjoner for å markere og profilere seg som viktige, for å opprettholde og styrke egen markedsposisjon. Hva som er følgene av dette på et overordnet samfunnsnivå, er lite tematisert i litteraturen jeg har funnet om kommentarjournalistikk. Allern (i Ihlen et al., 2015) fremhever at dette er en mangelvare.

Teori om kommentarjournalistikk fremhever tendenser til at kommentarjournalistikk brukes som merkevarebygging. Deler av litteraturen belyser at, hvordan og hvorfor dette skjer. Mye av kommentarteorien fremstår likevel som oppskrifter og idealisme for journaliststudenter. Et problem ved denne litteraturen er at normative og deskriptive forklaringer sammenblandes. Det sluttes fra *bør* til *er*. I den normative teorien fremmes en rekke idealer om hva den gode kommentarjournalistikken bør være og hva den skal fungere som. Disse idealene presenterer et slags glansbilde av kommentarjournalistikken. Teorien tar ikke høyde for bakenforliggende strategier og forretningsmessige mål i kommersielle mediehus som VG. Den normative teorien blir altså ikke treffende for kommentarpraksisen i landets mest leste avis.

9. Konklusjon

Denne oppgaven belyser hvordan en ledende norsk avis forvalter sin kommentarfunksjon og - praksis i politiske diskusjoner. Et av oppgavens mål har vært å få økt innsikt i hvordan VG tilnærmer og posisjonerer seg i viktige og komplekse innvandringspolitiske problemstillinger og diskusjoner.

Våren 2015 fungerte VG som plattform for de humanitære organisasjonenes budskap gjennom publisering og fronting av kronikken som innledet og la premisser for de kommende politiske posisjonsutmeislingene, så vel som diskusjonene. Samme dag som kronikken ble publisert, publiserte VG kommentaren av Ødegård, som ga ryggdekning til organisasjonenes budskap. I sak 2 støttet VG Aps landsmøtevedtak. Agendaen var satt, med VG som sentral bidragsyter. Fra sak 3 var forsoning fokus. VG fremmet altså en ny agenda, som i seg selv holdt tritt med Støre og Aps posisjonsjustering. Skartveit tok det endelige oppgjøret med forslaget om 10.000 kvoteflyktninger, og posisjonerte VGs standpunkt mot høyre. Hennes sak er den siste i utvalget som fremmer argumenter i sammenhengen. Man må derfor kunne si at det er her VGs standpunkt ender og lander. VG ender med å forvalte forestillingen om Norge som et land med fornuftige, gode tradisjoner og intensjoner, der en «relativt» restriktiv flyktningpolitikk ikke går på bekostning av nasjonens gode moral. Et syn som innlemmes og legitimeres i dugnadsmodellen.

Mine funn taler i samme retning som Barlands (2012), om at VG bevisst bygger seg selv som en viktig samfunnsaktør, blant annet gjennom kommentarjournalistikken de produserer. VG kan sies å imøtekomme idealer som knyttes til mediernes agendasettende og premissetablerende funksjon for politiske diskusjoner. Parallelt fungerer de politiske diskusjonene som begivenheter som gjør at VG kan markere seg som en viktig samfunnsaktør. I denne saken fremstiller VG seg selv som en aktør med sterk stemme i norsk offentlighet. De bygger seg selv i denne posisjonen, som en overordnet moralsk og politisk dommer. VG-stemmen anerkjenner og mistenkeliggjør politikeres argumenter og intensjoner. Slik inntar de rollen som moralens vokter og en slags oppdragende instans. Dette er en aktør som selv endrer mening, uten å klargjøre eller forklare de bakenforliggende grunnene for dette.

Tekst- og argumentasjonsanalysene mine viser at og hvordan menings- og temaendringer tar form i VGs kommentarjournalistikk i løpet av perioden. Dette kommer til uttrykk gjennom tekstenes etablering av premisser, kategoriseringer av situasjoner og aktører og posisjonering overfor politikere. I normativ teori om kommentarjournalistikk etableres det

at argumentasjon skal fremmes åpent og synlig. I mitt materiale foreligger både påstander og meningsforskyvninger som ikke begrunnes eller forklares. Deler av argumentasjonen er altså skjult og fremmes ikke åpent og synlig.

VG bruker en retorikk som oppfordrer til samling. De oppfordrer til kompromissforslag som kan bevare den sittende regjeringen. Dette er det overordnede budskapet i Skartveits kommentar, uten at det fremmes eksplisitt. I stedet kritiseres Støre for det han har ment på et tidligere tidspunkt, og slik etablerer VG en maktkritisk stemme som kan ivareta VGs profil som vaktbikkje. Likevel støtter VG i realiteten handlingsforslagene som hovedaktørene i norsk politikk, ikke minst Støre selv, har uttalt at man ønsker. I det store og det hele anerkjenner altså VG de politiske hovedaktørenes prosjekter der og da.

VG posisjonerer seg bredt i det politiske landskapet ved å unngå å ta fullstendig og direkte stilling til konkrete politiske handlingsforslag. VG holder meningene på et overordnet nivå som imøtekommer et bredt ideologisk felt. De er balanserte og unngår fløystandpunkter.

VGs kommentarjournalistikk må blant annet forstås som produkter som bidrar til VGs merkevarebygging av seg selv som viktige samfunnsaktører. Med mitt materiale til grunn, fremstår dette målet mer forklarende for kommentarvirksomheten, enn at VG kommenterer for å opplyse. At VG mener det som passer å mene der og da, uten å diskutere sin egen eller politikernes bakenforliggende for posisjonsendringer, fremstår viktigere enn å analysere selve saken på vegne av befolkningen. VGs tekster kommer altså til kort i forhold til faglitteraturens idealer for pressens kommentarfunksjon. Man kan også si at idealene stemmer dårlig overens med det analyserte materialet.

Litteraturliste

- Aalberg, T. (2012). Politisk kommunikasjon. I K. S. Orgeret (Red.), *Norske medier – journalistikk, politikk og kultur* (kapittel 8, s. 205-235). Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.
- Aalberg, T., Strömbäck, J., de Vreese, C.H. (2012). The framing of politics as strategy and game: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism*, 13(2), 162-178. <http://dx.doi.org/10.1177/1464884911427799>
- Allern, S. & Pollack, E. (Red.). (2009). *Skandalens markeds plass: Politikk, moral og mediedrev*. Bergen: Forlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Alnæs, J. (u.å.). *Noen viktige journalistiske sjangere* (handout). Oslo: OsloMet.
- Arbeiderpartiets landsmøtereferat. (2015). Uttalelse nr. 6. Mottatt på mail fra post@arbeiderpartiet.no, 2. mars 2018. Ikke funnet tilgjengelig på nett.
- Barland, J. (2012). *Journalistikk for markedet. Redaksjonell produktutvikling i VG og Aftenbladet på papir og nett 1995-2010* (Doktoravhandling). Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo, Oslo.
- Benson, R. & Wood, T. (2015). Who Says What or Nothing at All? Speakers, Frames, and Frameless Quotes in Unauthorized Immigration News in the United States, Norway, and France. *American Behavioral Scientist*, 59(7), 802 - 821. <https://doi.org/10.1177/0002764215573257>
- Bjøntegård, M. K. (2017). *INNVANDRINGSDEBATTENS RETORIKK. EN ANALYSE AV IDENTITETSKONSTRUKSJONER OG ARGUMENTASJON I NORSK FJERNSYNSVALGKAMP (1987-2015)* (Masteroppgave). Institutt for informasjons- og medievitenskap, Universitetet i Bergen, Bergen.
- Bjørklund, T. (1999). *Et lokalvalg i perspektiv: Valget i 1995 i lys av sosiale og politiske endringer*. Tano Aschehoug.
- Bratberg, Ø. (2014). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Brochmann, G. & Grødem, A. S. (2017). Den norske modellens møte med innvandring – et regime i endring. I M. A. Stamsø (Red.), *Velferdsstaten i endring : Om norsk helse- og sosialpolitikk* (3. utgave. Kapittel 14, s. 362 - 381). Hentet fra https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/2487278/BrochmannGrødem+Velf_endr+postprint.pdf?sequence=4
- Brox, O. (1991). "Jeg er ikke rasist, men..." *Hvordan får vi våre meninger om innvandrere og innvandring?* (2. utgave). Oslo/Gjøvik: Gyldendal Norsk Forlag A/S.
- Brurås, S. (2014). *Etikk for journalister* (5. utgave). Bergen: Forlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Dagbladet / Ipsos MMI. (2015, 24. april). Siv tar et jafs på ny måling: - Fordi Ap har begynt å

- mene noe igjen. *Dagbladet.no*. Hentet fra <https://www.dagbladet.no/nyheter/siv-tar-et-jafs-pa-ny-maling---fordi-ap-har-begynt-a-mene-noe-igjen/60775535>
- Dagbladet. (2015, 1.juni). Avslørt av PST i Midtøsten: - Flyktninger var terrorister. *Dagbladet.no*. Hentet fra <https://www.dagbladet.no/nyheter/avslort-av-pst-i-midtosten---flyktninger-var-terrorister/60689841>
- Eide, M. (1998). Etterkrigsavisen og hjemmefronten. *MedieKultur: Journal of Media and Communication Research*, 14(28), 15-22.
<https://doi.org/10.7146/mediekultur.v14i28.1111>
- Enes, A. W. (2017, 6.desember). Overføringsflyktninger i Norge: Rekordmange har kommet fra Syria siste par år. *Statistisk Sentralbyrå*. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/rekordmange-har-kommet-fra-syria-siste-par-ar>
- Enli, G. S. (2009). “- Statråd, du lyver!”. I S. Allern & E. Pollack (Red.), *Skandalens markeds plass: Politikk, moral og mediedrev* (kapittel 6, s. 121-136). Bergen: Forlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Entman, R. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58.
- Eurostat. (2016, 4.mars). Asylum in the EU Member States: Record number of over 1.2 million first time asylum seekers registered in 2015. Hentet fra <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203832/3-04032016-AP-EN.pdf/>
- Fairclough, I. & Fairclough, N. (2012). *Political Discourse Analysis: A Method for Advanced Students*. London: Routledge.
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, N. (2001). Critical Discourse Analysis as a Method in Social Scientific Research. I R. Wodak & M. Meyer (Red.), *Methods of Critical Discourse Analysis* (kapittel 6, s. 121-138). London: Sage Publications Ltd.
- Figenschou, T. U. & Beyer, A. (2014). Elitene, minoritetene og mediene: Definisjonsmakt i norsk innvandringsdebatt. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 55 (1), 23-51.
- Flyktningshjelpen. (2018, 19.juni). Begreper. Hentet fra <https://www.flyktningshjelpen.no/global/statistikk/begreper/>
- FN-Sambandet. (2018, 22.juni). Flyktninger. Hentet fra <https://www.fn.no/Flyktninger>
- Haugen, I. T. (2017). A Nation Betrayed – the Dramatic Coverage of a Doping Case. I B. K. Fonn, H. Hornmoen, N. Hyde-Clarke, Y. B. Hågvar (Red.), *Putting a Face on It: Individual Exposure and Subjectivity in Journalism* (Kapittel 9, s. 205-233).
<https://doi.org/10.23865/noasp.28>
- Hognestad, L. I. & Lamark, H. (2017). Flyktingene kommer! Lokale mediers dekning av

- flyktningkrisen. *Norsk Medietidsskrift*, 22 (2), 1-19.
- Hornmoen, H., Roksvold, T. & Alnæs, J. (Red.). (2015). *Individet i journalistikken*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Hågvar, Y. B. (2003). *Hele folkets diskurs: En kritisk diskursanalyse av den gode VG-sak*. Oslo: Norsk sakprosa i samarbeid med NFF.
- Hågvar, Y. B. (2007). *Å forstå avisa: Innføring i praktisk presseanalyse*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS & Landslaget for Norskundervisning.
- Hågvar, Y. B. (2016). *Nyhetssjanger i nettaviser. Tekstnormforskjeller mellom nett- og papirnyheter i VG, Dagbladet og Aftenposten 2010–2014* (Doktoravhandling). Institutt for medier og kommunikasjon, Det humanistiske fakultet, Universitetet i Oslo, Oslo.
- Ihlen, Ø., Skogerbø, E., Allern, S. (Red.). (2015). *Makt, medier og politikk: Norsk politisk kommunikasjon*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Ipsos MMI / Aftenposten. (2015, 16.mars). Nordmenns holdninger til innvandring og integrering. Hentet fra https://www.ipsos.com/sites/default/files/2017-05/Ipsos_Aftenposten-Innvandring_og_integrering-februar-2015.pdf
- Journalisten. (2015, 04.september). Er dette flyktninger eller migranter? *Journalisten.no*. Hentet fra <https://journalisten.no/2015/09/flyktninger-eller-migranter>
- Kantar TNS og Mediebedriftene. (u.å.). Forbruker & Media 17/2. Hentet fra http://www.tns-gallup.no/globalassets/medier/avis/avis_17_2/mediehus_172.pdf
- Kjeldsen, J. E. (2015). *Retorikk i vår tid: En innføring i moderne retorisk teori*. Oslo: Spartacus forlag / Scandinavian Academic Press.
- Kress, G. & van Leeuwen, T. (2006). *Reading Images - The Grammar of Visual Design*. London & New York: Routledge.
- Kristelig Folkeparti. (2015, 8.mai). KrF vil ha nasjonal dugnad for syriske flyktninger. Hentet fra <https://www.krf.no/nyheter/nyheter-fra-krf/krf-vil-ha-nasjonal-dugnad-for-syriske-flyktninger/>
- Krumsvik, A. H. (2011). *Medienes privilegier - en innføring i mediepolitikk*. Kristiansand: IJ-Forlaget.
- Kvalheim, N. (2016). *Kampen om publikums oppmerksomhet. Om VG, multiplattformpublisering og strategiske beslutninger* (Doktoravhandling). Universitetet i Bergen, Bergen.
- Lysbakken, A. & Isaksen, T. R. (2008, 3. mars). Kommentariatets diktatur. *Dagbladet*. Hentet fra <https://www.dagbladet.no/kultur/kommentariatets-diktatur/66446726>
- Mathisen, B. R., Morlandstø, L. & Sneve, S. (2016). *Kommentaren – en sjanger i endring*. Oslo: Cappelen Damm.

- McManus, J. H. (1994). *Market-driven journalism: Let the citizen beware?*. USA: Sage Publications, Inc.
- Nordenson, M. (2011). *Opinionsjournalistik - att skriva ledare, kolumner och recensioner*. Lund: Studentlitteratur.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods* (3. utgave). Calif: Sage Publications.
- Petersson, O. (1994). Journalistene som klass, Journalismen som ideologi. I T. S. Edvardsen (Red.), *Media og Samfunnsstyring* (s. 25-36). Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Børke AS.
- Roksvold, T. (Red.). (1997). *Avissjangrer over tid*. Fredrikstad: Institutt for journalistikk.
- Schibsted. (u.å.). VG. Hentet fra <https://annonseweb.schibsted.no/en-no/brands/vg-380>
- Skovholt, K. & Veum, A. (2015). *Tekstanalyse: Ei innføring*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Skrede, J. (2017). *Kritisk diskursanalyse*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Sjursen, H. (2015). ENIGHET FOR ENHVER PRIS? Om legitimitetsgrunnlaget for norsk utenrikspolitikk. *Nytt Norsk Tidsskrift*, 32(3), 219-232.
- Statistisk Sentralbyrå. (2017). *Norsk Mediebarometer 2016*. Oslo-Kongsvinger: Statistisk Sentralbyrå.
- Stortinget. (2015, 17.juni.). Dokument 8:135 S (2014–2015). Hentet fra: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2014-2015/dok8-201415-135/?lvl=0>
- SV til Stortinget. (2015, 15.april). Dokument 8:95 S (2014–2015). Hentet fra <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2014-2015/dok8-201415-095/>
- Tvedt, T. (2017). *Det internasjonale gjennombruddet*. Oslo: Dreyers forlag.
- TV2 / TNS Gallup. Gallupsmedell for Støre. *TV2.no*. Hentet fra <https://www.tv2.no/2015/05/04/nyheter/toppsaker/arbeiderpartiet/politikk/6880180>
- Vevstad, V. (2017). *Hva er en FLYKTNING*. Oslo: Universitetsforlaget.
- UDI. (u.å.). Overføringsflyktninger (kvoteflyktninger). Hentet fra <https://www.udi.no/ord-og-begreper/overforingsflyktninger/>
- UDI. (u.å.). Flyktning. Hentet fra <https://www.udi.no/ord-og-begreper/flyktning/>
- UiB. (2018, 30. juli.). Medienorge: Fakta om norske medier: Schibsted. Hentet fra <http://www.medienorge.uib.no/fakta/konsern/33>

- UNHCR. (2014, juli). Syrian Refugees in Europe: What Europe Can Do to Ensure Protection and Solidarity. Hentet fra <http://www.refworld.org/docid/53b69f574.html>
- UNHCR. (2015, 30. desember). Over one million sea arrivals reach Europe in 2015. Hentet fra <http://www.unhcr.org/news/latest/2015/12/5683d0b56/million-sea-arrivals-reach-europe-2015.html>
- UNHCR. (2016, 20. juni). Global trends: Forced displacement. Hentet fra <http://www.unhcr.org/576408cd7.pdf>
- UNHCR. (2018). Syria Regional Refugee Respos. Hentet fra <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria>
- UNHCR. (2018). UNHCR Statistics - The World in Numbers. Hentet fra <http://popstats.unhcr.org/en/overview>
- Venstre. (2015, 12. april). Uttalelse: Lokaldemokratiet har talt - kvoteflyktninger fra Syria er velkomne!. Hentet fra <https://www.venstre.no/artikkel/2015/04/12/uttalelse-lokaldemokratiet-har-talt-kvoteflyktninger-fra-syria-er-velkomne/>
- VG. (2015, 16. april). AP-lederen: Vil ta imot 10.000 flyktninger fra Syria. *VGNett*. Hentet fra <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/q0Rgg/ap-lederen-vil-ta-imot-10-000-flyktninger-fra-syria>
- VG. (2015, 16. april). Nærmer seg flertall for 10.000 flyktninger fra Syria. *VGNett*. Hentet fra <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/ndwml/naermer-seg-flertall-for-10-000-flyktninger-fra-syria>
- VG. (2015, 28. april). Blir trolig færre Syria-flyktninger enn lovet. *VGNett*. Hentet fra <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/5xEbW/blir-trolig-faerre-syria-flyktninger-enn-lovet>
- VG. (2015, 10. juni). Hemmelig vaffel-møte sikret Syria-avtale. *VGNett*. Hentet fra <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/2rd4q/hemmelig-vaffel-moete-sikret-syria-avtale>
- Wahl-Jorgensen, K. (2013). *The Strategic Ritual of Emotionality: A Case Study of PulitzerPrize-winning Articles*. *Journalism* 14(1), 129 - 145. <https://doi.org/10.1177/1464884912448918>
- Wold, E. B. (2016). «Vaffel-forliket». *En studie av beslutningsprosessen som ledet til Syria-avtalen* (Masteroppgave). Institutt for Statsvitenskap, Universitet i Oslo, Oslo.
- Østbye, L. (2016). Asylsøkere: Hvor mange får bli flyktninger, og hvordan påvirkes innvandrerbildet? Fra asylsøker til flyktning – før og etter kriseåret 2015. *Statistisk Sentralbyrå*. Hentet fra https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/287751?_ts=158f752f598
- Østerud, Ø. (2006). Lite land som humanitær stormakt?. *Nytt Norsk Tidsskrift*, 23(4), 303-313.

Vedlegg

Vedlegg 1: Sak 1 «Den lange veien hjem»

Vedlegg 2: Sak 2 «VG Mener: Må bidra mer»

Vedlegg 3: Sak 3 «VG Mener: Hva Norge bør gjøre»

Vedlegg 4: Sak 4 «Den gode vilje er ikke nok»

Vedlegg 5: Sak 5 «Støres dristige venstresving»

Vedlegg 6: Sak 6 «EU lar dem drukne»

Vedlegg 7: Sak 7 «EU lar dem drukne»

Vedlegg 8: Sak 8 «VG Mener: Terror i flyktingenes tid

Vedlegg 9: Sak 9 «På flukt fra overmakten»

Vedlegg 10: Kronikk av humanitære organisasjoner «Nasjonal dugnad for syriske flyktninger»

Vedlegg 11: Utvalg 1

Vedlegg 12: Utvalg 2, Utvalg 2a og Utvalg 2b

Vedlegg 13: Segmentering, Sak 1 «Den lange veien hjem»

Vedlegg 14: Segmentering, Sak 2 «VG Mener: Må bidra mer»

Vedlegg 15: Segmentering, Sak 3 «VG Mener: Hva Norge bør gjøre»

Vedlegg 16: Segmentering, Sak 4 «Den gode vilje er ikke nok»

Vedlegg 1

Se foto i nettsak: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/o5E20/den-lange-veien-hjem>

Den lange veien hjem

VG Nett – Forsiden – 11. Mar 2015 15:15

By: VG-kommentator: Hans Petter Sjøli , VG-kommentator: Per Olav Ødegård , VG-kommentator: Tom Staavi , VG-kommentator: Tom Staavi , VG-kommentator: Per Olav Ødegård

IRBID/ZAATARI

(VG) For fire år siden skjøt syriske sikkerhetsoldater med skarpt mot demonstranter i Daraa. Det tente en ild som er i ferd med å fortære hele landet.

På jordansk side av grensen møter jeg syrere som flyktet i den tidlige fasen av krigen. De trodde det ville være mulig for dem å reise hjem i løpet av noen uker eller måneder. De er her fortsatt.

Alle jeg møter vil hjem til Syria, men når?

– Bare Gud vet, sier alle.

Hjemlengsel

Fra åssidene over Irbid kan de se hjem, til de grønne områdene ved Daraa, som er den nærmeste byen i Syria. Før krigen var det lite som skilte dem, syrere og jordanere. De drev utstrakt handel, talte samme språk og de aller fleste var sunnimuslimere. Mange hadde familie på den andre siden. Jordanere tok dagsturer fra Amman for å spise lunsj på en av Daraas restauranter, og for å kjøpe grønnsaker og frukt.

Det startet med noen tenåringsgraffiti på vegger i Daraa. Da de ble fengslet og mishandlet gikk folk ut i gatene for å demonstrere. 20. mars 2001 skjøt sikkerhetsstyrkene med skarpt. Mange ble drept, uroen spredde seg og demonstrasjoner ble til væpnet oppstand.

Siden har trafikken gått en vei, ut av Syria. FNs høykommissær har registrert 630 000 syriske flyktninger i Jordan, men jordanske myndigheter

mener det er minst en million.

– Vi hadde et godt liv. Jeg hadde arbeid og en hage hvor vi dyrket alt vi trengte. Så lenge du ikke sa noen kritisk om myndighetene gikk det greit. Hvorfor angrep de oss? Hvordan kunne de gjøre dette mot oss? Livene våre blir aldri som før, sier en fembarnsfar.

Ingen utvei

Flyktninghjelpen har hjulpet denne familien og 6500 andre syrere med husrom, for et år eller to. Nå som flyktningene forstår at de ikke kan reise hjem på lenge, oppstår nye utfordringer og omstillinger. De trenger et sted å bo, skoleplass og medisinsk hjelp. De får ikke arbeid og de færreste har midler. To av tre syriske flyktninger lever under den jordanske fattigdomsgrensen på tre dollar dagen.

Tusener oppsøker hjelpeorganisasjonens rådgivningskontor. Noen trenger hjelp med offentlige dokumenter, ID-kort eller juridisk rådgivning. Andre står i fare for å bli kastet ut av sine midlertidige bosteder. Mange har ikke råd til å kjøpe medisiner. Det er akutt mangel på rimelige boliger og mange blir sittende i flyktningleirer i årevis.

Zaatari-leiren, som på det meste hadde 130 000 innbyggere, har i dag 80 000. Det som var en provisorisk telteir i ørkenen begynner å minne om en etablert by, ikke ulik de mange, gamle palestinske flyktningleirer i regionen. Hovedgaten kalles, med et trist smil, Champs-Élysées. Det er små butikker og enkle kafeer drevet av driftige

+47 21569750
support.no@m-brain.com

6

mbrain

flyktninger, men ingenting minner om hovedgaten i lysets by.

Flyktninghjelpen distribuerer det mest nødvendige til nyankomne, sørger for at familier kan handle basisvarer og gir skoletilbud. De samarbeider med mer enn 40 internasjonale organisasjoner. Men Zaatari er et sted der livet er satt på vent. De har ingen fremtid her.

– Jeg har vært her i to år og fem måneder. Vi flyktet da huset vårt ble bombet. Bare Gud vet hvor lang tid det vil ta før vi kan vende hjem, sier tobarnsfaren Mounir (27). Det yngste barnet er bare fem dager.

Jordan har kraftig skjerpet kontrollen ved grensen og samtidig blokkerer krigshandlinger fluktrutene. De som er aller verst stilt er utenfor rekkevidden av internasjonale hjelpeorganisasjoner.

På bristepunktet

For syv, åtte år siden tok Syria tok imot 1,2 millioner irakere på flukt. Deres historier minner

om de jeg hører fra syriske flyktninger i dag. 7,6 millioner syrere er internflyktninger og tre millioner befinner seg i Jordan, Tyrkia eller Libanon. 12 millioner er hjelpetrengende i eget land. Det er vår tids største humanitære krise.

Vi diskuterer om Norge kan ta imot 1000, 1500 eller noen tusen syriske kvoteflyktninger. På det meste tok Jordan imot 4000, hver eneste dag. Det er ikke et spørsmål om enten å ta imot flyktninger her eller å hjelpe dem i nærområdene. Bare to prosent av de syriske flyktningene har fått opphold i land utenfor regionen, mens FNs høykommissær mener minst fem prosent trenger slik beskyttelse.

Situasjonen i Syrias naboland er på bristepunktet, tynget av de enorme utfordringene det er å håndtere over tre millioner flyktninger. De trenger desperat hjelp. Norge er en humanitær stormakt, men som Flyktninghjelpens generalsekretær Jan Egeland nylig påpekte: Vårt bidrag til syriske krisofre og flyktninger i fjor var 40 kroner til hver.

Vedlegg 2

Se foto: <http://redir.opoint.com/?key=1nJUk04zJpXT9vLKmBgV&OpointPDF=true>

Må bidra mer

VG, page 2 -17. Apr 2015

Jonas Gahr Støre tok på Arbeiderpartiets landsmøte til orde for at Norge tar i mot 5000 syriske flyktninger i år, og like mange neste år. Samtidig var Støre tydelig på at Norge også må hjelpe flere av de nødstilte flyktningene i regionen.

Vi støtter Støres syn. Det er heller ikke en motsetning mellom å hjelpe flyktninger i nærområdene, og at vi tar i mot flere enn i dag. Katastrofen er så stor, og behovet så desperat, at det er nødvendig å gjøre begge deler. Norge er kjent som en humanitær stormakt, og i denne kritiske situasjon

nen bør vi ha råd til å vise storhet.

Syria utgjør vår tids største humanitære krise. Tre millioner syrere har flyktet til nabolandene Jordan, Tyrkia eller Libanon. Totalt 16 millioner syrere i hjemlandet eller i nabolandene trenger nødhjelp. 7,6 millioner er internflyktninger. På det meste tok det økonomisk svake Jordan i mot 4000 flyktninger hver dag, mens vi i Norge har diskutert om vi i løpet av et helt år kan ta i mot tusen eller flere.

Den humanitære krisen i Syria og nabolandene er overveldende. Katastrofens omfang må ikke lede til avmakt. Bak de store tallene er det enkeltmennesker. For flere tusen sivile syrere kan et større norsk bidrag utgjøre hele forskjellen.

Det overveldende flertall av flyktningene fra Syria må fortsatt hjelpes i regionen. De langt fleste av dem håper en dag å kunne vende hjem til et fredelig Syria. Samtidig er virkeligheten at mange

+47 21569750
support.no@m-brain.com

13

mbrain

har et særskilt behov for beskyttelse og disse venter i dag i en endeløs kø.

FNs høykommissær for flyktninger mener at fem prosent av flyktningene trenger beskyttelse utenfor regionen. Til nå har bare to prosent fått opphold i andre land. Land som Norge må påta seg et større ansvar for kvoteflyktninger med særskilt behov for beskyttelse. I 2014 ga Norge 512 millioner kroner i humanitær bistand til Syria og nærområdet. Det er nødvendig å trappe opp

den humanitære bistanden i Syrias naboland der situasjonen er på bristepunktet. Støre har rett i at en norsk opptrapping i innsatsen for Syria ikke vil løse problemet, men han legger til at det kan bidra til å lette noe på presset.

Allikevel, den viktigste innsatsen for flyktningene gjøres fortsatt i regionen. Derfor må Norge fortsette å gi solid økonomisk støtte til Jordan og andre naboland som tar i mot det enorme antallet mennesker på flukt.

Vedlegg 3

Se illustrasjon i nettsak: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/syria/hva-norge-boer-gjoere/a/23444046/>

Hva Norge bør gjøre

VG, page 2 -30. Apr 2015

I dag vil statsminister Erna Solberg redegjøre i Stortinget om den desperate situasjonen i Middelhavet og om den humanitære krisen i Syria og Irak. Vi mener statsministeren bør bruke anledningen til å ta to initiativ.

For det første bør Norge trappe opp bistanden betydelig til flyktninger i Syria og nabolandene. For andre bør Solberg åpne for å ta imot flere syriske kvoteflyktninger til Norge enn det regjeringen hittil har forpliktet seg til.

Det kan være flertall på Stortinget for at Norge skal ta imot inntil 5000 syriske kvoteflyktninger i år og like mange neste år, slik Arbeiderpartiet nylig vedtok på sitt landsmøte. Partileder Jonas Gahr Støre har imidlertid sagt at han helst ønsker en dugnad der alle partiene på Stortinget blir enige om norske tiltak. Vi mener at et bredt forlik mellom regjeringspartiene og opposisjonen er langt å foretrekke fremfor en situasjon der flyktingenes skjebne blir brikker i et partipolitisk spill. For å få dette til må regjeringen vise vilje til å øke kvotene, samtidig som opposisjonen er fleksibel i sine krav.

Det er god norsk tradisjon i Norge å stå sammen om hovedlinjene i utenrikspolitikken.

Utenriksminister Børge Brende understreket i går, på et seminar i regi av Norges Rederiforbund, at vi kan hjelpe 20 ganger så mange i nærområdene, sammenlignet med å ta flyktninger til Norge. Det er et akutt behov i land som Jordan og Libanon, særlig fordi giverland hittil bare har bidratt med en femtedel av det FN ber om. Derfor er en økning i bistanden til nærområdene det viktigste Norge kan gjøre nå. Men dette er ikke et spørsmål om enten å hjelpe flyktingene i Midtøsten, eller å ta flere hit. Vi står overfor den største flyktningstrømmen siden 2. verdenskrig og situasjonen er så prekær og alvorlig at vi må gjøre begge deler.

Årsakene til katastrofen finnes i krig, nød og at stater bryter sammen i regionen. At det ikke finnes enkle og raske løsninger må ikke lede til apati. Norge kan ikke løse problemene, men avhjelpe noen av konsekvensene. Styrket internasjonalt samarbeid er eneste måte å håndtere utfordringer av slike dimensjoner. Vi kan ikke bare overlate til Italia å redde liv i Middelhavet eller la Libanon og Jordan være alene om å ta ansvar for millioner av flyktninger.

Snart sender norske myndigheter et skip til Middelhavet, som et konkret bidrag til EUs maritim operasjon. Vi forventer at skipet også vil delta i søk- og redningsoperasjoner.

Vedlegg 4

Se illustrasjon i nettsak: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/asyl-debatten/kommentar-den-gode-vilje-er-ikke-nok/a/23444963/>

Kommentar: Den gode vilje er ikke nok

VG Nett – Forsiden – 02. May 2015 02:09

By: VG-kommentator: Yngve Kvistad, VG-kommentator: Per Olav Ødegård, VG-kommentator: Shazia Sarwar, VG-kommentator: Frithjof Jacobsen, VG-kommentator: Frithjof Jacobsen

Hvis Frp blir stående utenfor et nasjonalt kompromiss om de syriske flyktningene, kan hele regjeringen ryke.

Frp har rett i at Norge kan hjelpe flest flyktninger hvis vi gjør det i deres egne nærområder. Men nå er disse områdene overfylte. FNs høykommissær har bedt verden om å ta i mot flere flyktninger fra Syria, for å lette presset på nabolandene Jordan og Libanon. Det er rimelig at Norge bidrar her.

LES OGSÅ VGs LEDER: Hva Norge bør gjøre

Frp har så langt sagt bastant nei til å ta i mot flere. Denne helgen er partiet samlet til landsmøte. Ungdomsorganisasjonen, FpU, fremmer her et forslag om at Norge ikke skal ta i mot en eneste

flyktning utover dem vi allerede har sagt ja til.

Støre tar feil

Før helgen inviterte statsminister Erna Solberg til et bredt forlik i Stortinget. Flertallet her vil ha opp til 10.000 Syria-flyktninger til Norge. Et forlik må derfor nødvendigvis innebære at Norge sier ja til flere enn i dag.

Derfor blir det viktig å se hvordan partiledelsen i FrP håndterer forslaget fra ungdommen. Siv Jensen er helt enig med dem i sak. Hun vet at velgerne hennes er enige. Men hun vet også at hun må ha rom til å forhandle, både internt i regjeringen, og med de to samarbeidspartiene Venstre og KrF. For i denne saken står Frp helt alene.

Rett nok argumenterer statsminister Erna Solberg på samme måte som Siv Jensen i spørsmålet om de syriske flyktningene. Men Solberg oppfat-

tes likevel annerledes. I Venstre og KrF vet de at statsministeren aldri har hatt noe i mot mennesker med røtter langt fra Norge. Når Solberg vil gi hjelp der flyktningene er fremfor å ta dem til Norge, er det fordi hun mener det er slik Norge kan hjelpe flest mulig, best mulig.

Jonas Gahr Støre sa i Stortinget denne uken at man ikke kan sette de to opp mot hverandre; hjelpe i nærområdene eller ta flere flyktninger til Norge. Her tar han feil. Selvsagt kan man sette dette opp mot hverandre. Politikk handler om å prioritere, om å vurdere ulike tiltak opp mot hverandre og se hvor innsatsen gir best resultater.

Nettopp denne avveiningen går til kjernen av den internasjonale flyktningpolitikken. Vi lever i en tid med store folkevandringer. Krisen i Syria er bare en av flere svært alvorlige humanitære katastrofer. Samtidig når informasjon om velstand i rike land ut til hver krok av verden.

Drømmen om et bedre liv

Millioner av mennesker drømmer om å komme seg vekk for å skape et bedre liv for seg selv og familien. Jeg ville gjort det samme hvis jeg var i deres situasjon. Hvis jeg kunne, ville jeg krysset ørkener og hav, jeg ville løyet og bedratt, alt for å redde barna mine unna fattigdom og sult.

Mange av de som kommer i dårlige båter over Middelhavet, er nettopp mennesker som drømmer om et bedre liv. De er ikke forfulgt, de oppfyller ikke de strenge kriteriene for å få asyl eller opphold på annet grunnlag. Flyktninger fra Syria, og forfulgte minoriteter i Midtøsten og mange afrikanske land må få forrang i et Europa der det ikke er plass til alle som ønsker å komme hit.

Så hva gjør vi, når tusenvis setter seg i overfylte, dårlige båter over Middelhavet, og er i ferd med å drukne? Det er åpenbart at de må reddes. Samtidig må målet være at de ikke går om bord i disse båtene. Da snakker vi om alt fra å bedre forholdene i landene de kommer fra, til å knuse bakkemennene som tjener millioner av kroner på denne kyniske virksomheten.

Og ikke minst – om å gi flyktningene et realistisk bilde av hva som møter dem dersom de drar. Alt for mange får drømmene knust. De har brukt opp familiens sparepenger, og blir sendt hjem igjen, uten håp, og enda fattigere enn da de dro.

Slemme eller dumme

Dette krever internasjonalt samarbeid. Det er lite norske politikere kan gjøre alene. Men spørsmålet om antall kvoteflyktninger til Norge er det norske politikere som avgjør. Det må de gjøre på en måte folk kan ha tillit til.

Det forutsetter en ryddig debatt. Alt for ofte ender slike debatter med gjensidige beskyldninger, der ytterpunktene setter tonen. Fra SV-hold får vi ofte en følelse av at de som er uenige med SV, er slemme. Mens Frp ofte gir inntrykk av at de som er uenige med dem, er naive og dumme.

Sannheten er at alle norske partier er enige om at det er grenser for hvor mange som kan komme hit. Det er ikke spørsmål om alt eller ingenting. Spørsmålet er alltid hvor mange, og hvilke kriterier som skal legges til grunn for dem som skal få bli i Norge.

Jeg tror det kan bli et bredt forlik i spørsmålet om Syria-flyktningene. Det er større rom for kompromiss enn det umiddelbart ser ut til. En mulighet noen snakker om, er at de kvoteflyktningene Norge allerede har sagt ja til, kan gå inn det totale antallet. Flyktningene kan fordeles over flere år. Det kan legges inn andre typer bistand, som mer medisinsk hjelp i nærområdene, og økte nødhjelpsbevilgninger.

Streng, human og rettferdig

Om Frp kan bli med på et mulig kompromiss, får vi signaler om denne helgen. For Siv Jensen kan dette også komme til å handle om Frps fremtid i regjering. Asyl og innvandring er kanskje den aller viktigste saken for partiets velgere. Jensen har ikke mye å gå på her, før hun får sitt eget parti mot seg.

Asyl- og flyktningpolitikken kommer til å være en av de vanskelige og viktige sakene i mange år fremover. Det er en fordel om de store partiene er enige om mål og virkemidler. Høyre og Ap har tradisjonelt stått sammen om en streng, human og rettferdig politikk på dette feltet. De har balansert ulike hensyn mot hverandre, og har i all hovedsak hatt støtte hos folk flest.

Begge partiene har visst at det ikke er nok å ville det gode. Det må være resultatene som teller. Resultatene for de som er på flukt. For de som kommer hit til landet. Og for de som tar i mot nykommerne.

Støres dristige venstresving

VG, page 2–3 –18. Apr 2015

FOLKETS HUS (VG): Jonas Gahr Støre knyt-

ter seg til tradisjonen og tar Arbeiderpartiet til venstre. Det er en vågal strategi.

For noen år siden, ikke lenge etter at den rød-grønne regjeringen var kommet til makten, spurte jeg en representant for den radikale «Giske-fløyen» i Ap om man fortsatt anså Jens Stoltenberg for å være for høyrevridd for å lede partiet.

– Nei, for alternativet er verre, svarte vedkommende.

– Jonas Gahr Støre kan ta over.

Slik var analysen: Støre, rikmannssønnen og fremmedfuglen i sosialdemokratiet, utgjorde Arbeiderpartiets aller ytterste høyre fløy. At han var en språkmektig og distingvert utenriksminister var greit nok. Utover det gjaldt det å holde ham lengst mulig unna den sosialdemokratiske politikkutviklingen før Ap tok enda et steg i retning av å bli et New Labour på norsk.

Som Dylan stadig synger: The times they are a-changing.

For da Jonas Gahr Støre torsdag holdt sin første ordentlige landsmøtetale som Ap-leder var det null murring å spore blant de deputerte. Tvert i mot. Applausen satt løst, delegatene humret av talerens kluntete vitseforsøk og Støre selv virket både stolt og lettet over responsen. «Vår bevegelse», sa han opptil flere ganger, uten at det lød påklistret. Mary og Kjell i salen var i ett med Jonas. Det var plass til alle lag av folket i Folkets hus.

Heller til venstre

Skepsisen fra den gang var altså ubegrunnet. For Støres Ap er knapt et velstriglet høyresosialdemokrati. Den ennå nokså nyankomne duksen er mer radikal enn sin forgjenger. Ikke bare slipper han Stoltenbergs nemesis Trond Giske inn som nestleder, han er i ferd med å endre hele Ap-fortellingen. Stoltenbergs ubøyelige, samfunnsøkonomiske kalkyler og iskalde rasjonalitet er tilsidesatt for en varmere og mer, skal vi si, livsfilosofisk tilnærming.

Støre, som bruker fritiden til å skrive bøker og kronikker i Klassekampen, vil ta Ap inn i raushetens tid. Aller mest applaus fikk han – den var massiv og spontan – da han slapp den overraskende nyheten om at Ap foreslår å hente 10.000 syriske kvoteflyktninger til Norge.

Jerntrioen Stoltenberg, Libe Rieber-Mohn og Pål Lønseth var ikke å se.

De har nok heller ikke vært delaktige i utformingen av Aps nye retoriske innretning på flyktning – og asylpolitikken. Fra nå av heter det

at «Arbeiderpartiet vil føre en human, rettferdig og konsekvent flyktning – og asylpolitikk». Det tydelige og myndige ordet «streng» er som forduftet, og med det også inntrykket av Ap som Frps asylpolitiske tvilling.

Det er kanskje bare en språklig piruett, men endringen er ikke uvesentlig. Den viser, som med flere av Støres poenger i landsmøtetalen og tidligere utspill, at Arbeiderpartiet under Støre ser til venstre. Ikke bare i flyktning – og asylpolitikken, men også i Midtøsten-politikken, i spørsmålet om kommunereform (kun frivillighet heter det nå), i alkoholpolitikken, ja, hele fortellingen er venstreorientert: Høyresidens reformer skal ruller tilbake, landet skal bygges, ikke selges. Motsetningene mellom by og land skal viskes ut; det skal bo folk i husan. Yrkesfagene skal atter igjen komme til heder og ære, og alle antydninger til justeringer i arbeidsmiljøloven skal fremstilles som et ekko av Menstad-slaget.

Nasjonsbyggeren

Støre vil attpåtil så smått nyansere synet på Vladimir Putin. Som en Høyre-politiker sa til meg her om dagen:

– Støre sier vi må forstå Russland, men det høres ut som han mener at vi må vise forståelse.

Støres lesning av dagens Norge er ikke ueffen. Folk rundt om i landet reagerer det de oppfatter som blå-blå prinsipper. Fisk, skog, jernbane – dette er folkets og nasjonens domene, ikke kapitalens. Slik lyder omkvedet. Solberg-regjeringen oppfattes – i likhet med Stoltenbergs første regjering – som et ideologisk prosjekt, frakoplet de praktiske realitetene utover i landet. Der Erna turer frem, er Jonas varsom og «søkende»

Derfor har han da også måkt inn velgere, skal vi tro meningsmålingene.

Men Aps voldsomme fremganger på gallupene er først og fremst et resultat av regjeringens politikk og politiske rot. Støre har inntil nå sittet stille og nøyd seg med å snakke så kronglete at ingen forstår at han faktisk ikke sier noe som helst. Med landsmøtet er dette endret. Kommunevalget er kun en drøy sommer unna, og Støre og Ap stiller seg nå lagelig for hugg.

Å dra Arbeiderpartiet til venstre er en vågal strategi som også føles noe unødvendig siden Ap for lengst har detronisert all opposisjon til venstre. SV ligger på sotteseng. Men alt foregår ikke langs en økonomisk venstre-høyre-akse. Mellompartiene, og spesielt KrF, er vel så «radikale» som SV på flere politikkområder. Støres vending er derfor også et tydelig signal til KrF om at det nå er varme i Ap-hjertene.

For regjeringspartiene betyr venstredreiningen uante muligheter til politiske motangrep. Frp kan mane frem bildet av et vaklende Ap i innvandringspolitikken, og Høyre har en gyllen anledning til å fremstille Støre som gårsdagens mann.

Så hvorfor legger han seg på denne linjen? For å skape ro i partiet, åpenbart. Skal de vinne tilbake storbyene i september må det gås i takt. Med Trond Giske og Hadia Tajik ved sin side utgjør han en partiledelse som favner bredt og med en debattkraft som alle politiske motstandere bør frykte.

Men Støres venstresving kan også skyldes at han er usikker på hvem Arbeiderparti-politikeren Jonas egentlig er. For å bevise at han virkelig er the real deal og ikke bare en gjest ved sosialdemokratiets bord, velger han å knytte seg tungt opp til tradisjonen heller enn å meisle ut nye løsninger.

Sagt på en annen måte: Aner vi et venstresidekompleks hos millionæren fra aller beste Oslo Vest?

EU lar dem drukne

VG Nett – Nyheter – 19. Apr 2015 14:29

By: VG-kommentator: Harald Berg Sævereid , VG-kommentator: Shazia Sarwar , VG-kommentator: Hans Petter Sjøli , VG-kommentator: Yngve Kvistad , VG-kommentator: Shazia Sarwar

PARIS (VG) Så skjedde det igjen. Døde kroppar flyter i Middelhavet etter at en flyktningbåt med over 700 mennesker om bord kantret.

En natt i oktober 2013 druknet 366 mennesker utenfor den italienske ferieøya Lampedusa. Det var så dramatisk at EU-kommisjonens president José Manuel Barroso så seg nødt til å dra til Lampedusa. De manglet ikke på lovnader om kraftigere tiltak for å hindre en lignende tragedie.

LES: 700 FRYKTES OMKOMMET ETTER AT FLYKTNINGBÅT KANTRET I MIDDELHAVET I DAG

Tidligere denne uken forsvant rundt 400 andre båtflyktninger i Middelhavet. Det avstedkom selvsagt reaksjoner i form av presseoppslag og internasjonale hjelpeorganisasjoners kom med sterk kritikk av mangelen på handling fra europeiske myndigheter. Men det gjør åpenbart ikke noe inntrykk lenger.

LES: VG MØTER TRE TENÅRINGER SOM OVERLEVDE DEN LIVSFARLIGE FLUKTEN TIL EU-ROPA

Det blir opp til de utrettelige sjelene i frivillige hjelpeorganisasjoner å hamre løs på europeiske regjeringer, og nærmest trygle og be dem om hjelpe til i redningsarbeidet.

Rundt 3500 båtflyktninger druknet i Mittel-

havet i fjor. Det er ventet at dette tallet vil øke dramatisk i år. Ifølge FN befinner det seg rundt 200.000 mennesker i Libya som venter på å kunne komme seg over Middelhavet. De fleste av dem er i hendene på kyniske og brutale menneskehandlere, som venter på penger fra flyktningenes familie, før de sender dem ut på havet i noen sprukne holker. For mange deres siste reise.

Da strømmen av flyktninger økte dramatisk på grunn av borgerkrigen i Syria, forfølgelse og økonomisk nød i afrikanske land, lanserte Italia aksjonen Mare Nostrum – en søk- og redningsaksjon som plukket opp og reddet livet til over 150.000 mennesker på Middelhavet i løpet av en toårsperiode.

Men italienske ressurser og tålmodighet strakk ikke lenger til og da resten av EU-landene lovet å trå til, ble Mare Nostrum lagt ned i fjor høst. EUs program, Triton, skulle sørge for at færre menneskeliv gikk tapt. Det motsatte skjedde.

Triton er et overvåknings- og kontroll program. Skipene går ikke lenger ut enn 30 kilometer ut fra kysten. Italienerne orker ikke la være å redde de forhutlede sjelene som ulovlig prøver å komme over Middelhavet. Kystvakten går fremdeles ut, søker og redder folk, til tross for at det er EU-landenes ansvar. Også Norges.

– Den europeiske sivilisasjonen fremstår som blottet for alle verdier hvis det ikke gjøres en

+47 21569750
support.no@m-brain.com

felles innsats for å møte den største humanitære krisen i Europa siden Balkan-krigene, sier generalsekretæren i Flyktninghjelpen, Jan Egeland.

EUs innsats og respons er nesten det samme som å si. «La dem drukne». Og det vil båt-

flyktninger gjøre denne sommeren, i tusentalls. Spørsmålet er om europeiske myndigheter er i stand til å se på dem som mennesker og ikke bare tall i en statistikk.

Vedlegg 7

Kommentar: Vår ære og vår avmakt

VG Nett – Nyheter – 23. Apr 2015 13:09

By: VG-kommentator: Yngve Kvistad, VG-kommentator: Shazia Sarwar, VG-kommentator: Per Olav Ødegård, VG-kommentator: Tom Staavi, VG-kommentator: Shazia Sarwar

Mens EUs 28 stats-
og regjeringssjefer møtes til ekstraordinært
toppmøte i Brussel i dag for å diskutere trage-

dien i Middelhavet, gjør en million flyktninger
seg klare til å rømme Libya sjøveien.

+47 21569750
support.no@m-brain.com

21

mbrain

Menneskesmuglerne i Middelhavet samarbeider med italiensk mafia

For mange av dem, de som har hatt kontanter nok til å kjøpe seg leide helt frem, er målet en trygg havn i Sverige eller Norge. De færreste når imidlertid så langt. Hverken falske reisedokumenter eller betalt billett kan holde mennesker flytende når båten kantrer i kaldt hav.

Det er italienske myndigheter som mener at så mange som en million nå befinner seg i Libya i påvente av tur til Europa.

LES KRONIKK: DEN TRAGISKE BÅTSESONGEN

Etter politiets anslag mot menneskesmuglerne baser i de sicilianske byene Palermo og Agrigento på mandag, har påtalemakten skaffet seg godt innsyn i den kyniske butikken.

Destinasjon Skandinavia

For flykninger er ferden fra hjemlandet til Libya den dyreste strekningen. Rundt fem tusen dollar koster det å bli smuglet inn i de sønderbombede restene av oberst Gaddafis rike. Deretter nye tusen dollar for en plass i en farkost som kanskje klarer å komme seg over til øyene Lampedusa eller Sicilia på italiensk side. Videre til Milano eller Roma koster det nye \$ 600.

VG MENER: NORGE MÅ HANDLE NÅ!

Sluttsummen kommer an på siste destinasjon; fra ca. \$ 750 til et par tusen dollar, alt etter om man ønsker seg til Tyskland eller Sveits, med Skandinavia som absolutt dyreste endestasjon.

Reisebyrå

Ved statsadvokatembetet i Sicilias hovedstad sammenlignes menneskesmuglerne aktivitet med et effektivt reisebyrå – minus turoperatørens omsorg for den enkelte kunde. De tre forhørsdommerne Maurizio Scalia, Calogero Ferrara og Claudio Camilleri sier til Palermo-utgaven av Corriere della Sera at omfanget av virksomheten i seg selv beviser at dette handler om organisert kriminalitet.

Et annet ord for det på Sicilia, er mafia.

Men her vet man samtidig også, og det bedre enn noen, at mafiaen har mange armer og tentakler. Den klanbaserte sicilianske mafiaen Cosa Nostra står etter alt å dømme ikke bak selve operasjonen. Den mener påtalemyndigheten å ha sporet til to etterlyste libyere som befinner seg i hjemlandet, samt en opplagt falsk asylsøker med

oppholdstillatelse i Italia.

Mafia

Ashgedom Ghermay, som han angivelig heter, har styrt en hær av sjåførere, medhjelpere og assistenter både på Sicilia og det italienske fastlandet.

Men Cosa Nostra har selvfølgelig sørget for å få sin andel av inntektene ved å kanalisere flykninger og lokalt mottaksapparat til hoteller og eiendommer som de selv kontrollerer. Mellom 32 og 38 overnattingsetablissemeter, skoler og feriesteder i Trapani-regionen på Sicilias vestkyst alene disponeres nå til dette formål.

For hver innkvarterte flyktning betaler italienske myndigheter 30 euro, noe som utgjør en million euro i døgnet, rett i nevene på mafiaen.

Migrasjon

Mennesket har migrert siden Moses delte Rødehavet og ledet israelittene ut av Egypt. Horder av nordmenn folkevandret fra fattigdom i Norge til den amerikanske prærien der USA ga den som ville gratis eller billig land.

LES OGSÅ: DET KUNNE VÆRT PAPPA

At folk flytter på seg i håp om å skaffe seg selv og sine nærmeste et bedre liv, er en del av vår oppholdelsesdrift. Hva som er minst aktverdig av å leve på norsk trygd i Thailand eller å våge livet på å søke lykken i Europa, bør vi kanskje ikke mene så kategorisk om noen av oss.

Samtidig er det en kjensgjerning at det europeiske kontinent ikke kan ta imot absolutt alle som ønsker å bosette seg her. Vi kan ikke engang ta imot alle som har krav på bosetting, dersom noen skulle finne på å legge folkeretten og Flyktningkonvensjonen til grunn. Ifølge NCR/Flyktningregnskabet 2014 er 51,2 millioner mennesker på flukt i verden.

Utfordring

Den dagen disse menneskene befinner seg på vår dørstokk og påberoper seg sin rett til å komme inn – ikke sin moralske eller mellommenneskelige rett, men sin juridiske – ja, da står vi overfor noen praktiske utfordringer.

DEBATT: ASYLSENTRE UTENFOR EU?

I løpet av første halvår i fjor ble 5,5 millioner mennesker drevet på flukt på grunn av krig. Nesten en av fire flykninger i verden er en syrisk flyktning, skriver FNs høykommissær i sin siste rapport. Da er det selvfølgelig mest beleilig for oss alle at færrest mulig i det hele tatt kommer så langt som

til denne dørstokken.

Forfeilet

Arbeiderpartiet og Regjeringen har viklet seg inn i en skinndebatt om vi skal ta i mot ti tusen syriske flykninger, eller aller helst ingen. I net-tavisenes kommentarfelt overgår såkalte toppkommentatorer hverandre i uanstendige karakteristikk av døde flykninger og deres antatte motiver for å komme til Europa.

Italias statsminister Matteo Renzi sa til sin egen nasjonalforsamling denne uken at det er like forfeilet å sende alle tilbake som å gi alle opphold.

Det er klok tale av Renzi. Situasjonen er så polarisert at det er en jobb i seg selv å holde hodet kaldt og hjertet varmt for de beslutningstakere som nå må ta akutte grep for å stoppe smuglerne i Middelhavet før de dreper flere mennesker og tar livet av andres menneskelighet.

Vedlegg 8

Terror i flyktingenes tid

VG Nett – Nyheter – 02. Jun 2015 16:51

By: VG-kommentator: Per Olav Ødegård, VG-kommentator: Yngve Kvistad, VG-kommentator: Anders Giæver, VG-kommentator: Hans Petter Sjøli, VG-kommentator: Anders Giæver

Hva gjør vi når IS-terrorister sniker seg med blant flykninger til Norge? Hvordan skal vi klare å hjelpe mennesker i nød, samtidig som vi beskytter oss selv mot ekstremistenes ondskap?

I møte med skruppelløse terrorister som ikke skyr noen midler i sin kamp mot vår sivilisasjon og levemåte, må vi bruke de midlene vi kan for å beskytte oss.

Dagbladet forteller at PST har oppdaget mellom fem og ti islamistiske terrorister blant de 1000 syriske kvoteflyktingene som FN har plukket ut til Norge. Det er skremmende å tenke på at disse menneskene prøver å snike seg inn blant mennesker i nød – at de misbruker andres gjestfrihet for å komme i posisjon til å ødelegge mest mulig.

Dette er farlig på flere måter. Det mest åpenbare er det rent sikkerhetsmessige; at Norge ved å ta inn flykninger risikerer å få mennesker hit til landet hvis eneste mål er å skade oss. Frykten for dette kan i seg selv bidra til at viljen til å hjelpe, blir svekket. Og det kan føre til at de som kommer hit som kvoteflykninger fra FN, blir møtt med mistenksomhet og frykt.

Viljen til å ta i mot flykninger er avhengig av at vi kan stole på dem som velger ut folk. Vi må

kunne ha tillit til FN på dette området. Samtidig har ikke FN de verktøyene som trengs for å undersøke alle relevante sider av bakgrunnen til de som ønsker å komme til Norge. Det er nødvendig med ytterligere undersøkelser. Det er her PST kommer inn. Det er både viktig og riktig at PSTs folk nå har begynt å delta i utvelgelsesprosessen allerede før flyktingene kommer hit til landet.

Trusselbildet er mer alvorlig enn på lenge. Islamistiske terrorister kontrollerer store områder. I deler av Syria og Irak er de i ferd med å bygge noe som ligner en egen stat, der barbariske lover styrer menneskenes liv. Islamistiske terrorgrupper vokser frem i stadig større områder, både i Midtøsten og i mange afrikanske land. Millioner av mennesker er på flukt. Målet til mange av dem er å komme til Europa.

I denne situasjonen er det avgjørende viktig at de som får opphold i Norge, er de som trenger det. Ikke de som ønsker å skade oss. I møte med skruppelløse terrorister som ikke skyr noen midler i sin kamp mot vår sivilisasjon og levemåte, må vi bruke de midlene vi kan for å beskytte oss. Det er viktig at PST får de ressursene og de menneskene de trenger til dette viktige arbeidet. Både av hensyn til de som kommer hit, så de kan tas i mot med åpne armer. Og av hensyn til vår alles sikkerhet og trygghet.

Vedlegg 9

På flukt fra overmakten

VG Nett – Nyheter – 10. Jun 2015 17:23

By: VG-kommentator: Frithjof Jacobsen, VG-kommentator: Per Olav Ødegård, VG-kommentator: Shazia Sarwar, VG-kommentator: Per Olav Ødegård

Så kommer det Syria-flyktinger. Og regjeringen overlever nok dette også, samme hva Per Sandberg sier.

I det britiske parlamentet danner opposisjonen alltid et «Shadow Cabinet», en skyggeregjering med skyggestatsråder som løpende utformer et sammenhengende alternativ til den sittende regjeringens politikk. Tradisjonen er, som alt annet i det huset, eldgammel. Sannsynligvis fra parykkenes tid. Opposisjonen i det britiske Underhuset har da også det offisielle navnet «Her Majesty's loyal Opposition».

I Norge kan vi nå ha fått den parlamentariske nyskapningen «skyggeopposisjon». Et regjeringsparti (Frp) som stadig tar regjeringsuavhengige politiske posisjoner i opposisjon mot opposisjonen på Stortinget. Forvirret? Dette har så vidt begynt. I den Per Sandbergske parlamentarisme er det nemlig også slik at skyggeopposisjonen stiller kabinetsspørsmål på vegne av en regjering. Eller tar dissens på regjeringsvedtak som ennå ikke er fattet.

Fortsatt forvirret? Du er i godt selskap, for selv skyggeopposisjonlederens egen partileder, Siv Jensen, nøyde seg med å si at Per Sandberg måtte

ha «tenkt høyt» da hun ble spurt om hans parlamentariske krykkedans. Det var i hvert fall høyt.

LES: PER SANDBERG SIER HAN IKKE MENTE AT FRP SKULLE UT AV REGJERING

Bakgrunnen for det hele er kompromisset om Syria-flyktingene som ble presentert i Stortinget. Ap-leder Jonas Gahr Støre har forhandlet ned sitt eget landsmøteløfte om ti tusen flyktinger på to år, til åtte tusen over tre år. Hvorfor han begynte å forhandle når forslaget om 10 000 så ut til å ha flertall på Stortinget, vet vel bare Støre. Det kan ha hatt noe å gjøre med Ap-fall på meningsmålingene ganske umiddelbart etter landsmøtet. Fikk Støre kalde føtter etter å ha vært varm i toppen på talerstolen?

LES: HER ER SYRIA-KOMPROMISSET

Høyre kunne glise over Syria-kompromisset. At den ekstreme situasjonen i Syria utløser noen ekstraordinære tiltak i Norge er helt rimelig. Men med et låst Frp i regjering, var det vanskelig å foreslå derfra. Nå kunne man forhandle ned et litt vel stormunnet Ap-forslag til noe mer beskjedent og billig. Høyre kan si at de fant balansen mellom hjerte og hode, eller mennesker og milliarder om du vil. Men denne muligheten fikk de nærmest i gave av Støre.

Nasjonal dugnad for syriske flyktninger SYRIA

VG, page 30–31 –11. Mar 2015

By: Gry Larsen, Jan Egeland, Anne-Marie Helland, Ann-Magrit Austen, Folkehjelp Tove R. Wang

Krigen i Syria har ført til den største human-

itære krisen på flere tiår. Men norske politikere er forbausende stille. Vi tar til orde for at vi tar imot til sammen 10.000 syriske flyktninger i løpet av de neste to årene. Søndag 15.

mars er det fire år siden krigen i Syria startet. For sivilbefolkningen har situasjonen blitt verre hvert år. Stilt overfor den største humanitære krisen på flere tiår, er et flertall av toneangivende norske politikere forbausende stille. Vi savner politisk lederskap og humanitært engasjement i tråd med krisens ekstraordinære brutalitet og omfang.

Verden har sviktet

Det internasjonale samfunnet har sviktet i å gi syrerne beskyttelse. Titusener har mistet livet i en brutal borgerkrig der partene begår omfattende brudd på krigens folkerett og de internasjonale menneskerettighetene. Barna er spesielt hardt rammet. Halvparten av landets befolkning – over 11 millioner mennesker – er drevet på flukt. De fleste leter fortvilet etter beskyttelse internt i Syria, mens nesten fire millioner har flyktet til nabolandene Tyrkia, Libanon, Jordan og Irak. Sverige har hittil bidratt med asyl til godt over 50 000 syriske flyktninger. Norge har tatt imot snaut 4 000.

Åtte av de største norske hjelpeorganisasjonene inviterer derfor i dag norske politikere, kommuner, organisasjoner og ildsjeler til nasjonal dugnad for syriske flyktninger.

Vi hører ofte at norske myndigheter prioriter-

er nærområdet, de land som tar imot flest syriske flyktninger. I 2014 ga Norge – i tillegg til fjerning av kjemiske våpen og noe bistand til to naboland – 512 millioner kroner i humanitær bistand til krigs ofre og fordrevne i og utenfor Syria. Med over 11 millioner syrere på flukt og ytterligere fem millioner med akutt behov for nødhjelp, blir dette 32 kroner på hver, eller snaut 9 øre dagen per person. Dette er ikke å prioritere hjelpearbeid i nærområdet. Det må være et rimelig samsvar mellom katastrofens omfang og våre bidrag til ofrene.

Vi må stille opp

Libanon er på størrelse med Rogaland og har drøyt fire millioner innbyggere. De har nå tatt imot 1,2 millioner registrerte syriske flyktninger, i tillegg til flere hundre tusen uregistrerte. Vi som driver hjelpearbeid i Libanon, ber landet holde grensene åpne for syrere på flukt fra krig og terror.

Samtidig hevder norske myndigheter at kapasiteten til å ta imot flyktninger her hjemme er sprengt. For Libanon er imidlertid kapasiteten strukket til bristepunktet, med en belastning på vannforsyning, helsevesen og skoler de ikke lenger kan håndtere. Grenseovergangene til Syria stenges fordi de ikke makter å ta imot flere. Norge, som andre land, må derfor øke støtten til Libanon betydelig – også som takk for hjelpen. I tillegg må vi bidra ved å ta en større andel av de flyktingene som vanskelig kan beskyttes i nærområdet, deriblant mange kvinner som har flyktet alene med barn.

Norge er blant de landene som har gitt FN's Høykommissær for flyktninger et mandat for å ivareta og organisere internasjonal beskyttelse for mennesker på flukt fra krig og forfølgelse. Skal de makte denne oppgaven for syrerne, må flere land bidra med langt mer i form av nødhjelp så vel som mottak av kvoteflyktninger. Gitt den dramatiske situasjonen, er det vår humanitære plikt å stille opp mer og bedre.

10.000 flyktninger

Den nasjonale dugnaden må derfor inkludere at flere får beskyttelse i Norge. Ved utgangen av fjoråret hadde vi tatt imot under 4 000 syrere på flukt. Det er én promille – en tusendedel – av dem

som har flyktet fra landet.

Vi tar nå til orde for at vi tar imot til sammen 10 000 syriske flyktninger direkte fra nærområdet i løpet av de neste to årene. Dette kan være en kombinasjon av regulære kvoteflyktninger – og at vi gir midlertidig kollektiv beskyttelse til flere, slik utlendingsloven har lagt til rette for, nettopp i situasjoner som denne.

Midt på 90-tallet hadde vi en lignende situasjon i Bosnia. Norge tok på kort tid imot 13 000 flyktninger. Dette ble mulig fordi politikere, UDI, kommuner og private organisasjoner som Norges Røde Kors og Norsk Folkehjelp konstaterte at «der det er hjerterom, er det husrom». Vi improviserte gjennom en real nasjonal dugnad. Politikerne viste handlekraft og flyktningene fikk raskt det alle mennesker på flukt trenger: beskyttelse. Resten ordnet vi etter hvert.

Nå er det en ny humanitær katastrofe på terskelen til Europa. Vi håper og tror det norske samfunnet er klar for en ny dugnad.

Må behandles raskere

Regjeringen hevder at kapasiteten i kommunene er sprengt, og viser til at det allerede sitter over 5000 flyktninger i kø i statlige mottak. Dette innebærer tross alt ikke mer enn 12 flyktninger i tillegg per kommune – så er køen borte.

Ifølge Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, mottar norske kommuner i år omtrent ni milliarder kroner (cirka 18 ganger støt-

ten til Syrias nærområde) i direkte overføringer til integrering av flyktninger. Da må vi kunne se etter bedre og mer effektive løsninger, slik at noen flere får beskyttelse også hos oss.

Vi må også jobbe raskere for dem som kommer. Syriske asylsøkere må nå vente i seks måneder på Utlendingsdirektoratets første asylintervju, deretter ytterligere flere måneder før søknaden er ferdig behandlet. I denne perioden har de ikke rett til å jobbe eller begynne på norsk kurs for å bli aktive bidragsyttere i det norske samfunnet. Flyktninger flest vil – og trenger – å komme i gang med sitt nye hverdagsliv så fort som mulig. Ikke minst gjelder dette barn og unge som skal komme seg videre etter traumatiske opplevelser. De bør de slippe å gå på tomgang – på statens regning.

Vi oppfordrer norske politikere, forvaltning og kommuner til å tenke nytt. Lokalt vet vi mange frivillige organisasjoner og ildsjeler vil stille opp i en felles dugnad. Det haster!

John Peder Egenæs, generalsekretær i Amnesty
Gry Larsen, generalsekretær i CARE, Jan Egeland, generalsekretær i Flyktinghjelpen, Anne-Marie Helland, generalsekretær i Kirkens Nødhjelp, Ann-Magrit Austenå, generalsekretær i NOAS, Åsne Havnelid, generalsekretær i Norges Røde Kors Liv Tørres, generalsekretær i Norsk Folkehjelp Tove R. Wang, generalsekretær i Redd Barna

Vedlegg 11

Sak nr.	Tittel på sak	Dato publisert	Ant. treff	FORFATTER (skrevet av)			SJANGER					TEMA			
				VG-journalist/leder	Humanitære organisasjoner (samlet)	Andre	Kronikk	Kommentar	Leder	Nyhets-sak	Annet ('si det' (debattinnlegg), notis, sitat, henvisning el. som utgjør treff)	a) Syriske flyktninger	b) Norsk flyktningpolitikk	Annet	
1	Nasjonal dugnad for syriske flyktninger	11.mar.15	2		x		x						x	x	
2	Den lange veien hjem	11.mar.15	1	x					x				x	x	
3	Årets reklametabbe		1			x	x								x
4	Våre barnebarn vil skamme seg	26.mar.15	1			x	x						x	x	
5	Hva slags nasjon vil vi være?	16.apr.15	2			x	x					x	x	x	
6	VG Mener: Må bidra mer	17.apr.15	1	x						x			x	x	
7	Støres dristige venstresving	18.apr.15	2	x					x				x	x	
8	EU lar dem drukne	19.apr.15	1	x					x				x	x	
9	Den tragiske båtsesongen	20.apr.15	1			x						x	x	x	
10	Tragedien i Middelhavet, Disse barna nådde land i live	23.apr.15	1	x							x		x	x	
11	Vår ære og vår avmakt	23.apr.15	2	x					x				x	x	
12	Tåkefyrste-striden: Slik er Ernas flyktning-svar til Støre	24.apr.15	1	x							x		x	x	
13	Ikke et ord om flyktningene	24.apr.15	1	x							x		x	x	
14	NOKUT: Stor andel av syriske flyktninger har høyere utdanning	24.apr.15	1	x							x		x		x
15	Ikke 10000 fra Syria likevel?	28.apr.15	1	x							x		x	x	
16	VG Mener: Hva Norge bør gjøre	30.apr.15	2	x						x			x	x	
17	Solvik-Olsen kalte Støre «tåkefyrsten» i 1. mai-tale	01.mai.15	1	x							x		x	x	
18	Den gode vilje er ikke nok	02.mai.15	3	x					x			x	x	x	
19	Syria kan bli et nytt Afghanistan	02.mai.15	2			x						x	x	x	
20	Per Sandbergs t-trøye på Frp-landsmøtet: «God reise» og «sjø-eventyr»	04.mai.15	1	x							x			x	
21	Arbeiderpartiet kraftig ned etter landsmøtet	04.mai.15	1	x							x		x	x	
22	Sandbergs omstridte T-skjorte – Helt tilfeldig budskap	05.mai.15	1	x							x			x	
23	Kan ta et halvt år før Syria-flyktninger er i Norge	18.mai.15	1	x							x		x	x	
24	Dugnad for Syria: Syremes skjebne i Stortinget	18.mai.15	1		x							x	x	x	
25	Empati uten empati	23.mai.15	1			x						x	x	x	
26	Evolvert empati og politiske poenger	24.mai.15	1			x					x		x	x	
27	Ap og mistillit	25.mai.15	1			x						x	x	x	
28	Vis politisk lederskap!	29.mai.15	4		x							x	x	x	
29	Misbruk av ord, manipulering av opinionen	01.jun.15	1			x						x	x	x	
30	VG Mener: Terror i flyktningenes tid	02.jun.15	2	x						x			x	x	
31	Syria-flyktningene: Bare tre prosent av kommunene sier nei	04.jun.15	1	x							x		x	x	
32	Frp bryter Syria-forhandlinger	05.jun.15	1	x							x			x	
33	Frp-Nesvik om bruddet i Syria-forhandlingene: ...	05.jun.15	1	x							x		x	x	
34	VG-kronikken var en del av...	08.jun.15	1									x			
35	Det handler om mennesker, ikke «10000» SYRIA-FLYKTNINGER	10.jun.15	3			x						x	x	x	
36	Fremskrittspartiet truer med kabinettsspørsmål	10.jun.15	1	x							x		x	x	
37	Frp lar seg ikke presse i Syria-spørsmålet; Per Sandberg avviser trussel	10.jun.15	1	x							x		x	x	
38	Kilder til VG: Nærmer seg enighet om 8 000 flyktninger...	10.jun.15	1	x							x		x	x	
39	Dette er Syria-kompromisset	10.jun.15	1	x							x		x	x	
40	På flukt fra overmakten	10.jun.15	1	x					x				x	x	
41	Hemmelig vaffel-møte sikret Syria-avtale	10.jun.15	1	x							x		x	x	
			55												

Vedlegg 12

Sak nr	Tittel	Dato	Nett	Papir	Pluss-sak	TEMA				GENRE		ARGUMENTER Argumenter som ytrer synspunkter knyttet til hva Norge bør gjøre i sammenheng med tema for vedtak
						a) Syriske flyktninger	b) Norsk flyktningspolitikk	Hovedtemaer a+b	Annet	Kommentar	Leder	
2	Den lange veien hjem	11.mar.15	x			X	x	ja		x		Ja
6	VG Mener: Må bidra mer	17.apr.15		x		x	x	ja			x	Ja
7	Støres dristige venstresving								Analyse. Handler først og fremst om Støres og Aps politikk og landsmøte (landsmøtevedtak omtales som dristig og venstrevridd).			Nei
8	EU lar dem drukne	18.apr.15	x	x		(x)	x	nei	Om tragedier i Middelhavet og manglende innsats fra EU.	x		Nei
11	Vår ære og vår avmakt	19.apr.15	x			x	x	nei	Om menneskesmugling og den kritiske situasjonen for flyktninger i Middelhavet og Europa.			Nei
15	VG Mener: Hva Norge bør gjøre	23.apr.15	x	x		(x)	x	nei				Nei
17	Den gode vilje er ikke nok	30.apr.15	x	x		x	X	ja			x	Ja
30		02.mai.15	x	x	x	x	X	ja		x		Ja
	VG Mener: Terror i flyktingenes tid								Handler først og fremst om hvilke flyktninger som skal få komme til Norge (eller ikke), og prosedyrene rundt det ("Terrorister kan utnytte systemet").			Nei, kun argumenter knyttet til at Norge må være forsiktige og omstendelige i arbeidsprosene for hvem som får komme til Norge.
40	På flukt fra overmakten	02.jun.15	x	x		x	x	nei	Analyse med fokus på politisk spill.	x		Nei, analyserer hva som har skjedd
		10.jun.15	x			x	X	ja		x		

Tabell 1.: Segmentering av «Den lange veien hjem», VG nett 11.03.2015

Tekst	Stemme	Kommentar
1 Den lange veien hjem	VG	Overskrift/tittel. Samspill med verbalekst og foto, uttrykker ønsket men usikkerheten om å komme tilbake til Syria.
2 IRBID/ZAATARI (VG)	VG	Sted (by/navn på flyktingleir). I Jordan, ved grensen til Syria. Geografisk utgangspunkt for teksten.
3 For fire år siden skjøt syriske sikkerhetsstyrker med skarpt mot demonstranter i Daraa. Det tente en ild som er i ferd med å fortære hele landet.	VG, forklarende	Ingress: Etablerer bakgrunn for situasjonen. Fokus på tidsomfang. Samspill med overskriften. <i>Metafor</i> : Landet "fortæres".
4	VG forklarende - kommentator etablerer seg som vitne og forteller (reporter)	
På Jordansk side av grensen møter jeg syrere som flyktet i den tidlige fasen av krigen.		Forteller: <i>Jeg</i> . I møte med syriske flyktinger. Etablerer situasjonen deres.
5 De trodde det ville være mulig for dem å reise hjem i løpet av noen uker eller måneder.	VG, refererende	
6 De er her fortsatt.	VG, refererende	
7 Alle jeg møter vil hjem til Syria, men når?	VG, referende sitat, alle flyktingene journalisten har møtt	Hele avsnittet: Perspektiv rettet mot tidsaspekt. En håpløs situasjon. Liv i uvisshet.
– Bare Gud vet, sier alle.	VG	Underoverskrift 1 (universell følelse, skaper identifikasjon)
8 Hjemlengsel	VG	Beskrivelse av omgivelsene, etablerer hvordan alt var. Skildringer, fortellende, trekker teksten mot feature.
9 Fra åssidene over irbid kan de se hjem, til de grønne områdene ved Daraa, som er den nærmeste byen i Syria.	VG, forklarende	
10 Før krigen var det lite som skilte dem, syrere og jordanere. De drev utstrakt handel, talte samme språk og de aller fleste var sunnimuslimere. Mange hadde familie på den andre siden. Jordanere tok dagsturer fra Amman for å spise lunsj på en av Daraas restauranter, og for å kjøpe grønnsaker og frukt.	VG, forklarende	Samme. Beskrivelser av "vanlig hverdag" i området før.
11 Det startet med noen tenåringers graffiti på vegger i Daraa. Da de ble fengslet og mishandlet gikk folk ut i gatene for å demonstrere.	VG, forklarende	Etablerer utgangspunkt for dagens situasjon, historien om borgerkrigen. (flukt-utgangspunktet)
12 20. mars 2001 skjøt sikkerhetsstyrkene med skarpt. Mange ble drept, uroen spredde seg og demonstrasjoner ble til væpnet oppstand.	VG, forklarende	
13 Siden har trafikken gått en vei, ut av Syria.	VG, forklarende	
14 FNs høykommissær har registrert 630 000 syriske flyktinger i Jordan, men jordanske myndigheter mener det er minst en million.	VG, forklarende	Fra da til nå. Referer til FN.
15 – Vi hadde et godt liv. Jeg hadde arbeid og en hage hvor vi dyrket alt vi trengte. Så lenge du ikke sa noen kritisk om myndighetene gikk det greit. Hvorfor angrep de oss? Hvordan kunne de gjøre dette mot oss? Livene våre blir aldri som før, sier en fembarnsfar.	Direkte tale, ikke navngitt fembarnsfar, syrisk flykting	En syrer uttrykker fortvilelse over situasjonen. Et uskyldig offer for krigen. Et liv som var vanlig (arbeid og hage), nå er det ødelagt. (enkelt for en vanlig leser å identifisere seg med utgangspunktet, et vanlig liv med jobb, hage og unger)
16 Ingen utvei	VG	Underoverskrift 2
17 Flyktinghjelpen har hjulpet denne familien og 6500 andre syrere med husrom, for et år eller to.	VG, forklarende	Flyktinghjelpen etableres i sammenheng. De jobber her og hjelper flyktinger.

18	Nå som flyktningene forstår at de ikke kan reise hjem på lenge, oppstår nye utfordringer og omstillinger. De trenger et sted å bo, skoleplass og medisinsk hjelp. De får ikke arbeid og de færreste har midler.	VG, forklarende	Syernes utfordringer ved å leve her spesifiseres.
19	To av tre syriske flyktninger lever under den jordanske fattigdomsgrensen på tre dollar dagen.	VG, forklarende	
20	Tusener oppsøker hjelpeorganisasjonens rådgivningskontor.	VG, forklarende	Uttrykker at behovet for hjelp er stort.
21	Noen trenger hjelp med offentlige dokumenter, ID-kort eller juridisk rådgivning. Andre står i fare for å bli kastet ut av sine midlertidige bosteder. Mange har ikke råd til å kjøpe medisiner.	VG, forklarende	Hva syriske flyktninger kommer til Flyktninghjelpen for å få hjelp med.
22	Det er akutt mangel på rimelige boliger og mange blir sittende i flyktningleirer i årevis.	VG, forklarende	Bosituasjonen for syrer spesifiseres.
23	Zaatar-leiren, som på det meste hadde 130 000 innbyggere, har i dag 80 000.	VG, forklarende	Leieren journalisten befinner seg i, fakta.
24	Det som var en provisorisk teitler i ørkenen begynner å minne om en etablert by, ikke ulik de mange gamle palestinske flyktningleirer i regionen.	VG, forklarende	Beskrivelser av leiren.
25	Hovedgaten kalles, med et trist smil, Champs-Élysées.	VG, forklarende	
26	Det er små butikker og enkle kafeer drevet av driftige flyktninger, men ingenting minner om hovedgaten i Lysets by.	VG, forklarende	
27	Flyktninghjelpen distribuerer det mest nødvendige til nyankomne, sørger for at familier kan handle basisvarer og gir skoletilbud.	VG, forklarende	Igien: Hva Flyktninghjelpen gjør her.
28	De samarbeider med mer enn 40 internasjonale organisasjoner.	VG, forklarende	Det hjelpes her...
29	Men Zaatar er et sted der livet er satt på vent. De har ingen fremtid her.	VG, fortolkende	..Men det er ingen fremtid her
30	— Jeg har vært her i to år og fem måneder. Vi flyktet da huset vårt ble bombet. Bare Gud vet hvor lang tid det vil ta før vi kan vende hjem, sier tobarnsfare Mounir (27). Det yngste barnet er bare fem dager.	Direkte tale, Mounir (27), tobarnsfar, syrisk flyktning	Intervjuobjektet uttrykker frustrasjon over situasjonens varighet, lite håp i skite.
31	Jordan har kraftig skjerpet kontrollen ved grensen og samtidig blokkerer krigshandlinger fluktrutene.	VG, forklarende	Spesifiserer at flyktningene "sitter fast" her. I setningen er det koblinger til to andre saker: 1) "Jordan i frontlinjen mot IS" 26.02.2015. Kommentar av samme journalist. 2) "Ekstremister under press" 03.02.2015. Kommentar av samme journalist.
32	De som er aller verst stilt er utenfor rekkevidden av internasjonale hjelpeorganisasjoner.	VG, forklarende	Det er mange som ikke får hjelp i det hele tatt. (og det er ille nok for de som gjør det, har blitt etablert)
33	På birstepunktet	VG	Underoverskrift 3
34	For syv, åtte år siden tok Syria tok imot 1,2 millioner irakere på flukt.	VG, forklarende	Historisk bakteppe. Syrerne var behjelpelige den gang (nå er det de som trenger hjelp).
35	Deres historier minner om de jeg hører fra syriske flyktninger i dag.	VG, forklarende	Journalisten bygger etos som reporter (Jeg)
36	7,6 millioner syrer er internflyktninger og tre millioner befinner seg i Jordan, Tyrkia eller Libanon. 12 millioner er hjelpetrengende i eget land.	VG, forklarende	Fakta som understreker omfanget og underbygger neste setning.
37	Det er vår tids største humanitære krise.	VG, forklarende	Situasjonen defineres som "vår tids største humanitære krise". En slags <i>konklusjon</i> underbygget av foregående beskrivelser og faktaopplysninger.
38	Vi diskuterer om Norge kan ta imot 1000, 1500 eller noen tusen syriske kvoteflyktninger.	VG, fortolkende	Situasjonen linkes for første gang til Norge og politikk (Og: vi)
39	På det meste tok Jordan imot 4000, hver eneste dag.	VG, forklarende	Antallet flyktninger til Norge som diskuteres fremstår som svært lite sammenliknet med Jordans inntak av syriske flyktninger.

Tabell: Segmentering: Må bidra mer 17.04.15

Tekst	Stemme	Argument	Kommentar
1 Jonas Gahr Støre tok på Arbeiderpartiets lands- møte til orde for at Norge tar i mot 5000 syriske flyktninger i år, og ikke mange neste år.	VG, refererende	Påstand 1	Etablerer umiddelbart hvem og hva saken handler om: Jonas Gahr Støre og landsmøtet til AP
2 Samtidig var Støre tydelig på at Norge også må hjelpe flere av de nødstilte flyktningene i regionen.	VG, refererende	Påstand 2	
3 Vi støtter Støres syn.	VG, yferrer standpunkt		(Klar tale): VG støtter Støres syn.
4 Det er heller ikke en motsetning mellom å hjelpe flyktninger i nabolandene, og at vi tar i mot flere enn i dag.	VG, argumenterende	P 1 (Motargument)	
5 Katastrofen er så stor, og behovet så des- perat, at det er nødven- dig å gjøre begge deler.	VG, argumenterende	P 1	
6 Norge er kjent som en humanitær stormakt, og i denne kritiske si- tuasjonen bør vi ha råd til å vise storhet.	VG, argumenterende	P 1	Norge som "humanitær stormakt"
7 Syria utgjør vår tids største humanitære krise.	VG, argumenterende	P 1	"vår tids største humanitære krise"
8 Tre millioner syriere har flyktet til nabolandene Jordan, Tyrkia eller Libanon.	VG, forklarende (argumenterende)	P 1+2	
9 Totalt 16 milli- oner syriere i hjemlandet eller i nabolandene tren- ger nødhjelp.	VG, forklarende (argumenterende)	P 1+2	
10 7,6 millioner er interflyktninger	VG, forklarende (argumenterende)	P 1+2	
11 På det meste tok det økonomisk svake Jordan i mot 4000 flyktninger hver dag, mens vi i Norge har diskutert om vi løp- et av et helt år kan ta i mot tusen eller flere.	VG, forklarende (argumenterende)	P 1	
12 Den humanitære krisen i Syria og nabolandene er overveldende.	VG, argumenterende	P 1+2	
13 Katastrofens omfang må ikke lede til avmakt.	VG, argumenterende	P 1+2	
14 Bak de store tallene er det enkeltmennesker.	VG, argumenterende	P 1+2	
15 For flere tusen sivile syriere kan et større norsk bidrag utgjøre hele forskjellen.	VG, argumenterende	P 1+2	
16 Det overveldende flertall av flyktningene fra Syria må fortsatt hjelpes i regionen.	VG, argumenterende	P 2	Her er hjelpen viktigst (i regionen).
17 De langt fleste av dem håper en dag å kunne vende hjem til et fredelig Syria.	VG, forklarende (argumenterende)	P 2	
18 Samtidig er virkelig- heten at mange har et særskilt behov for beskyt- telse og disse venter i dag i en endeløs kø.	VG, argumenterende	P 1	
19 FNs høykommissær for flyktninger mener at fem prosent av flyktningene behøver beskyt- telse utenfor regionen.	VG, refererende	P 1	Underbygger argument med FNs uttalelser.
20 Til nå har bare to prosent fått opphold i andre land.	VG, forklarende (argumenterende)	P 1	
21 Land som Norge må påta seg et større ansvar for kvoteflyktninger med særskilt behov for beskyttelse.	VG, argumenterende	P 1	Eksplisitt: Norge må ta i mot flere syriske flyktninger.
22 I 2014 ga Norge 512 millioner kroner i humanitær bistand til Syria og nabolandene.	VG, forklarende (argumenterende)	P 2	
23 Det er nødvendig å trappe opp den humanitære bistanden i Syrias naboland der situasjonen er på bristepunktet.	VG, argumenterende	P 2	Eksplisitt: Norge må gi mer penger til bistand i området.
24 Støre har rett i at en norsk opptrapping i innsatsen for Syria ikke vil løse problemet, men han legger til at det kan bidra til å lette noe på presset.	VG, refererende og argumenterende	P 1+2	Implisitt: Vi mener det samme som Støre.
25 Allikevel, den viktigste innsatsen for flyktningene gjøres fortsatt i regionen.	VG, argumenterende	P 2	Eksplisitt: Støtten til nabolandene er den mest betydningsfulle støtten Norge bidra med.
26 Derfor må Norge fortsette å gi solid økonomisk støtte til Jordan og andre naboland som tar i mot det enor- me antallet mennesker på flukt.	VG, argumenterende	P 2	

UNDER DETTE KOMMENTAR TIL EN HELT ANNEN SAK: Enkelt søk Google har en markedsandel på 90 prosent for generelle nettsøk i Europa, men nå risikerer nett- gigantene milliardbøtter. EU anklager Google for å misbruke sin markedsdominans som søkemo- tor. Dette mener Google er søkt.

Tabell: Segmentering: VG Mener: Hva Norge bør gjøre, 30. 04. 2015

Tekst	Stemme	Kommentar
1 Hva Norge bør gjøre	VG	Tittel
2 I dag vil statsminister Erna Solberg redegjøre i Stortinget om den desperate situasjonen i Middelhavet og om den humanitære krisen i Syria og Irak.	VG, forklarende	Ingress. Etablerer utgangspunkt: Erna Solbergs redegjørelse.
3 Vi mener statsministeren bør bruke anledningen til å ta to initiativ.	VG, oppfordrende	(fons. ingress) Hva VG tenker Erna Solberg bør gjøre i den anledningen.
4 For det første bør Norge trappe opp bistanden betydelig til flyktninger i Syria og nabolandene.	VG, yrtrer standpunkt	Det aller viktigste: Å trappe opp bistand
5 For andre bør Solberg åpne for å ta i mot flere syriske kvoteflyktninger til Norge enn det regjeringen hittil har forpliktet seg til.	VG, yrtrer standpunkt	Så: Åpne for å ta i mot flere flyktninger. Retter seg til Solberg.
6 Det kan være flertall på Stortinget for at Norge skal ta i mot inntil 5000 syriske kvoteflyktninger i år og like mange neste år, slik Arbeiderpartiet nylig vedtok på sitt landsmøte.	VG, forklarende	Link til sak om at man kan nærme seg flertall for 10 000: https://www.vg.no/nyheter/mnenriks/norsk-politikk/naermer-seg-flertall-for-10-000-flyktninger-fra-syria/a/73435982/
7 Partileder Jonas Gahr Støre har imidlertid sagt at han helst ønsker en dugnad der alle partiene på Stortinget blir enige om norske tiltak.	VG, refererende	Hvor Støre har posisjonert seg etter landsmøtet.
8	VG, refererende	VG mener bredt forlik er det beste for Norge (er altså "enig" med Støre). Link til sak om at Støre "ønsker en felles enighet i Stortinget, og er villig til å diskutere et lavere antall flyktninger, eller at antallet på 10.000 fordeles over flere år enn de to årene han først foreslo." https://www.vg.no/nyheter/mnenriks/asyi-debatten/blir-trolig-faerre-syria-flyktninger-enn-lovet/a/73441601/
9 For å få dette til må regjeringen vise vilje til å øke kvotene, samtidig som opposisjonen er fleksibel i sine krav.	VG, argumenterende	Hvordan bredt forlik kan oppnås.
10 Det er god norsk tradisjon i Norge å stå sammen om hovedlinjene i utenrikspolitikken.	VG, argumenterende	Hvorfor bredt forlik er viktig.
11 Utenriksminister Børge Brende understreket i går, på et seminar i regi av Norges Rederiforbund, at vi kan hjelpe 20 ganger så mange i nærområdene, sammenlignet med å ta flyktninger til Norge.	VG, refererende	Fremhever at hjelp i nærområdene hjelper flest
12 Det er et akutt behov i land som Jordan og Libanon, særlig fordi giveland hittil bare har bidratt med en femtedel av det FN ber om.	VG, argumenterende	Samme som over.
13 Derfor er en økning i bistanden til nærområdene det viktigste Norge kan gjøre nå.	VG, argumenterende	
14 Men dette er ikke et spørsmål om enten å hjelpe flyktningene i Midtøsten, eller å ta flere hit.	VG, argumenterende	
15 Vi står overfor den største flyktningstrømmen siden 2. verdenskrig, og situasjonen er så prekær og alvorlig at vi må gjøre begge deler.	VG, argumenterende	Omfanget ("Den største flyktningstrømmen siden 2. verdenskrig") er så stort at Norge også må ta flere hit.
16 Vi kan ikke bare overlate til Italia å redde liv i Middelhavet, eller la Libanon og Jordan være alene om å ta ansvar for millioner av flyktninger.	VG, argumenterende	Utøvet setning i kursiv (som sitat). Se nr 20.
17 Årsakene til katastrofen finnes i krig, nød og at stater bryter sammen i regionen.	VG, forklarende	Bakteppet.
18 At det ikke finnes enkle og raske løsninger må ikke lede til apati.	VG, argumenterende	Det alvorlige omfanget må ikke lede til apati: sløvheter, tilstand av likegyldighet og viljeløshet, «følelsesmessig lammelse»
19 Norge kan ikke løse problemene, men avhjelpe noen av konsekvensene.	VG, argumenterende	
20 Stryket internasjonalt samarbeid er eneste måte å håndtere utfordringer av slike dimensjoner.	VG, argumenterende	
21 Vi kan ikke bare overlate til Italia å redde liv i Middelhavet eller la Libanon og Jordan være alene om å ta ansvar for millioner av flyktninger.	VG, argumenterende	Norge som en del av verden, må også ta ansvar.
22 Snart sender norske myndigheter et skip til Middelhavet, som et konkret bidrag til EUs maritime operasjon.	VG, forklarende	Det påpekes at Norge skal bidra med skip i Middelhavet
23 Vi forventer at skipet også vil delta i søk- og redningsoperasjoner.	VG, yrtrer standpunkt	VG om hva de forventer norske myndigheter (v. Erna Solberg) skal sørge for at skipet gjennomfører av arbeid.

Undersaken, link til: Kronikken av de humanitære organisasjonene: Nasjonal dugnad for

syriske flyktninger

Tags: "Syria" "Flyktningkrisen i Europa"

Tabell 4: Segmentering av «Den gode vilje er ikke nok». VG papir, VG nett, 02.05.2015

Tekst	Stemme	Kommentar
1 Den gode vilje er ikke nok	VG	
2 Hvis Frp blir stående utenfor et nasjonalt kompromiss om de syriske flyktningene, kan hele regjeringen ryke.	VG, analyserende	Ingress. Etablerer politisk kontekst og analyserende perspektiv. Fremoverrettet, forutser hva som kan skje. Frp etableres som en avgjørende aktør.
3 Frp har rett i at Norge kan hjelpe flest flyktninger hvis vi gjør det i deres egne nærområder.	VG, analyserende (argumenterende)	Frp gis rett (ikke bare Frp som mener dette, riktig nok, men det kommer)...
4 Men nå er disse områdene overfylte.	VG, analyserende (argumenterende)	
5 FNs høykommissær har bedt verden om å ta i mot flere flyktninger fra Syria, for å lette presset på nabolandene Jordan og Libanon.	VG, analyserende (argumenterende)	Arg 1. Norge som en del av verden, har et ansvar. Vi må gjøre noe (rettet mot Frp)
6 Det er rimelig at Norge bidrar her.	VG, argumenterende	Intertekstuell referanse.
7 På nett, tekst med link: LES OGSÅ VGs LEDER: Hva Norge bør gjøre		
8 Frp har så langt sagt bastant nei til å ta i mot flere.	VG, analyserende	
9 Denne helgen er partiet samlet til landsmøte.	VG, forklarende	Frp kan endre tone.
10 Ungdomsorganisasjonen, FpU, fremmer her et forslag om at Norge ikke skal ta i mot en eneste flyktning utover dem vi allerede har sagt ja til.	VG, forklarende (analyserende)	
11 Støre tar feil	VG, analyserende (yttrer mening)	Deloverskrift 1. Eksplisitt mot Støre. Han tar feil (implisitt, Solberg har rett? Inkluderende tone overfor Frp - dette kan de lytte til)
12 Før helgen inviterte statsminister Erna Solberg til et bredt forlik i Stortinget.	VG, forklarende (analyserende)	Solberg er den som inviterer til bredd forlik (tilbyende)
13 Flertallet her vil ha opp til 10.000 Syria-flyktninger til Norge.	VG, forklarende (analyserende)	De andre (flertallet) vil ha (krevende)
14 Et forlik må derfor nødvendigvis innebære at Norge sier ja til flere enn i dag.	VG, analyserende (argumenterende)	Forlik må bety enn det Norge tar i mot i dag.
15 Derfor blir det viktig å se hvordan partiledelsen i Frp håndterer forslaget fra ungdommen.	VG, forklarende (analyserende)	
16 Siv Jensen er helt enig med dem i sak.	VG, forklarende (analyserende)	
17 Hun vet at velgerne hennes er enige.	VG, forklarende, analyserende	
18 Men hun vet også at hun må ha rom til å forhandle, både internt i regjeringen, og med de to samarbeidspartiene Venstre og KrF.	VG, forklarende, analyserende	(Implisitt: Jensen bør lytte til flere enn "ungdommen", velgerne, møte til forhandlinger)
19 For i denne saken står Frp helt alene.	VG, forklarende, analyserende	
20 Rett nok argumenterer statsminister Erna Solberg på samme måte som Siv Jensen i spørsmålet om de syriske flyktningene.	VG, forklarende, analyserende	
21 Men Solberg oppfattes likevel annerledes.	VG, forklarende, analyserende	Interessant: Hva er <i>egentlig</i> annerledes (ifølge journalisten)? Moralen bak.

22	I Venstre og Krf vet de at statsministeren aldri har hatt noe i mot mennesker med røtter langt fra Norge.	VG, forklarende, analyserende	
23	Når Solberg vil gi hjelp der flyktningene er fremfor å ta dem til Norge, er det fordi hun mener det er slik Norge kan hjelpe flest mulig, best mulig.	VG, forklarende, analyserende	Journalisten tilfører Solberg troverdighet og integritet, hun har rent mel i posen, hun vil det beste for flyktningene - Solbergs intensjon er god og omsorgsfull. (Implicit: Erna: Høyemoral, FrP: Lavmoral)
24	Jonas Gahr Støre sa i Stortinget denne uken at man ikke kan sette de to opp mot hverandre; hjelpe i nærområdene eller ta flere flyktninger til Norge.	VG, forklarende, analyserende	Støre har ment dette - det samme har vært sentralt argument i VG
25	Her tar han feil.	VG, argumenterende	Han med flere, VG har også argumentert slik.
26	Selvsagt kan man sette dette opp mot hverandre.	VG, argumenterende	Hva betyr egentlig å sette opp mot hverandre?
27	Politikk handler om å prioritere, om å vurdere ulike tiltak opp mot hverandre og se hvor innsatsen gir best resultater.	VG, argumenterende	Men det er vel heller ikke slik at Støre hevder noe annet enn dette. Dessuten er det jo allerede etblert at man også må ta i mot flere. (Intensjonen til journalisten er rokke ved bildet om antall, hvor mange som skal tas i mot?)
28	Nettopp denne avveilingen går til kjernen av den internasjonale flyktningspolitikken.	VG, argumenterende	
29	Vi lever i en tid med store folkevandringer.	VG, argumenterende	
30	Krisen i Syria er bare en av flere svært alvorlige humanitære katastrofer.	VG, argumenterende	Påfallende toneskifte, ny ramme, i strid med tidligere omtale av situasjonen. I motsetning til den etablerte kategoriseringen av situasjonen i Syria som "vår tids største humanitære krise"
31	Samtidig når informasjon om velstand i rike land ut til hver krok av verden.	VG, argumenterende	Implicit: Vi bør ikke bygge opp under et rykte (for da kan komme enda flere komme på slep?)
32	Drømmen om et bedre liv	VG, analyserende, argumenterende	Deloverskrift 2: Implicit mange som ønsker seg til Norge drømmer om et bedre liv, men har ikke nødvendigvis status som gjør at de fortjener å komme til Norge
33	Millioner av mennesker drømmer om å komme seg vekk for å skape et bedre liv for seg selv og familien.	VG, analyserende, argumenterende	
34	Jeg ville gjort det samme hvis jeg var i deres situasjon.	VG, analyserende, argumenterende, personlig	Journalisten: Jeg forstår dem. (En spesiell sammenlikning)
35	Hvis jeg kunne, ville jeg kryssset ørkener og hav, jeg ville løyet og bedratt, alt for å redde barna mine unna fattigdom og sult.	VG, analyserende, argumenterende, personlig	
36	Mange av de som kommer i dårlige båter over Middelhavet, er nettopp mennesker som drømmer om et bedre liv.	VG, analyserende, argumenterende	En annen kontekst flettes inn i problematikken: Flyktningene som reiser over Middelhavet. Min kommentar: Dette er ikke nødvendigvis de flyktningene det er snakk om at Norge skal ta i mot, to ulike temaer, det er en annen politisk debatt.
37	De er ikke forfulgt, de oppfyller ikke de strenge kriteriene for å få asyl eller opphold på annet grunnlag.	VG, analyserende, argumenterende	De er... (men det er ikke de dette handler om) Ved å flette dette inn i konteksten skapes et totalbilde som er "skremmende"
38	Flyktninger fra Syria, og forfulgte minoriteter i Midtøsten og mange afrikanske land må få forrang i et Europa der det ikke er plass til alle som ønsker å komme hit.	VG, argumenterende	Ja, det er syriske kvoteflyktninger det politiske vedtaket omhandler
39	Så hva gjør vi, når tusenvis setter seg i overfylte, dårlige båter over Middelhavet, og er i ferd med å drukne?	VG, argumenterende	
40	Det er åpenbart at de må reddes.	VG, argumenterende	

41	Samtidig må målet være at de ikke går om bord i disse båtene.	VG, argumenterende	
42	Da snakkervi om alt fra å bedre forholdene i landene de kommer fra, til å knuse bakmennene som tjener millioner av kroner på denne kyniske virksomheten.	VG, argumenterende	Implisitt: Her må Norge også bidra.
43	Og ikke minst - om å gi flyktningene et realistisk bilde av hva som møter dem dersom de drar.	VG, argumenterende	Motvirke at folk reiser, har sammenheng med at vi ikke må skape et trykke om oss selv, om at det bare er å komme.
44	Alt for mange får drømmene knust.	VG, argumenterende	
45	De har brukt opp familiens sparepenger, og blir sendt hjem igjen, uten håp, og enda fattigere enn da de dro.	VG, argumenterende	
46	Slemme eller dumme	VG, analyserende	Deloverskrift 3. Uttrykk for at debatten ofte forenkles i disse retningene (motpolene)
47	Dette krever internasjonal samarbeid.	VG, analyserende, argumenterende	Norge som en del av verden.
48	Det er lite norske politikere kan gjøre alene.	VG, analyserende, argumenterende	Toneskifte: Norge har ikke en avgjørende rolle i sammenhengen.
49	Men spørsmålet om antall kvoteflyktninger til Norge er det norske politikere som avgjør.	VG, analyserende, argumenterende	
50	Det må de gjøre på en måte folk kan ha tillit til.	VG, analyserende, argumenterende	Spørsmål om ant. Kvoteflyktninger må avgjøres på en tillitsfull måte - hva ligger egentlig i det? Fornuft og godhet (Solberg)
51	Det forutsetter en ryddig debatt.	VG, analyserende, argumenterende	(- ryddighet)
52	Alt for ofte ender slike debatter med gjensidige beskyldninger, der ytterpunktene setter tonen.	VG, analyserende, argumenterende	(- uten SV og Frp). Ikke ytterpunkter, samle i midten - ideelt sett
53	Fra SV-hold får vi ofte en følelse av at de som er uenige med SV, er slemme.	VG, analyserende, argumenterende	Retorikken i debattene i fokus (ref. Deloverskrift)
54	Mens Frp ofte gir inntrykk av at de som er uenige med dem, er naive og dumme.	VG, analyserende, argumenterende	Retorikken i debattene i fokus (ref. Deloverskrift)
55	Sannheten er at alle norske partier er enige om at det er grenser for hvor mange som kan komme hit.	VG, analyserende, argumenterende	
56	Det er ikke spørsmål om alt eller ingenting.	VG, analyserende, argumenterende	Vi må finne en mellomting (minner jo om enten eller -argumentet). Hva ting ikke er et spørsmål om, er gjennomgående hovedargument.
57	Spørsmålet er alltid hvor mange, og hvilke kriterier som skal legges til grunn for dem som skal få bli i Norge.	VG, analyserende, argumenterende	
58	Jeg tror det kan bli et bredt forlik i spørsmålet om Syria-flyktningene.	VG, analyserende	Hvordan journalisten mener forlik kan skje. Det må være et bredt forlik, altså kompromisser som Frp kan leve med. Spådom, men samtidig en oppfordring til beslutningstakere.
59	Det er større rom for kompromiss enn det umiddelbart ser ut til.	VG, analyserende	(Hva ligger i dette? Flere på Stortinget er villige til å forhandle, og Solberg har invitert til dette)
60	En mulighet noen snakker om, er at de kvoteflyktningene Norge allerede har sagt ja til, kan gå inn det totale antallet.	VG, analyserende, argumenterende (referende)	(Noen? Altså politikere? Kilder)
61	Flyktningene kan fordeles over flere år.	VG, analyserende, argumenterende	

			Treffende spådommer.
62	Det kan legges inn andre typer bistand, som mer medisinsk hjelp i nærområdene, og økte nødhjelpsbevilgninger.	VG, analyserende, argumenterende	Deloverskrift 4. Refererer til Støres nye tone, journalisten "korrigerer" hans utspill under landsmøtet: "Arbeiderpartiet vil føre en <i>human, rettferdig og konsekvent</i> flyktning – og asylpolitikk" (fra <i>human, rettferdig og streng</i> , se VG-sak; Støres dristige venstresving)
63	Streng, human og rettferdig	VG, analyserende, argumenterende	Tilbake på F.P., hva det står om for F.P. og Siv Jensen
64	Om F.p. kan bli med på et mulig kompromiss, får vi signaler om denne helgen.	VG, analyserende	
65	For Siv Jensen kan dette også komme til å handle om F.p.s fremtid i regjering.	VG, analyserende	
66	Asyl og innvandring er kanskje den aller viktigste saken for partiets velgere.	VG, analyserende	
67	Jensen har ikke mye å gå på her, før hun får sitt eget parti mot seg.	VG, analyserende	
68	Asyl- og flyktningpolitikken kommer til å være en av de vanskelige og viktige sakene i mange år fremover.	VG, analyserende	
69	Det er en fordel om de store partiene er enige om mål og virkemidler.	VG, argumenterende	(fordel for hvem? Norge)
70	Høyre og Ap har tradisjonelt stått sammen om en streng, human og rettferdig politikk på dette feltet.	VG, analyserende, argumenterende	(sånn bør det fortsette)
71	De har balansert ulike hensyn mot hverandre, og har i all hovedsak hatt støtte hos folk flest.	VG, analyserende, argumenterende	(sånn bør det fortsette)
72	Begge partiene har visst at det ikke er nok å ville det gode.	VG, analyserende, argumenterende	(sånn bør det fortsette, implisitt: Jonas forslag var styrt av å ville det gode, naivt)
73	Det må være resultatene som teller.	VG, argumenterende	
74	Resultatene for de som er på flukt.	VG, argumenterende	
75	For de som kommer hit til landet.	VG, argumenterende	
76	Og for de som tar i mot nykommene.	VG, argumenterende	(Vi må passe på oss selv også)

Tags på nett: Asyl-debatten, Syria, Flyktningkrisen i Europa